

Puoluekokousaloitteet

Valmisteluvaliokunta 1

Aloite 1 – Työttömien sivutoimista yrittäjyyttä on helpotettava

Nykyisin on olemassa paljon yrityksiä, jotka helpottavat niin kutsuttua kevytyrittäjyyttä tarjoamalla muun muassa laskutuspalveluja. Järjestely tarjoaa monia etuja esimerkiksi opiskelijoille tai työelämässä oleville. Se on työntekijöille tapa tunnistaa osaamisensa ja sen markkina-arvo.

Suomen laki ei kuitenkaan tunne kevytyrittäjyyttä. Lain mukaan on olemassa vain päätoimisia tai sivutoimisia yrittäjiä.

Suomen Yrittäjät ry:n mukaan sivutoiminen yrittäjyys on turvallinen tapa kokeilla yrittäjyyttä kokopäivätoimien tai opintojen ohessa. Esimerkkejä työttömistä, jotka toimivat sivutoimisina yrittäjinä ei juurikaan ole, ainoastaan lähinnä kauhukertomuksia siitä, miten kolme työtuntia viikossa johtaa kaikkien tukien menetykseen.

Työttömille on huonosti tarjolla kannustimia kokeilla yrittäjyyttä. Jos olet päätoiminen yrittäjä, menetät työttömyysetuutesi välittömästi. Sivutoimisena yrittäjänä sinulla saattaa olla oikeus soviteltuun työttömyysetuuteen. TE-palvelut arvioi, onko yrittäjyytesi pää- vai sivutoimista.

Kevytyrittäjämuotoinen sivutoiminen yrittäjyys saattaa tehdä yrittäjyydestä houkuttelevamman vaihtoehdon. Kevytyrittäjyys kannustaa työtöntä kokeilemaan yrittäjyyttä, koska kevytyrittäjäksi voi ryhtyä lähes ilman minkäänlaisia investointikustannuksia ja se avaa mahdollisuuksia ansaita rahaa. Tilanne ei ole kuitenkaan aivan yksinkertainen. Jos ryhdyt työttömänä ollessasi kevytyrittäjäksi ilmoittamattaa asiasta ensin TE-toimistolle, sinulle syntyy ongelmia.

Miten ryhdyt sivutoimiseksi yrittäjäksi, jos olet työtön? Ja mitä se merkitsee?

Sivustolla www.suomi.fi todetaan kevytyrittäjyydestä näin:

”Kevytyrittäjänä sinut yleensä luokitellaan palkansaajaksi verotuksessa ja kirjanpidossa, mutta yrittäjäksi eläkettä ja työttömille myönnettävää työttömyysturvaa koskeissa asioissa.”

TE-palvelujen kotisivuilla todetaan seuraavaa yrittäjän työttömyysturvasta:

”Et ole oikeutettu työttömyysetuuteen, jos työllistyt päätoimisesti yrittäjänä tai omassa työssä. Työllistymisesi on päätoimista, jos yritystoimintasi tai oman työsi vaatima työmäärä on niin suuri, että et voi vastaanottaa kokoaikatyötä.”

Yrittäjyyden tai oman työn pää- tai sivutoimisuutta ei selvitetä neljän ensimmäisen kuukauden aikana, jos aloitat uuden yritystoiminnan (...) työttömyytesi aikana. Yritystoimintasi (...) pää- tai sivutoimisuus arvioidaan neljän kuukauden jälkeen.”

”Arvioinnissa hyödynnetään tietoa yritystoimintasi tai oman työsi todellisesta työmäärästä neljän ensimmäisen kuukauden ajalta. Jos muuta näyttöä työmäärästä ei ole saatavilla, perusteena voidaan käyttää omaa selvitystäsi työmäärästä.”

”Pienimuotoista tai lyhytkestoista yrittäjätöimintää voi harjoittaa työttömyysturvalla.”

”Jos työllistyt yhteensä enintään kaksi viikkoa kestävään työhön, säilytät yleensä oikeutesi työttömyysetuuteen. Yritystoiminnasta saamasi tulo sovitellaan työttömyysetuuden kanssa.”

Lyhytaikaisesta yrittäjätöiminnasta on tarjolla olevien tietojen perusteella olemassa selkeä määritelmä, mutta ei pienimuotoisesta yrittäjätöiminnasta. Ja juuri tässä piilee ongelma.

Yrittäjyys määritellään yllä olevassa tekstissä päätoimiseksi, jos se estää yrittäjää ottamasta vastaan kokoaikatyötä. Missä kul-

kee kokoaikatyön vastaanottamisen estävän työmäärän raja? TE-palvelu ratkaisee asian tapauskohtaisesti.

Täsmätietojen puute luo epävarmuutta ja lisää houkutusta epärehellisyteen. Ellei pienimuotoista toimintaa määritellä selkeästi, sitä ei uskalleta kokeilla. Sivutoimisen yrittäjyyden tukeminen voi olla ensimmäinen askel yritystoiminnan lisäämisen tiellä yhteiskunnassamme.

Että-lause

Esitämme siksi, että RKP tekee työtä sen eteen:

että RKP eduskunnassa ja hallituksessa tekee työtä työttömyysturvan uudistamiseksi siten, että se vastaa nykyajan työelämää sen eri muodoissa.

että RKP eduskunnassa ja hallituksessa tekee työtä työttömien sivutoimisen yrittäjyyden helpottamiseksi ja selkeämpien määritelmien saamiseksi työnhakijoille sivutoimisesta yrittäjyydestä.

että lainsäädäntöä sivutoimisesta yrittäjyydestä täsmennetään ja uudistetaan siten, että se mahdollistaa joustavan siirtymisen työntekijästä ja työnhakijasta yrittäjäksi ja päinvastoin.

Aloitteentekijät

Helen Honkasaari, Sonja Rosenqvist, Markus Blomquist

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijät ovat liikkeellä tärkeässä asiassa. RKP on yrittäjyyttä kannettava ja yrittäjyyteen kannustava puolue. Yksi tapa edetä tällä linjalla on mahdollisuuden arminen työttömille kokeilla yrittäjyyttä työttömyyden sijasta menettämättä työttömyysetuuksia. Aloitteentekijöiden esille tuoma asia mainitaan jo RKP:n työelämää ja yrittäjyyttä koskevassa ohjelmassa. Kyse on siis ongelmasta, jonka korjaamiseksi puolue jo tekee työtä.

Työmarkkinat muuttuvat kaiken aikaa. Kiinteässä työ- tai virkasuhteessa olevien palkansaajien osuus vähenee freelancereiden ja yksinyrittäjien määrän kasvaessa samanaikaisesti. Yksinyrittäjien osuus on tänään kaksi kolmasosaa kaikista yrittäjistä.

Siitä voi päätellä, että yksinyrittäjät ja freelancerit nykyisin tekevät suuren osan palkansaajien aiemmin tekemästä työstä. Siksi on tärkeää huolehtia, ettei elinkeinonharjoittajien sosiaaliturva ole huonompi kuin palkansaajien. Yrittämisen ja palkkatyön ra-

javyöhykkeellä on myös työttömyysturvaan liittyviä vaaratekijöitä. Jos palkansaaja jää työttömäksi ja samanaikaisesti harjoittaa pienimuotoista elinkeinotoimintaa, työttömyyskorvaus saattaa pienentyä merkittävästi.

Kynnys ryhtyä yrittäjäksi on edelleen korkea. Työntekijänä aiemmin toimineen sosiaaliturva heikkenee nykytilanteessa liikaa hänen ryhtyessään yrittäjäksi. Vaikka yrittäjien sosiaaliturva on kohentunut melkoisesti viime vuosina, on vielä paljon tehtävää ennen kuin yrittäjän tilanne vastaa palkansaajan tilannetta. Yrittäjän sairaus- ja vanhempainkorvauksiin, työttömyysturvaan ja eläkkeeseen liittyvää sosiaalista turvaa on lisättävä edelleen.

Kuten aloitteentekijät toteavat, työttömyysturva arvioidaan tapauskohtaisesti. Kelan sivuston mukaan: Työtön henkilö, joka aloittaa yritystoiminnan työttömänä ollessaan voi silti saada työttömyysturvaa 4 kuukauden ajan.

Neljän kuukauden kuluttua yritystoiminnan aloittamisesta TE-palvelut arvioi, onko yritystoiminta pää- vai sivutoimista. TE-palvelun ja muiden yrittäjille suunnattujen verkkosivustojen on myös oltava helposti saavutettavissa ja selkeitä, jotta yrittäjyydestä tietoja haluavat löytävät helposti oikeita neuvoja ja ohjeita.

Yritystoiminnasta saatavat tulot sovitellaan yhteen työttömyysetuuden kanssa eli tulot vähentävät työttömyysetuuden määrää. Yritystoiminnasta saatavat tulot on ilmoitettava työttömyysilmoituksen yhteydessä.

Työttömyysturvauudistuksen tarve on nostettu puolueen toiminnassa esiin useita kertoja ja se kuuluu kysymyksiin, joiden eteen puolue tekee työtä. Työmarkkinoista tarvitaan myös kokonaisarvio, koska koemme, että töiden suorittamisessa on tapahtumassa rajuja muutoksia muun muassa alustataloudessa, jossa asiakkaat ja palveluntoimittajat kohtavat digitaalisella alustalla, esim. sovellusten ja verkkosivujen välityksellä.

Nämä asiat on sisällytetty myös hallitusohjelmaan tavoitteena, että Suomessa on maailman paras työelämä.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että RKP eduskunnassa ja hallituksessa tekee työtä työttömyysturvan uudistamiseksi siten, että se vastaa nykyajan työelämää ja yksinyrittäjien tilannetta.

että RKP eduskunnassa ja hallituksessa tekee työtä työttömien sivutoimisen yrittäjyyden helpottamiseksi ja sel-

keämpien määritelmien saamiseksi työnhakijoille sivutoimisen yrittäjyyden edellytykset täyttävistä kriteereistä. **että** muun muassa TE-palvelun nyt ylläpitämät verkkopalvelut ovat helposti saavutettavissa ja selkeät esimerkiksi työttömien sivutoimista yrittäjyyttä ajatellen.

Aloite 2 – Maakuntaveron vaatien arviointia

Parlamentaarisen maakuntaverokomitean tehtävänä oli selvittää ja arvioida maakuntien verotusoikeutta maakuntien rahoituslähteenä. Mietintö luovutettiin pidennetyn toimikauden jälkeen maaliskuussa 2021.

Komitean toimeksianto perustui pääministeri Sanna Marinin hallitusohjelman kirjaukseen, jonka mukaan maakuntien verotusoikeus valmistellaan parlamentarisessa komiteassa.

Komitea arvioi maakuntaveron eri näkökulmista ja tarkasteli sen edellyttämiä muutoksia verojärjestelmään ja verotuloihin perustuvaan tulopohjien tasausjärjestelmään. Komitean mietinnössä tarkasteltiin maakuntaveron lähtökohtia sekä sote-uudistuksen yhteydessä perustettavien hyvinvointialueiden tehtäviä ja rahoitusta kolmen skenaarion avulla.

Keskeisimmät maakuntaveron käyttöönottoa puoltavat argumentit liittyvät alueellisen itsehallinnon vahvistamiseen, taloudellisiin kannustimiin sekä investointien rahoitukseen. Maakuntaveron käyttöönottoa vastaan puhuvista seikoista keskeisimmät ovat sen työn verotukseen aiheuttama kiristymispaine sekä alueiden eroista seuraavat riskit verotuksen alueellisten erojen kasvuun ja palveluiden yhdenvertaisuuden heikkenemiseen.

Komitea toteaa, että maakuntaveron käyttöönoton tarpeellisuutta tulisi arvioida siinä vaiheessa, kun hyvinvointialueiden rahoitusmallin toimivuudesta on saatu riittävästi kokemusta ja jos niiden tehtäväkenttää mahdollisesti olennaisesti laajennetaan. Julkisen sektorin tehtäviä, rahoitusta ja veronsaajien asemaa tulisi tällöin tarkastella laajasti.

Kaikki ennakoivat tavoitetta, että hyvinvointialueiden verotusoikeus otetaan käyttöön vuodesta 2026 alkaen, vaikka alueiden varsinainen työ käynnistyy vasta 2023. Samanlaisesti keskustellaan muidenkin kuin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen tehtävien siirrosta hyvinvointialueille.

On olemassa vaara, että vaikka maakuntaverolle säädetään enimmäisraja, verotus kiristyy ja valtio vastaa käytännössä lisärahoi-

tustarpeesta. Viime kädessä veronmaksajat kuitenkin aina vastaavat menoista. Uudistus ei saa johtaa ihmisten verotuksen kiristymiseen.

On äärimmäisen tärkeää, että hyvinvointialueiden toimintaa ja rahoitusmallin toimivuutta arvioidaan tosiasioiden ja vähintään 3 – 4 vuoden kokemusten perusteella.

Että-lause

Ehdotan:

että puoluekokous päättää toimia siten, että tulevien hyvinvointialueiden verotusoikeutta arvioidaan ensimmäisen vaalikauden lopulla eli 3-4 vuoden kokemuksella hyvinvointialueiden toiminnasta ja että päätös mahdollisesta verotusoikeudesta tehdään aikaisintaan toisen vaalikauden aikana.

Aloitteentekijä

Ulla Achrén

Turku, kaupunginvaltuuston varapuheenjohtaja

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijän esiin nostama aihe on ajankohtainen ja tärkeä.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta tarvitaan yhdenvertaisten palvelujen varmistamiseksi kaikkialla maassamme. Nykytilanteessa on valitettavasti niin, että sosiaali- ja terveystalouden saanti vaihtelee asuinalueesta riippuen. Myös eri puolilla maata asuvien terveydentilassa on suuria eroja. Näin ei saisi olla.

Hyvinvointialueiden ja kuntien rahoitusmalli on ollut yksi suurista kysymyksistä hallituksen ajamassa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksessa. Hallitus sopi lakiesityksestä käymissään neuvotteluissa, että maakuntaveron koskeva lainsäädäntö on saatava valmiiksi tällä vaalikaudella, jotta vero voidaan ottaa käyttöön vuonna 2026. Ellei lainvalmistelun aikataulu pidä, hallitus varmistaa hyvinvointialueiden rahoitusmallin muilla päätöksillä kehysneuvotteluissa vuonna 2022.

Verotusoikeus on tärkeä aidon itsehallinnon edellytys. Se tarkoittaa, että hyvinvointialue voi itse ohjata sekä tulojaan että menojaan. Tulevilla hyvinvointialueilla tulee olemaan omat valtuustot ja hyvinvointialueiden päättäjät valitaan suorilla vaaleilla. Riittävä itsehallinto on demokratian näkökulmasta täysin keskeinen tekijä tulevien hyvinvointialueiden kannalta. Verotusoikeus antaisi hyvinvointialueiden päättäjille enemmän harkintavalttaa ja vahvistaisi demokratiaa. Hyvinvointialueet eivät myöskään olisi riippu-

1 vaisia valtion rahoituksesta ja saisivat lisäksi
2 kannusteen hillitä mahdollista kustannusten
3 nousua.

4 Kuten aloitteentekijä toteaa, uuden vero-
5 tustason käyttöönottoon liittyy myös haas-
6 teita. Lisäksi on olemassa vaara, että koko-
7 naisverotukseen kohdistuvat paineet tulevat
8 kasvamaan. Yksi erityinen haaste on myös,
9 että voimme saada merkittäviä eri alueiden
10 välisiä veropaineita, mikä merkitsee, että jat-
11 kossakin tarvittaisiin alueiden välinen tasaus-
12 järjestelmä. Kaikkeaa tätä ajatellen on itsestään
13 selvää, että selvityksiä ja arvioiteja on teh-
14 tävä ennen veron mahdollista käyttöönottoa
15 ja että uudistus on toimeenpantava siten,
16 etteivät veronkorotuspaineet kasva.

17 Jotta tuloverotukseen kohdistuvat paineet
18 eivät kasvaisi, maakuntaverolle olisi käytän-
19 nössä määrättävä katto tai jopa kiinteä maa-
20 kuntaveron prosenttiosuus.

21 Koska avoimia kysymyksiä löytyy edelleen,
22 on perusteltua, että maakuntaveron vaiku-
23 tukset ja rakenne selvitetään perusteellisesti
24 ennen lopullisten päätösten tekemistä veron
25 käyttöönotosta.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että tulevien hyvinvointialueiden mahdol-
30 linen verotusoikeus arvioidaan vasta
31 tarkkojen selvitysten jälkeen.

32 **ettei** mahdollinen uusi verotustaso saa
33 johtaa tuloverotuksen kiristymiseen.

Aloite 3 – Työpaikkakoordinaattori

37 Pitkät työmatkat aiheuttavat monia haittoja.
38 Ne muun muassa saastuttavat ilmaa ja lisäävät
39 polttoainekustannuksia sekä kulkuvälineiden
40 ja tiestön kulumista.

41 Vaihtamalla työpaikkaa tai asuntoa jonkun
42 helpommin saavutettavissa olevassa paikassa
43 työskentelevän tai asuvan kanssa, säästää
44 lisäksi aikaa.

45 Hänen löytämisekseen olisi oltava työpaik-
46 kakoordinaattori, jolle voisi ilmoittaa nykyisen
47 työpaikkansa ja asuinsoitteensa sekä halus-
48 taan/tarpeestaan vaihtaa työ- ja asuinpaik-
49 kaa. Jätettyjen tietojen vertaileminen olisi
50 helppoa nykyisillä tietojärjestelmillä.

Että-lause

Ehdotan:

että perustetaan työpaikkakoordinaattorin
56 virka.

Aloitteentekijä

59 Lars-Johan Nyholm, SFP i östra Borgå

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijä nostaa esiin monia pitkistä työmatkoista aiheutuvia haittoja, kuten vaikutukset ympäristöön ja terveyteen. Mahdollisuus joustaviin ratkaisumalleihin voisi työtilanteesta riippumattakin helpottaa monien arkea. Esimerkiksi etätyöskentely on koronaepidemian johdosta yleistynyt merkittävästi. Toivottavasti koronaepidemiasta saadut kokemukset tulevaisuudessa laajentavat yhä useampien mahdollisuuksia joustaviin etätyöratkaisuihin. Etätyö tuo joustoa myös työpaikan ja asuinpaikkakunnan suhteen. Hallitusohjelmassa todetaan myös muun muassa, että ”edistetään uuden teknologian hyödyntämistä tehokkaasti joustavan elämisen, työskentelyn ja yrittämisen mahdollistamiseksi paikasta riippumatta.”

Jotta aloitteentekijän ehdotuksen mukainen työpaikkakoordinaattorimalli toimisi, miltei joka alueella tai työpaikalla pitäisi olla oma työpaikkakoordinaattori. Tämä johtaisi todennäköisesti tuntuviin resurssitarpeisiin julkisella tai yksityisellä sektorilla. Se herättäisi kysymyksiä myös käytännön ja juridisesta vastuusta esimerkiksi ongelma- ja vahinkotilanteissa. Lisäksi tämänkaltaisen palvelun kysyntää on vaikea arvioida ja vaihtelut olisivat todennäköisesti suuria eri aloilla, työpaikoilla ja työtehtävissä.

Työnantajat voivat jo nyt tehdä monia työntekijöitten arkea helpottavia toimenpiteitä, jotka voidaan räätälöidä yrityksen ja työntekijän tarpeiden mukaisesti. Tällaisia toimenpiteitä ovat esimerkiksi mahdollisuus etätyöhön ja joustavat työajat, sähkökäyttöiset työsuhteautot, työsuhdetietokoneet tai joukkoliikenne-edut. Lisäksi jo nyt on olemassa toimijoita ja verkostoja, jotka ylläpitävät työpaikkojen ja tilojen vaihtoa varten kehittyneitä alustoja ja palveluja.

Aloitteentekijän esittämät tavoitteet – joustava työelämä, jossa tarpeet ja ratkaisut kohtaavat – ovat tärkeitä. RKP tekee siksi jatkuvasti työtä niiden edistämiseksi.

Päätösesitys

Aloite ei johda toimenpiteisiin.

Aloite 4 – Yleishyödyllisessä yhteiskäytössä olevat kiinteistöt on vapautettava kiinteistöverosta

Lisävaatimusten asettaminen yhteiskunnallisesti tuotetuille, korkealaatuisille palveluille ja niiden yhdenvertainen yleinen saatavuus edellyttää kuntien välistä yhteistyötä resurssien kokoamiseksi näiden palvelujen tuottamiseen. Panostukset ovat erityisen

vaativia harvaanasutuille, nykyisin usein myös väestökadosta kärsiville maaseutukunnille. Tällöin muodostetaan kuntayhtymiä, jotta asukkaille voidaan yhteisvoimin tarjota korkealaatuisempia palveluja kuin mitä muuten voitaisiin tehdä. Tämä koskee etenkin sivistys- sekä terveys- ja sairaanhoitotoimialoja.

Kunta, johon yhteiset, useimmiten melko suuret yhteiset kuntayhtymäinvestoinnit sijoittuvat, hyötyy investoinneista. Yhtäältä investointi kasvattaa keskitettyä pääomaa ja toisaalta toiminta luo työpaikkoja ja erilaisia johdannaistoimintoja.

Maaseutukunnat siirtävät kuntayhtymäinvestoinneilla useimmiten pääomaa maaseudulta suurempiin taajamiin. Tämä on perusteltua.

Toiminnan kannalta on kuitenkin kohtuutonta, että kuntayhtymän on maksettava kiinteistövero näistä yleishyödyllisissä käytössä olevista, verovaroin rahoitetuista kiinteistöistä. Ne palvelevat toki koko kuntayhtymän toimialuetta, mutta johtavat samalla rahavirtojen jatkuvaan siirtymiseen maaseudulta taajamiin. Lisäksi suurista kuntayhtymärakennuksista perittävässä kiinteistöverossa on kyse merkittävästä summasta.

Vero sisältyy käyttökustannuksiin, joihin kaikki kunnat osallistuvat, mutta sijaintikunta saa merkittäviä helpotuksia, koska kiinteistövero palautuu ainoastaan sille verovirastokierroksen jälkeen.

Muut osakaskunnat maksavat siis kuntayhtymän koko toiminta-ajan kiinteän maksun, johon ne eivät voi vaikuttaa, kun taas sijoituskunnan menot toiminnasta vähenevät vastaavassa määrin.

Yhteinen pyrkimyksemme on pitää Suomen maaseutu elävänä ja mietimme jatkuvasti keinoja siihen. Kiinteistövero on yksi merkittävä tähän vaikuttava vuosittainen kiinteä menoerä.

Ehdotamme siksi, että yleishyödyllisessä käytössä olevilta, verovaroin rahoitetuilta opetus- sekä terveyden- ja sairaanhoidon kiinteistöiltä poistetaan kiinteistövero kansallisesti.

Tämä vähentää toiminnan järjestämisestä aiheutuvia kiinteitä käyttökustannuksia, koska kiinteistövero rasittaa käyttökustannuksia rakennuksen koko olemassaolon ajan. Tämä lisää kuntien ja kuntalaisten välistä yhdenvertaisuutta. Tällöin kaikki kuntayhtymän osakkaat osallistuvat investointiin peruspääomalla ja toimintaa rasittavat ainoastaan sen harjoittamisesta aiheutuvat käyttökustannukset.

Etä-lause

että yleishyödyllisessä käytössä olevilta, verovaroin rahoitetuilta opetus- sekä terveyden- ja sairaanhoidon kiinteistöiltä poistetaan kiinteistövero kansallisesti.

Aloitteentekijä

SFP i Smedsby-Böle r.f.
Alice Lillas, Samuel Broman, puheenjohtaja

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijä valaisee ajankohtaista asiaa, joka nousee erityisen selkeästi esiin sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen myötä, mutta joka on ollut ajankohtainen myös kuntien päädyttyä tekemään kuntayhtymämuotoisempaa yhteistyötä. Tilanne on eri niin kauan, kun ainoastaan yksi kunta omistaa alueellaan sijaitsevat kiinteistöt. Aloitteentekijän kuvaamassa tapauksessa on kuitenkin kyse eräänlaisesta resurssien siirrosta yhdelle kuntayhtymän omistajista tai ainoastaan hyvinvointialueen osalle.

Kunnilla on jo nyt mahdollisuus olla kantamatta kiinteistövero yleishyödyllisiltä yhteisöiltä päättämällä, että niiden kiinteistöveroprosentti on 0 rakennuksen ollessa pääasiallisesti yleisessä tai yleishyödyllisessä käytössä. Kiinteistöverolain mukaan kunta ei maksa veroa oman kuntansa alueella ja omistamastaan kiinteöstä, mutta kuntayhtymä on poikkeuksetta velvollinen maksamaan veroa kiinteistöistään sijaintikunnalle, vaikka sijaintikunta olisi itsekin kyseisen kuntayhtymän jäsen. Aloitteentekijän esittämä ajatus on hyvä, mutta käytännössä vaikeasti toteutettavissa. Sen ratkaiseminen, mitkä kiinteistöt vapautetaan kiinteistöverosta, on vaikea linjanveto. Käytännön seurauksen selvittäminen edellyttää siksi jatkoselvityksiä. Toinen vaihtoehto on, että kuntayhtymien jäsenkunnat voivat sopia, että kiinteistöveron saava kunta palauttaa vastaavan summan kuntayhtymälle.

Toinen vastaava resurssien siirtoesimerkki ovat yliopistot, jotka maksavat kiinteistövero kunnille, joissa niillä on kiinteistöjä. Koulutus rahoitetaan yhteisillä verovarilla, jotka sitten käytetään kiinteistöveron maksamiseen kaupungille tai kunnalle, jossa on yliopistojen kiinteistöjä. Yliopisto edellyttää toki melkoista infrastruktuuria ja kiinteistöverolla rahoitettavaa kunnallistekniikkaa. Myös muut verovaroin rahoitetut koulukiinteistöt, terveydenhuollon ja sairaanhoidon kiinteistöt tarvitsevat kiinteistöveron avulla rakennettavaa ja ylläpidettävää kunnallistekniikkaa.

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

1 Tilanne käy helposti epäoikeudenmukaiseksi, 2 koska kunta, jossa kiinteistö sijaitsee, vastaa 3 suuremmalta osin kiinteistöä ympäröivästä 4 infrastruktuurista.

5 Asia on ajankohtainen ja käy yhä ajankoh- 6 taisemmaksi, koska kunnissa tulee olemaan 7 yhä enemmän kiinteistöjä, jotka eivät ole 8 enää kuntien omistuksessa. Asiaa on siksi syy- 9 tä selvittää etenkin varojensiirron kannalta.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että kuntayhtymien ja muiden yleishyödyllisten rakennusten mahdollista va-
pauttamista kiinteistöverosta selvitet-
tään.

Aloite 5 – Hyperloop Otaniemi – Karjaa – Föglö – Norrtälje – Tukholma

1 Tämä on uusittu versio FS-Linkin alkuperäis- 2 estä ehdotuksesta Tukholman ja Helsingin 3 seudun välisestä Hyperloopista. Tämän eh- 4 dotuksen mukaiset pääteasemat ovat Tuk- 5 holma Itäinen (KTH) ja Otaniemi Esossa. 6 Molemmilta pääteasemilta on suora yhteys 7 paikalliseen metroon, eikä kumpikaan ase- 8 mista sijaitse ydinkeskustassa. Väliasemat on 9 rajattu otsikossa mainittuihin asemakustan- 10 nusten vähentämiseksi. Linjausta on lyhen- 11 netty ja oikaistu merkittävästi alkuperäisestä 12 ehdotuksesta. Otaniemi – Tukholma Itäinen 13 -välisen Hyperloopin matka-aika on 25 mi- 14 nuuttia. Turun ja Helsingin välinen ”Tunnin 15 juna” saa näin uuden vaihtoehdon, nimittäin 16 Turku – Salo – Karjaa -junan vaihdolla Hyper- 17 loopiin, jolla jatkaa Otaniemeen. Matka Turku 18 – Karjaa kestää noin tunnin ja siirtyminen Hyper- 19 loopilla Karjaalta Otaniemeen 4 minuuttia. 20 Panostus nopeampaan junaan välillä Turku 21 – Karjaa joustavalla vaihdolla Hyperloopiin, 22 mahdollistaa pääsyn 60 minuutissa Otanie- 23 meen, josta matkaa voi jatkaa Länsi-Metrol- 24 la Helsingin suuntaan. Huomionarvoista on 25 myös, että Turusta näin pääsee tunnissa ja 21 26 minuutissa Tukholma Itäinen -asemalle, josta 27 matkaa voi jatkaa metrolla muihin kohteisiin 28 Tukholmassa.

29 Näinä pandemia-aikoina on hyvä suunnitella 30 tulevaisuuden lisäksi myös pohjois- 31 maista yhteistyötä ja todellisia 2020-luvun 32 yhteyksiä tämän vuosikymmenen tekniik- 33 kalla.

Liite:

34 Itse aloite pyrkii tiivistetysti selostamaan vi- 35 siota, mutta paljon jää myös ulkopuolelle. 36 1. Otaniemen valinta pääteasemaksi johtuu 37 aloitteessa mainitun mukaisesti siitä, että ase-

38 malla on vaihtomahdollisuus Länsi-Metroon. 39 Se ei sitä vastoin ilmene, että Otaniemessä 40 on mahdollisuus vaihtaa Tallinnan junaan, 41 jolla voi matkustaa Ülemisten suunnan lisäksi 42 myös Helsinki-Vantaan lentokentän suun- 43 taan. Lisäksi voi siirtyä Raide-Jokerin kyytiin 44 ja matkustaa Pohjois- ja Itä-Helsingin alueen 45 kohteisiin ja Leppävaaraan.

46 2. Itäisen Tukholman valinta johtuu siitä, 47 että seuraamme osittain Roslagsbanan 1-ra- 48 taa ja valitsemme juuri sen pääteaseman. 49 Vieressä sijaitsee myös metroasema KTH2, 50 jolta on hyvät yhteydet Tukholman muihin 51 osiin ja etenkin keskustan vilkkaimmalle 52 T-centralen-metroasemalle.

53 3. Föglön osalta on kyse asemasta Föglön 54 saarella. Föglön tunnelin ansiosta meillä on 55 suora autoyhteys Maarianhaminaan. Fög- 56 lön valinta selittyy myös sillä, että Föglöstä 57 johtaa Ruotsin suuntaan vedenalainen har- 58 janne (Föglö – Vittensten – Lågskär – Flötjan 59 – Söderarm3 – Kapellskär), joka mahdollistaa 60 Hyperloop-radan rakentamisen alle 65 metrin 61 syvyyteen, jolloin vältytään Ahvenanmeren 62 200 metrin syvyyksiltä.

63 4. Norrtälje on valittu siksi, että Hyperloop 64 sukkula4 (ehkä) tarvitsee KTH-aseman koh- 65 dalla testiradan ja osuutta Tukholma Itäinen 66 – Norrtälje ehkä voidaan käyttää tähän tar- 67 koitukseen. Jotta hankkeelle saataisiin poliittinen 68 hyväksyntä Ruotsissa, Ruotsiin on 69 saatava myös toinen asema.

70 5. Karjaan/Raaseporin valinta selittyy sillä, 71 että jos Helsingistä vedetään suora linja Tuk- 72 holman suuntaan, linja kulkee Raaseporin 73 kautta. Koska ruotsinkielisen väestön osuus 74 on Länsi-Uudellamaalla merkittävä, aloitteen- 75 tekijät kokevat, että Länsi-Uudeltamaalta löy- 76 tyy riittävästi kiinnostusta jopa päivittäiseen 77 pendelöintiin Suur-Tukholmaan alle puolen 78 tunnin matka-ajan mahdollistuksessa.

79 Merkittävin muutos tämänhetkiseen vi- 80 sioon verrattuna on, että yli 200 kilometrin 81 pituiset matkat voidaan liikennöidä ratkaisuil- 82 la, joilla matka taittuu vähemmässä kuin tun- 83 nissa. Junanopeuksien ”ikuinen” lisääminen 84 edellyttää ainakin suojattuja ratoja, eli maan- 85 alaisia tai maanpinnan yläpuolella pilarien 86 varassa kulkevia ratoja. 200 kilometrin ja vielä 87 sitäkin suuremmat tuntinopeudet ovat nykyi- 88 sillä raiteilla kohtalokkaita sekä ihmisille että 89 eläimille. Tallinna-radan ratkaisumalli eli suo- 90 jattu, maanalainen rata, on oikeastaan ainoa 91 mahdollisuus liikennöidä junalla yli 300 km:n 92 tuntinopeudella. Kysymys kuuluu, miten 93 autojen maksimijonopeus on Suomessa 120 94 km/h, mutta raideliikenne saa edelleen kulkea 95 vastaavilla ehdoilla miten lujaa tahansa.

Että-lause**Esitän:**

että RKP tekee työtä Suomen ja Ruotsin välisen Hyperloop-radon rakentamiseksi.

Aloitteentekijä

John-Eric Söderman SFP i Stor-Alberga, Esbo

Puoluevaltuuston vastaus

Ihmiset ovat aina liikkuneet paljon ja olemme teknologian edistysaskeleiden ansiosta onnistuneet lyhentämään sekä lyhyiden että mannerten välisten matkojen matkustusaikoja. Yhteiskunnassa, jossa ihmisten välinen yhteydenpito on viime vuosina siirtynyt virtuaaliympäristöön, on kohtuullista ajatella, että käyttäytymismallimme muuttuvat ja monet matkustamista aiemmin edellyttäneet kokoukset todennäköisesti hoidetaan myös jatkossa verkkoyhteyksien välityksellä. Tämä ei tietenkään tarkoita, että tarpeemme matkustaa vaivattomasti häviäisivät. Tulemme myös jatkossa tarvitsemaan sekä tavara- että matkustajakuljetuksia kaikkialle maailmaan.

Uusia mahdollisuuksia avaavia teknisiä edistysaskeleita otetaan jatkuvasti. Maailmanlaajuinen tarve luopua fossiilisista polttoaineista on johtanut, ja johtaa enenevässä määrin uusiin ratkaisuihin. Sähkölentokoneet ovat esimerkki nopeasti kehittyvästä alasta. Aloitteentekijä nostaa esiin toisen jännittävän tulevaisuuden kuljetusmuodon, nimittäin Hyperloopin, jonka nyt ajankohtaisen konseptin on luonut muun muassa Tesla-automerkin ja yksityisen avaruusyrittäjä SpaceXin kehittäjä Elon Musk. Hyperloop-konsepti on kuitenkin nykyisin avoin ja sitä työstetään usean yrityksen ja tutkimushankkeen puitteissa. Hyperloopia voidaan verrata putkipostiin, hyväksi koettuun konseptiin, joka on ahkerassa käytössä esimerkiksi apteekkeissa ja sairaaloissa. Laskelmat osoittavat mahdollisiksi jopa 1200 km:n tuntinopeudet, mikä tietysti mahdollistaisi todella nopeat kuljetukset. Työ on kuitenkin vielä alkuvaiheessa, vaikka suunnitteilla on monia jännittäviä hankkeita ja tutkimukseen käytetään paljon varoja. Ihmismatkustajilla on suoritettu ainoastaan lyhytkestoisia testejä, eikä yhtään kaupallista hanketta ole toteutettu.

Oikeutetusti voidaan todeta, että Hyperloop on esimerkki lupaavasta tulevaisuuden ihmisten ja tavaroiden kuljetusvisiosta ja että on tietenkin tärkeitä, että tällaisia visioita tuetaan. Puolueen ei kuitenkaan ole tarkoituksenmukaista lukkiutua johonkin tekniseen ratkaisuun, vaan meidän tulee olla edelleen avoimia kaikille ajatuksille, jotka edistävät

yhteiskuntaamme myös, kun on kyse eri tavoista siirtää ihmisiä paikasta A paikkaan B.

Päätösesitys

RKP tekee jatkuvaa työtä innovaatioystävällisen yhteiskunnan hyväksi.

Aloite 6 – Kylmän kuistin tai eteisen rakennusluvun saantia on helpotettava

Kaikkea rakentamista on perinteisesti säännelty melko tiukasti ja yhteiskunnallinen sääntely on ajoittain ollut hyvinkin tiukkaa asemakaavoitettujen kylien ja taajamien lisäksi myös haja-asutusalueilla. Rakennuslupaa on pääsääntöisesti vaadittu kaikkea vähänkin mittavampaa rakentamista varten. Vaatimus ei ole koskenut ainoastaan uudisrakennuksia, vaan myös esimerkiksi peruskorjauksia tai asuinrakennusten laajentamista esimerkiksi eteisellä tai kuistilla, samoin kuin 20–40 neliötä suurempien talousrakennusten rakentamista. Vain todella pienten tulisijattomien alle 10–15 neliön suuruisien rakennusten, kuten vajojen, varastojen, huvimajojen, leikkimökkien ja grillikatosten rakentaminen on ollut sallittua ilman rakennuslupaa joko toimenpideluvalla tai ilmoitusperusteisesti.

Ruotsissa on valittu toinen käytäntö helpottamalla tietoisesti pienimuotoisen rakentamisen määräyksiä. Prosessi alkoi sillä, että kansanpuoluetta edustanut asuntoministeri Birgit Friggebo liberalisoi määräyksiä siten, että rakennetulle tontille, jolla on omakoti- tai paritalo, saa rakentaa pienen erillisen apurakennuksen (enintään 15 neliön eräänlaisen askarteluverstaan) ilman rakennuslupaa. Kristillisdemokraattinen asuntoministeri Stefan Attefall ajoi sittemmin läpi lisää helpotuksia, jotka sallivat rakennuskannan täydentämisen enintään 30 neliön suuruisilla pienoisorakennuksilla samoin kuin olemassa olevan asuinrakennuksen laajentamisen enintään 15 neliömetrillä ilman rakennuslupaa. (Lisätietoja löytyy osoitteesta <https://www.attedfallshus.se/>).

Tiivistäen toteamme, että olemassa olevien asuinrakennusten laajentamista tulisi helpottaa huomattavasti ja että ainakin kylmän kuistin tai eteisen rakentaminen päärakennukseen ilman rakennuslupaa pitäisi sallia. Käytäntöjen helpottamisesta saatavat edut ovat selkeästi mahdollisia riskejä ja haittoja suuremmat.

Että-lause**Edellyttäen, että:**

Puoluekokous päättää, että puolue hallituk-

1 sessa ja eduskunnassa tekee työtä rakennus-
2 lainsäädännön muuttamiseksi Ruotsin atte-
3 falls-talomallin mukaisesti siten, että tontilla
4 sijaitsevan päärakennuksen varustaminen
5 kylmällä kuistilla tai eteisellä sallitaan kunnal-
6 lisesta rakennusjärjestyksestä riippumatta ja
7 seuraavin ehdoin:

EDELLYTTÄEN

10 **että** tontilla jo on päärakennus.

11 **että** suunniteltu rakennuspaikka on vä-
12 hintään kuuden metrin etäisyydellä
13 lähimmästä tonttirajasta.

14 **että** suunniteltu rakennuspaikka on vähin-
15 tään 40 metrin etäisyydellä valta-/kan-
16 tatiestä, 30 metrin etäisyydellä seutu-/
17 yhdystiestä ja 8 metrin etäisyydellä
18 yksityistiestä tieuran keskiviivasta
19 mitattuna.

20 **että** suunniteltu lisärakennus tyylillisesti
21 sopii tontilla sijaitsevan päärakennuk-
22 sen yhteyteen.

23 **että** kunnalle on ilmoitettu rakennushank-
24 keesta.

TONTINOMISTAJALLA TULEE OLLA OIKEUS

27 **että** tontinomistajalla tulee olla oikeus
28 laajentaa taloan enintään 15 neliö-
29 metrin suuruisella kylmällä kuistilla tai
30 eteisellä, vaikka rakennusoikeus olisi
31 käytetty kokonaisuudessaan päära-
32 kennukseen.

33 **että** tämä kaikki on mahdollista riippumat-
34 ta siitä, sijaitseeko rakennus asema-
35 kaava- tai haja-asutusalueella.

Aloitteentekijä

38 Urban Wiik, SFP i Stor-Hagalund
39 Gustav Bask, SFP i Mettäby-Olars
40 Johan Holmberg, SFP i Stor-Hagalund
41 Peter Strandberg, SFP i Stor-Hagalund
42 Maria Langenskiöld, SFP i Stor-Hagalund

Puoluevaltuuston vastaus

45 Katso aloitteen 6 ja 7 yhteinen vastaus aloit-
46 teen 7 alla.

Aloite 7 – Pienten apurakennusten rakennusmääräyksiä on helpotettava

50 Olemme Suomessa perinteisesti säännelleet
51 kaikkea rakentamista melko tiukasti ja yhte-
52 iskunnallinen sääntely on ajoittain ollut
53 hyvinkin tiukkaa asemakaavoitettujen ky-
54 lien ja taajamien lisäksi myös haja-asutus-
55 alueilla. Rakennuslupaa on pääsääntöisesti
56 vaadittu kaikkea vähänkin mittavampaa rak-
57 kentamista varten. Vaatimus ei ole koskenut
58 vain uudisrakennuksia, vaan myös esimer-
59 kiksi peruskorjauksia tai 20–40 neliötä suu-

rempien talousrakennusten rakentamista. Vain pienten tulisijattomien alle 10–15 neliön suuruisien rakennusten, kuten vajojen, varastojen, huvimajojen, leikkimökkien ja grillikatosten rakentaminen on ollut sallittua yksinkertaisemmalla menettelyllä eli ilman rakennuslupaa joko toimenpideluvalla tai ilmoitusperusteisesti.

Ruotsissa on valittu toinen tie. Pienten minitalojen rakentamismääräyksiä on siellä helpotettu tietoisesti viime vuosikymmeniä. Prosessi alkoi sillä, että kansanpuoluetta edustanut asuntoministeri Birgit Friggebo liberalisoi määräyksiä siten, että rakennetulle tontille, jolla on omakoti- tai paritalo saa rakentaa pienen erillisen apurakennuksen ilman rakennuslupaa. Tämä lisärakennus, eräänlainen askarteluverstas saa olla enintään 15 neliömetrin suuruisen. Kristillisdemokraattinen asuntoministeri Stefan Attefall jatkoi prosessia ajamalla läpi lisää helpotuksia, jotka sallivat rakennuskannan täydentämisen enintään 30 neliön suuruisilla apurakennuksilla, joiden rakentaminen on askarteluverstaiden lailla sallittua ilman rakennuslupaa. (Lisätietoja löytyy osoitteesta <https://www.attedfallshus.se/>).

Looginen ratkaisu olisi, että attefalls-talomalli otettaisiin Suomessa käyttöön osittain joillakin herkkiä, saariston kaltaisia ympäristöjä koskevin rajoituksin. Ehdotamme siksi aloitteessamme, etteivät täydennysrakentamista koskevat helpotukset koske rantavyöhykkeitä ja että rannan läheisyyteen rakennettaessa tarvitaan tavanomainen rakennuslupa. Ehdotamme myös, että ympärivuotisessa käytössä olevan asuinrakennuksen täydennykseksi rakennettava apurakennus on ostettava avaimet käteen -toimituksella, joka käsittää myös pystytyksen, asennukset jne. Jälkimmäinen määräys on looginen, koska tehdasvalmisteisen pienoistalon ovat rakentaneet ammattilaiset, jolloin tarvetta perinteiselle rakennusluvalla tarkastuksineen jne. ei ole, vaan kunnan on voitava soveltaa hankkeeseen yksinkertaisempaa prosessia.

Tiivistäen toteamme, että rakennuslainsäädäntöä liberalisoimalla helpottaen ja sujuvoittaen attefalls-talojen kaltaisten pienoistalojen lupamenettelyä aikaansaavat edut ovat selkeästi mahdollisia riskejä ja haittoja suuremmat.

Että-lause**Edellyttäen:**

että tontilla jo on päärakennus.

että suunniteltu rakennuspaikka sijaitsee vähintään kuuden metrin etäisyydellä

- lähimmästä tonttirajasta ja 90 metrin etäisyydellä lähimmästä rannasta.
- että** suunniteltu rakennuspaikka on vähintään 40 metrin etäisyydellä valta-/kantatiestä, 30 metrin etäisyydellä seutu-/yhdistyksiä ja 10 metrin etäisyydellä yksityistiestä tieman keskiviivasta mitattuna.
- että** suunniteltu lisärakennus tyylillisesti sopii tontilla sijaitsevien muiden rakennusten yhteyteen sekä lähiympäristöön ja kyläyhteisöön.
- että** rakentaja ostaa pienoistalonsa avaimet käteen -toimituksella, joka käsittää myös pystytyksen, asennuksen jne., jos rakennus on yli 15 neliömetrin suuruinen tai jos se on tarkoitettu ympärivuotiseen asumiseen.
- että** päärakennuksen, mahdollisen autotalin, mahdollisen liiterin/varaston sekä muiden rakennusten ja suunnitellun rakennushankkeen yhteenlaskettu pinta-ala on alle 21 % tontin pinta-ala.
- että** kunnalta on haettu toimenpidelupa.

TONTINOMISTAJALLA TULEE OLLA OIKEUS

- että** tontinomistajalla tulee olla oikeus rakentaa kiinteistölleen enintään 30 neliömetrin suuruinen apurakennus kantatilasta lohkoittujen kiinteistöjen määrästä tai muista rakennusoikeutta koskevista rajoituksista riippumatta
- että** tämä kaikki on mahdollista riippumatta siitä, sijaitseeko rakennus asemakaava- tai haja-asutusalueella.

Aloitteentekijä

Urban Wiik, SFP i Stor-Hagalund
Gustav Bask, SFP i Mettäby-Olars
Johan Holmberg, SFP i Stor-Hagalund
Peter Strandberg, SFP i Stor-Hagalund
Maria Langenskiöld, SFP i Stor-Hagalund

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijät esittävät useita konkreettisia ehdotuksia, miten pienimuotoista rakentamista voitaisiin helpottaa luopumalla rakennuslupapakosta. He esittelevät myös Ruotsin ratkaisumallia. Eräänlaiset askarteluverstaat ovat Ruotsissa apurakennuksia, joilta ei edellytetä rakennuslupaa, mutta joiden kuitenkin on täytettävä tietyt kaava- ja rakennuslain mukaiset ehdot. Enintään 15 neliömetrin suuruisten askarteluverstaiden lisäksi Ruotsissa on vuodesta 2014 alkaen ollut sallittua rakentaa niin kutsuttuja attefalls-taloja ilman rakennuslupaa. Rakentaminen edellyttää ku-

itenkin ilmoitusta rakennuslautakunnalle ja aloituslupaa. Tietyissä tapauksissa attefalls-talon pystyttäminen saattaa edellyttää myös rakennuslupaa, jos kunnan asemakaavassa edellytetään sitä tai kyse on kulttuurihistoriallisesti tai muuten arvokkaasta alueesta.

Ruotsin kokemukset osoittavat kuitenkin, etteivät prosessit käytännössä ole yksinkertaistuneet ja nopeutuneet, koska rakentaminen joka tapauksessa edellyttää viranomaiskäsittelyä vaativaa ilmoitusta. Maankäyttö- ja rakentamismääräyksiä on silti syytä tarkistaa Suomessa lupaprosessien sujuvoittamiseksi ja helpottamiseksi yksittäisten kansalaisten kannalta.

Hallitusohjelmassa on tavoite, että maankäyttö- ja rakennuslakiuudistus saatetaan loppuun siten, että muun muassa kuntien kaavoitusmonopoli ja kaavahierarkia säilytetään ja kaavoitusprosessia sujuvoitetaan. Hallitus valmistelee parhaillaan maankäyttöä ja rakentamista koskevaa lakipakettia ja uusien määräysten on ajateltu astuvan voimaan vuoden 2022 aikana. Nyt valmisteilla olevan lain mukaan rakennuslupaa vaadittaisiin vasta rakennuksen koon ylittäessä 30 neliötä tai 50 neliötä, kun on kyse vajasta. Kunnilla on jo nykyisen lainsäädännön puitteissa oikeus päättää yksinkertaisemmista rakentamiseen sovellettavista prosesseista siten, että esimerkiksi pienen rakennuksen rakentaminen jo olemassa olevan rakennuksen yhteyteen on mahdollista pelkällä ilmoitusmenettelyllä. Tämän jouston käytössä on kuitenkin suuria kuntakohtaisia eroja ja prosessit näyttävät erilaisilta eri puolilla maata. Pienimuotoista lisärakentamista voidaan helpottaa nykyisen lainsäädännön puitteissa ohjauksen avulla ja prosesseja kehittämällä.

Määräyksiä voidaan lainsäädännön nojalla keventää paikallisella tasolla ottaen samalla huomioon paikalliset olosuhteet eri puolilla maata sekä erityisesti esimerkiksi kulttuurihistoriallisesti arvokkaat ympäristöt ja saariston olosuhteet. Joustavampien ja kevyempien lupaprosessien seuraukset on syytä selvittää huolella. Täydennysrakentamisen vaikutukset riippuvat paikallisista olosuhteista ja niitä on siksi punnittava paikallisesti.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** maankäyttö- ja rakennuslakia uudistettaessa korostetaan mahdollisuuksia helpottaa rakennusmääräyksiä paikallistasolla.
- että** kunnissa tehdään työtä sen eteen, että kunnan rakennusjärjestys mahdollis-

- 1 taa pienimuotoisen lisärakentamisen
2 ilmoitusmenettelyllä.

Aloite 8 – Pääkaupunkiseudun tarpeisiin perustuvat investoinnit raideliikenteeseen

7 Investoinnit infrastruktuuriin ovat ajan-
8 kohtainen ja tärkeä tällä hetkellä korkealle
9 priorisoitu aihealue. Raideyhteydet pääkaupunkiseudulta sekä länsi- että itäsuuntaan ja pohjoiseen ovat nyt esityslistalla. Kulunut vuosi on kuitenkin koronapandemian johdosta muuttanut merkittävästi, ja pysyvästi, työelämää ja yksi seurannaisvaikutuksista on merkittävä työmatkojen määrän supistuminen etätöiden johdosta. Tästä seuraa luonnollisesti kysymys, onko raideliikenteen lisärakentaminen tässä laajuudessa todella perusteltua.

20 Suunnitelmat kaupunkiradan jatkamisesta
21 Espoossa Leppävaarasta Kauklahteen ovat olleet valmiita jo vuosia, mutta niiden toteuttaminen ei ole ollut mahdollista ilman valtion tukea. Tämä este on nyt poistettu hallituksen varattua hanketta varten lisätalousarvioonsa noin 140 miljoonaa euroa. Tämä on ympäristönäkökulmasta erittäin tärkeä panostus, joka mahdollistaa sen, että yhä useammat voivat käyttää junaan oman auton sijasta sekä työmatka- että muihin matkustustarpeisiin. Eikä kuljetuskapasiteetin lisääminen ole tällä rataosuudella mitenkään mahdollista ilman lisäraidetta, jota lisäksi tarvitaan länsisuunnan junayhteyksien kehittämiseen. Lisäräide vapauttaa lisäksi ratakapasiteettia, joka mahdollistaa paremmat junayhteydet myös lännemmäs, esimerkiksi Kirkkonummelle ja Karjaalle.

39 Muuttoliike pääkaupunkiseudulle on edelleen erittäin voimakasta ja hyviä raideyhteyksiä sekä länsi- että itä- ja pohjoissuuntaan tullaan tarvitsemaan ympäristöystävällisen tavara- ja henkilöliikenteen tarpeiden tyydyttämiseksi. Meidän on varauduttava siihen, että asukasmäärä 100 kilometrin säteellä Helsingin keskustasta kasvaa merkittävästi tulevina vuosikymmeninä.

48 Asuntojen hinnat ovat pääkaupunkiseudulla nousseet tasolle, joka tekee sopivan asunnon hankkimisen lähes mahdolliseksi pienituloisille. 50 kilometrin säteellä kohtuuhintaisia asuntoja kuitenkin on vielä tarjolla, mutta niihin asettuminen edellyttää hyviä julkisia liikenneyhteyksiä.

55 Espoo on maamme kaupungeista velkaisin ja kaupungissa on tällä hetkellä tekeillä kolme suurta raidehanketta eli metrohanke, Raide-Jokeri ja kaupunkiradan jatke. Kaupungin talous ei kestä Turun tunnin junan kaltaista

valtavaa ja kallista uutta ratahanketta. Lisäksi olemassa olevat tarve- ja kannattavuuslaskelmat ovat osoittautuneet erittäin puutteelliseksi. Arviolta 2,5 miljardin euron investointi matka-ajan lyhentämiseksi 15 minuutilla ei kuulosta mitenkään järkevältä.

Että-lause

Vaadimme siksi, että Ruotsalaisen kansanpuolueen edustajat eduskunnassa, hallituksessa ja kunnissa tekevät työtä sen eteen:

- että** Helsingin ja Turun välistä niin kutsuttua tunnin juna -hanketta varten laaditaan uusi ympäristövaikutusten arviointi.
- että** Helsingin ja Turun välisen niin kutsutun tunnin juna -hankkeen kannattavuudesta laaditaan uudet kannattavuuslaskelmat, joissa huomioidaan etätyön lisääntyminen.
- että** nykyistä rantarataa parannetaan ja kehitetään uuden, koskemattomat, korvaamattomat ja arvokkaat luontoalueet halkovan uuden raideyhteyden rakentamisen sijasta.

Aloitteentekijä

SFP i Esbo
Anne Ahlefeldt, puheenjohtaja
Håkan Blomberg, varapuheenjohtaja
Hallitus

Puoluevaltuuston vastaus

Raideliikenteen ennakoitaan lisääntyvän tulevina vuosina. Aloitteentekijä nostaa esiin useita viime aikoina paljon puhuttaneita hankkeita. Hallitusohjelmassa on asetettu tavoite, että Suomi on hiilineutraali valtio vuonna 2035, mikä tarkoittaa myös raideliikenteen roolin korostumista sekä tavarakuljetuksissa että henkilöliikenteessä.

Valtioneuvosto luovutti 15. huhtikuuta 2021 ensimmäisen 12-vuotisen liikennejärjestelmäsuunnitelman eduskunnalle. Valtakunnallinen liikennesuunnitelma on ensimmäinen laatuaan ja ulottuu vuoteen 2032. Suunnitelmalla tavoitellaan pitkäjännitteisempää päätöksentekoa liikennepainostuksiin ja siinä on muun muassa ylläpittoa ja infrastruktuurin eri muotoja koskevia linjauksia. Liikennesuunnitelman on laatinut valtioneuvoston vuonna 2019 asettama parlamentaarinen työryhmä. Suunnitelma on kokonaisvaltainen kaikkia liikennemuotoja koskeva strateginen liikennejärjestelmien kehittämissuunnitelma. Suunnitelma osoittaa, että raideliikenteellä on tulevaisuudessa

keskeinen rooli, vaikka se tietenkin koskee myös muita liikennemuotoja. Suunnitelmassa korostetaan keskeisinä periaatteina rahoituksen tasakorotuksia, joiden odotetaan ajan myötä vähentävän muun muassa korjausvelkaa. Liikennejärjestelmäsuunnitelma sovitetaan kunkin hallituskauden alussa yhteen julkisen rahoituksen suunnitelman kanssa. Yksi tärkeä tekijä on myös, että Suomella on selkeän pitkän aikavälin suunnitelman ansiosta paremmat mahdollisuudet saada EU-rahoitusta.

Kuten aloitteentekijät toteavat, pääkaupunkiseudulle suuntautuvan muuttoliikkeen arvioidaan jatkuvan pitkään voimakkaana. Hyvätasoinen, toimiva joukkoliikenne on kestävän kehityksen kannalta ratkaiseva tekijä. Kaupunkiradan jatkaminen Espoossa Leppävaarasta Kauklahteen on osa tätä kehitystä ja näyttää nyt toteutuvan. Rantarata on aina ollut RKP:lle tärkeä läntisen Uudenmaan, pääkaupunkiseudun ja Turun yhdistävä väylä ja nykyinen hallitus onkin myöntänyt rantaradalle 60 miljoonaa euroa. Panostusta uuteen junarataan, jonka lähtö- ja päätepiste ovat samat kuin jo olemassa olevalla rantaradalla, voidaan pitää outona vaihtoehtona taloudellisten resurssien ollessa rajalliset. Muun muassa siksi rantaradan kehittämistä on pidetty järkevämpänä ratkaisuna.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että rantarataa parannetaan ja kehitetään.

Aloite 9 – Tiet kuntoon!

Pohjanmaalla lähes kaikki ovat arjessaan riippuvaisia maanteista. Ajokilometrejä kertyy autolla reippaasti jo perustehtävien, kuten päivähoidon, koulun ja töiden merkeissä. Lisäksi myös vähemmän liikennöityjen maanteiden suuri merkitys elinkeinoelämälle ja koko rannikkoalueen vientiteollisuudelle on kiistaton. Kuten kaikki me maaseudulla asuvat olemme omakohtaisesti voineet todeta, tiestön korjausvelka on kasvanut suureksi viime vuosikymmeninä.

Kansallista liikennejärjestelmäsuunnitelmaa laaditaan parhaillaan parlamentaarisesti. Se tehdään vuosille 2021–2032, ja arvioidaan joka neljäs vuosi. Suunnitelma sisältää muun muassa valtion kantatieverkoston tason korotuksen siten, että korjausvelan kasvukierre voidaan pysäyttää. Työmatkapedelöinti ja elinkeinoelämän tarpeet muodostavat arviointiperustan ja koskevat näin ollen kaikenlaisia valtion teitä.

Liikennejärjestelmäsuunnitelma on ter-

vetullut ja sen tavoitteet ovat erittäin hyviä. Koemme kuitenkin, että tarpeet lisätä tiestön valvontaa ja rahoitusta ovat niin suuret, että Ruotsalaiselta kansanpuolueelta edellytetään lisäpanostuksia asiassa. Puolueemme haluaa säilyttää maaseudun elävänä ja mahdollisuudet asua kaikkialla Suomessa. Työllisyysaste on Pohjanmaalla korkea menetyksellisten yritysten ansiosta. Yritykset eivät voi toimia ilman hyviä yhteyksiä, eikä ihmisten elämä ole turvallista teiden ollessa ala-arvoisessa kunnossa. Infrarakenteen keskeisimmän osan eli sekä suurten että pienten teiden on oltava hyvässä kunnossa!

Että-lause

Piirihallitus haluaa:

että RKP tekee kaikkensa, jotta Suomi jatkaa ripeässä tahdissa työtä myös vähemmän liikennöityjen maanteiden korjausvelan pienentämiseksi.

Aloitteentekijä

RKP:n Pohjanmaan piirihallitus puheenjohtajan välityksellä
Johanna Holmäng

Puoluevaltuuston vastaus

RKP on ollut, ja on, puolue, joka jo pitkään on arvostellut infrastruktuurimme korjausvelkaa, joka on erityisen suuri tieverkon osalta. Työllämme hallituksessa olemmekin onnistuneet lisäämään rahoitusta tämän korjausvelan purkamiseksi. Aloitteentekijä kuvaa hyvin puolueen kantaa tieyhteyksien merkityksestä. Ne ovat elintärkeitä toimivalle arjelle, mutta myös elinkeinoelämälle. Sivustollamme sfp.fi lukee: Valtio voi parhaiten tukea maamme myönteistä taloudellista kehitystä varmistamalla toimivan infrastruktuurin. Tieverkon ylläpito kuuluu yhteiskunnan perustehtäviin. Hyvä tieverkosto on yksi toimivan yhteiskunnan ja taloudellisen kasvun edellytyksistä Suomen kaltaisessa maassa, jossa on pitkät etäisyydet ja viennistä riippuvainen teollisuus.

Puolue on onnistunut nostamaan asian mukaan hallitusohjelmaan. Tavoitteessa Toimiva liikenteen infrastruktuuri säädetään, että perusväylästä ylläpidon rahoitusta lisätään vuositasolla 300 miljoonalla eurolla vuodesta 2020 alkaen. Ohjelmassa todetaan, että "Perusväylänpidon rahoitustason pysyvällä nostolla varmistetaan, ettei korjausvelka enää kasva ja olemassa olevaa korjausvelkaa pystytään purkamaan".

Hallitusohjelmassa säädetään myös, että myös yksityisteiden korjaustoimenpiteet on turvattava. Kirjaus on tärkeä maaseudun

1 tiestön kunnossapidon kannalta, koska yhä
2 suurempi osa tiestöstä ei enää ole julkises-
3 sa omistuksessa. Kuten hallitusohjelmassa
4 todetaan, kansantalouden kannalta on kes-
5 tämätöntä, että on olemassa yksityisteitä,
6 joiden kantavuus ei ole riittävä. Siksi tarvitaan
7 pysyvää rahoitusta. Myös kunnilla on mahdol-
8 lisuus auttaa yksityisteitä korjausvelan pur-
9 kamisessa. Kunnat voivat halutessaan tukea
10 yksityisteitä yksityistielain §:n 84 nojalla. Tämä
11 on hyvä tapa pitää pienemmät tiet kunnossa
12 maaseudulla.

13 Aloitteentekijä nostaa täysin perustellusti
14 esiin uuden 12-vuotisen liikennejärjestelmä-
15 suunnitelman erittäin tärkeänä liikennejär-
16 jestelmien pitkäjännitteisen ja ennakoita-
17 vissa olevan kehittämistyön työvälineenä.
18 Suunnitelmassa on kolme saavutettavuuteen,
19 kestävyyyteen ja tehokkuuteen liittyvää kai-
20 kenkattavaa tavoitetta. Saavutettavuustavoite-
21 teessa vahvistetaan, että liikennejärjestelmä
22 takaa koko Suomen saavutettavuuden ja vas-
23 taa elinkeinojen, työssäkäynnin ja asumisen
24 tarpeisiin. Liikennejärjestelmäluonnoksessa
25 vahvistetaan, että perustiestön kunnossa-
26 pidon rahoituksen tulee olla vuodesta 2025
27 alkaen noin 1,4 miljardia vuodessa. Vuodesta
28 2025 alkaen kaikkien liikenneväylämuotojen
29 hoidossa ja kunnossapidossa huomioidaan
30 myös yleinen kustannustason korotus. Liik-
31 ennejärjestelmäsuunnitelmassa korostetaan
32 päätieverkon ylläpidon tärkeyttä painottaen
33 kuitenkin samalla, että koko tieverkon, myös
34 alemman tieverkon, korjausvelkaa on pie-
35 nennettävä. Erityisen merkittävää liikenne-
36 järjestelmäsuunnitelmaesityksessä on, että
37 yksityisteiden valtionavustuksen määrää
38 korotetaan. Lisäksi myös avustusprosenttia
39 nostetaan. RKP on tähän saakka tehnyt kaik-
40 kensa Suomen tieverkoston korjausvelan vä-
41 hentämiseksi ja puolue tulee myös jatkossa
42 tekemään kaikkensa korjausvelan purkami-
43 seksi kaikilla tieverkoston tasoilla.

Päätösesitys

RKP tekee:

että myös jatkossa kaikkensa, jotta Suomi jatkaa ripeässä tahdissa myös vähemmän liikennöityjen maanteiden korjausvelan purkamista.

Aloite 10 – Joustava aloitteiden käsittely

Ruotsalaisella kansanpuolueella on pitkät perinteet äänensä saamisesta kuuluviin monella tavalla ja jälkensä jättämisestä poliittiseen päätöksentekoon. Selkein näyttö tästä "supervoimasta" on puoluekokoukselle jätettyjen aloitteiden monipuolisuus ja suu-

ri määrä. Puoluekokoukselle jätetään sekä suuria että pieniä asioita koskevia aloitteita, jotka valmistellaan ja joista keskustellaan. Ja puoluekokouksen jälkeen tehdään paljon jälkityötä, jolla on ratkaiseva merkitys kaikkien hyväksytyjen ja hylättyjen kannanottojen seurannan kannalta.

Koska aloitteiden kirjo on niin suuri, keskustelu usein koostuu lukuisista puheenvuoroista, joista jokaisella on oma tehtävänsä. Valitettavasti monet niistä kuitenkin hukuvat massaan aloitteiden ja puheenvuorojen suuren määrän johdosta. Tämä koetaan kielteiseksi ja saattaa kuulijoiden keskuudessa johtaa kylläntymiseen, joka pahimmassa tapauksessa vähentää puoluekokouksen osanottajien paneutumista kysymystenaseteluihin.

On täysin luonnollista, että joistakin aiheista tulee "kuumia", jolloin ne hallitsevat keskustelua. Esimerkkinä tällaisista aiheista voidaan mainita RKP-nuorten aloite kannabiksesta viimevuotisessa puoluekokouksessa.

Aloitteet on nykyisessä käsittelyjärjestelmässä ryhmitelty työryhmäkäsittelyssä aihealueittain, mutta on kyseenalaista, riittääkö se. Keskustelu aloitteista tulisi strukturoida siten, että se saisi ansaitsemaansa huomiota hetkellistä huomiota laaja-alaisemmin.

Että-lause

RKP:n Karjaan paikallisyhdistys esittää:

että käynnistetään muutosprosessi, jolla aloitteiden käsittelyä puoluekokouksessa selkiytetään, jolloin poliittinen keskustelu puolueessa terävöityy ja tehostuu.

Aloitteentekijä

Svenska folkpartiet i Karis rf
Annika Pråhl, puheenjohtaja
Otto Långvik, sihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Katso aloitteen 10 ja aloitteen 11 yhteinen vastaus aloitteen 11 alla.

Aloite 11 – Aika mitata päätöstemme vaikuttavuus!

Puoluekokouksen hyväksymät aloitteet ovat tärkeässä osassa puolueen poliittisessa työssä. Aloitteet ovat osoitus aloitteentekijöiden hyvästä kyvystä tunnistaa yhteiskunnallisia ongelmia ja tehdä toimenpide-esityksiä. Aloitteet ovat yksi puolueen jäsenten, valtiokuntien tai piirien tärkeimmistä keinoista vaikuttaa Ruotsalaisen kansanpuolueen po-

litiikkaan ja virittää puolueessa keskustelua ajankohtaisista asioista. Puoluekokousaloitteet ovat siksi demokratian näkökulmasta elintärkeitä Ruotsalaiselle kansanpuolueelle.

Hyväksytyt aloitteet antavat hyvän kuvan puolueen kannasta eri asioihin. Sen lisäksi hyväksytyjen aloitteiden pitää myös johtaa puolueen taholta aktiiviseen vaikuttamiseen kyseisessä asiassa. Ellei näin toimita, aloite on menettänyt merkityksensä.

Puoluekokous hyväksyi 2016 aloitteen aiemmin hyväksytyjen aloitteiden esittelemisestä puoluekokouksessa puolueen hallituksen päättämällä tavalla. On ironista, että luvattu esittely aiemmin hyväksytyistä aloitteista on loistanut poissaolollaan. Seuranta on puoluekokouksen hyväksymässä aloitteessa esitetystä vaatimuksesta huolimatta tavanomaiseen tapaan esitelty toimintakertomuksessa.

RKP-nuoret ei pidä aloiteseurannan esittelyä toimintakertomuksessa mitenkään huonona ajatuksena. Seurannan tulisi mielestämme kuitenkin olla kattavampaa. Aloitteen esittelyä sanoin ”Seuranta jatkuu”, ei riitä. Vuosien 2018–2019 toimintakertomuksessa todetaan 18:ssä kaikista hyväksytyistä 46 aloitteista ainoastaan ”Seuranta jatkuu”. Me RKP:n nuoret ymmärrämme, etteivät kaikki aloitteet toteudu ennen seuraavaa puoluekokousta, mutta suuren työmäärän edellyttäneitä aloitteita ei voi kuitata pelkällä toteamuksella ”Seuranta jatkuu”. Se ei ole tarkoituksenmukaista puolueen demokratian kannalta, eikä oikeudenmukaista aloitteentekijöitä kohtaan.

RKP:n nuoria ilahduttaa, että puolue on kehittänyt aloitteiden seurantaan vuosien 2019–2020 toimintakertomuksessa. Seurannassa viitataan useimpien aloitteiden osalta puolueen valiokuntiin tai puolueohjelmaan. Puolueohjelma on yksi tärkeimmistä puolueen vaikuttamismahdollisuuksien kannalta merkittävistä asiakirjoista. Aloitteiden seuranta on kuitenkin voitava tehdä myös puolueuuvottelujen ulkopuolella etenkin niiden aloitteiden osalta, joissa puolue ei ole saanut tahtoaan läpi hallitusohjelmaan tai vuosina, jolloin hallitusneuvotteluja ei käydä. Seurannassa ei myöskään kerrota, miten työryhmät tai valiokunnat ovat työstäneet aloitteita. Tämä tieto on RKP:n nuorten mielestä ratkaisevassa asemassa viitattaessa siihen, että aloite on lähetetty jollekin työryhmälle. Lisäksi toimintakertomuksessa on edelleen kourallinen aloitteita, joista yhä todetaan vain, että ”Seuranta jatkuu”. RKP-nuoret katsoo, ettei tällainen seuranta ole riittävää, kun on kyse aloitteista, jotka on hyväksytty puo-

lueen korkeimmassa päättävässä elimessä – puoluekokouksessa.

RKP-nuoret katsoo näihin perusteluihin viitaten, että puolueen on parannettava aloitteiden seuranta ja lisättävä seurannan läpinäkyvyyttä.

Että-lause

RKP-nuoret haluaa siksi, että Ruotsalainen kansanpuolue tekee työtä sen eteen:

että puolue seuraa kaikkien hyväksytyjen aloitteiden toteutumista ja että jokaiselle aloitteelle nimetään vastuuhenkilö, jolla on kokonaiskuva aloitteen seurannasta.

että puolue puoluekokouksessa esittelee jokaisen edellisen vuoden puoluekokouksessa hyväksytyt aloitteet johdosta tehdyt jatkotoimenpiteet.

että puoluekokousedustajille annetaan mahdollisuus esittää puoluekokouksessa kysymyksiä aloitteiden edistymisestä.

että puoluevaltuusto osallistetaan hyväksytyjen aloitteiden seurantaan.

Aloitteentekijä

Svensk Ungdom

Frida Sigfrids, Liiton puheenjohtaja

Malin Lindholm, Liiton pääsihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Yhteinen vastaus aloitteisiin 10 ja 11

Kaikilla puolueen jäsenillä on oikeus lähetää aloitteita puoluekokoukseen ja saada aloitteensa puoluehallituksen, puoluevaltuuston ja puoluekokouksen käsiteltäväksi. Jäsenten äänen kuuleminen on Ruotsalaisessa kansanpuolueessa itsestään selvää. Jäsenten ja valitsijoiden lähellä oleminen on puolueelle kunnia-asia. RKP:n tunnuslause ”Lähellä sinua” ei ole mikään sattuma. Se viestii kulttuuristamme, luonteestamme ja tehtävästämme kokoavana voimana yhteiskunnassamme.

On itsestään selvää, että myös tavastamme käsitellä aloitteita on voitava keskustella. On tärkeää, että arvioimme järjestelmiämme ja tutkimme, mitä voisimme tehdä paremmin, ja aloitteentekijät nostavat keskusteluun olennaisia asioita.

Aloitteentekijät korostavat täysin oikeutusti, että puoluekokouksessa sekä suurilta että pieniltä tuntuvista asioista käytävän keskustelun perinteet ovat vahvat Ruotsalaisessa kansanpuolueessa. Olisi kuitenkin haasteellista ryhmitellä aloitteet niiden painoarvon

1 mukaan, koska arviosta helposti tulee subjektiivinen. Jonkun vähäiseksi kokemus kysymys voi olla jollekin toiselle juuri se kaikkein tärkein asia. Nykyjärjestelmä, jossa valmistelutyö tehdään puoluekokouksessa työryhmissä, jotka sitten esittelevät puoluekokoukselle päätösesityksensä, antaa kaikille mahdollisuuden keskustella aloitteista. Järjestelmä on tunnusomainen Ruotsalaisen kansanpuolueen demokraattisille perinteille.

10 Puoluekokouksen tehtyä päätöksen aloitteesta, päätös sisällytetään Ruotsalaisen kansanpuolueen politiikkaan. Asian luonteesta riippuen poliittinen työ asian edistämiseksi jatkuu eri tasoilla puolueessa. Osa vaikuttamistyöstä tapahtuu eduskunnassa ja hallituksessa, osa kunnissa ja kaupungeissa puolueen edustajien toimesta tai puolueen työryhmissä tai lähetetään edelleen puoluetuomiston hoitettavaksi. Puolueen toimintakertomuksessa on joka vuosi aloiteseurantaosio, josta voi nähdä, miten työ edistyy. Usein asiat ovat sellaisia, että Ruotsalainen kansanpuolue joutuu tekemään työtä niiden eteen pidemmän aikaa ennen aloitteiden toteutumista. Tällöin on usein parempi korostaa työn jatkuvan kuin todeta, ettei asiaa ole vielä onnistuttu edistämään.

29 Puoluevaltuusto vahvistaa vuosittain puolueen toimintakertomuksen, johon aloiteseuranta on sisällytetty. Puoluekokouksella on näin ollen puolueen sääntöjen mukaan rooli, jonka aloitteentekijät haluavat antaa puoluekokoukselle. Puoluetuomiston ja kentän välillä käydään vuoden aikana jatkuvaa vuoropuhelua, jossa sivutaan myös aloitteiden seurannan edistymistä. On siis tärkeää muistaa, että kaikilla edustajilla on puoluekokouksessa mahdollisuus nostaa keskustelun yhteydessä esiin edustajan itsensä toimivia asioita.

40 Aloiteseurannan puoluekokouksessa esille nostamisen tarkoituksenmukaisuus on tietysti asia erikseen. Keskustelussa on kuitenkin tärkeää löytää oikea tasapaino ja keskittyä mieluummin tulevaan toimintaan kuin siihen, mitä on tehty.

47 Puoluekokousedustajilla on mahdollisuus esittää aloiteseurantaan liittyviä kysymyksiä puoluekokouksen aikana.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että puolue seuraa kaikkien hyväksytyjen aloitteiden toteutumista ja että jokaiselle aloitteelle nimetään vastuuhenkilö, jolla on kokonaiskuva aloitteen seurannasta.

että puolue puoluekokouksessa esittelee

sopivaksi katsotulla tavalla edellisen vuoden puoluekokouksessa hyväksytyjen aloitteiden johdosta tehdyt jatkotoimenpiteet ja että puoluekokouksen edustajille annetaan mahdollisuus esittää kysymyksiä aloitteiden seurannasta.

että puoluevaltuusto ja työryhmät veloitetaan tehostamaan hyväksytyjen aloitteiden seuranta.

Valmisteluvaliokunta 2

Aloite 12 – Muovijätteistä aiheutuva luonnon roskaaminen ja ympäristöongelmat

Viimeisen vajaan kymmenen vuoden aikana on jatkuvasti kiinnitetty yhä enemmän huomiota erilaisten muovisten kertakäyttötuotteiden aiheuttamiin suuriin ympäristöongelmiin.

Yksi hälytysignaali on ollut muovijätevaltamerissä ja toinen se, että aiemmin suurena muovijätteen tuojana toiminut Kiina vuodesta 2018 alkaen on lähes täysin kieltänyt muovijätteen tuonnin. Kiinalaiset ovat toimineet asiassa oikein, jokaisen maan tai valtioiden unionin on huolehdittava itse jätteistään, eikä jäteongelmaa ratkaista jäteviennillä.

Euroopan komissio julkaisi 2018 periaateohjelmansa muovin uusiokäytön edistämiseksi kiertotaloudessa. Seuraavana vuonna eli maaliskuussa 2019 Euroopan parlamentti päätti kieltää tietyt muoviset kertakäyttötuotteet EU:ssa viimeistään vuodesta 2021 alkaen:

- Kertakäyttöaterimet (haarukat, veitset, lusikat ja syömäpuikot),
- Kertakäyttölautaset,
- Juomapillit,
- Muoviset vanupuikot,
- Muoviset ilmapallopuikot, ja
- Oxidaatio-menetelmällä hajoavat muovit (oxo-muovit), pikaruokapakkaukset ja expandoidun polystyreenin.

Parlamentti päätti myös muun muassa, että muovipullojen raaka-aineen on vuoteen 2025 mennessä oltava 25 prosenttisesti kierrätettyä muovia – tavoite, joka nostetaan 30 prosenttiin vuoteen 2030 mennessä.

Myös Suomi on ollut aktiivinen asiassa. Ympäristöministeriö asetti työryhmän, jonka tehtävänä on laatia toimenpide-esitys, jossa on useita osatavoitteita muoviongelman käsittelemiseksi (Vähennä ja vältä, kierrätä ja korvaa – Suomen muovitiekartta, www.muovitiekartta.fi). Yksi muovitiekartan askelista on, että ”Selvitetään muoviveron käyttöön-

toa". Katson kuitenkin, ettei muovivero kaipaa lisäselvityksiä, jos se on kohdennettu oikein. Se tulee kohdentaa muoveihin, joita 60 % jätteistä edustaa (lähde Euroopan Komission raportti 16.1.2018) eli kulutustavaroiden erilaisiin pakkauksiin ja elintarvikkepakkauksiin/kääreisiin. Veron on oltava niin suuri, että vaihtoehtoiset biopohjaiset pakkausmateriaalit tulevat muovin kanssa kilpailukykyisiksi. Samanaikaisesti sen on kuitenkin oltava niin pieni, että sen kustannusvaikutus on erittäin vähäinen asiakkaalle.

Suomalaisyhtykset ovat ahkerasti kehittäneet uusia biopohjaisia materiaaleja (esim. selluloosasta). Valitettavasti nämä uudet materiaalit ovat edelleen elinkaarensa alkuvaiheessa. Tuotantomäärät eivät ole vielä riittäviä ja usein materiaalit ovat hieman kalliimpia kuin perinteiset muovipohjaiset materiaalit. Siksi tarvitaan muoviveroa, jotta uudet muoville vaihtoehtoiset materiaalit saavat reilun mahdollisuuden. Muovivero on lisäksi oikea signaali, sillä se kannustaa yrityksiä lisäämään panostuksiaan myymiensä tuotteiden pakkausten ja kääreiden suunnitteluun.

Minun on kuluttajana myönnettävä, että muovipakkaukset ja -kääreet ovat melko käytännöllisiä (esim. kurkun säilyvyys jääkaapissa paranevat muovisuojan ansiosta). Uskon kuitenkin, että korvaavat materiaalit voivat osoittautua yhtä hyväksi kuin muovi. Voimme siksi todellakin elää ilman muovipakkauksia.

Yliuuren muovin kulutuksen kuriin saamisen edut ovat suuret. Muovi on kemian teollisuuden pitkän jalostusketjun lopputuote. Jalostusketjun, jonka perusraaka-aineet ovat raakaöljy ja maakaasu eli uusiutumattomat luonnonvarat. Jos muovin kulutusta siis voidaan vähentää, säästetään uusiutumattomien luonnonvara eli öljyä. Samoja etuja saavutetaan muovien kierrätyksessä siirtymällä täydelliseen muovien kierrätykseen, jolloin materiaalin uusiokäyttö voisi olla lähes 100-prosenttista. Valitettavasti tämä on kuitenkin vain kaunis teoria. Vähemmän kuin 1/3 muovijätteen uusiokäytetään tällä hetkellä EU:ssa. Tavoitteeseen pääseminen eli muovijäteongelman ratkaiseminen edellyttää molempien menetelmien käyttöönottoa eli sekä muovien kulutuksen vähentämistä että kierrätyksen lisäämistä. Myös luonnon roskaaminen on suuri ongelma, koska muovi ei maadu samalla tavoin kuin orgaaniset aineet ja muovijätteen hajoaminen voi kestää useita satoja vuosia. Siksi biopohjaiset materiaalit ovat ympäristönsuojelun kannalta vaarattomampia kuin muovit. Meidän on myös ymmärrettävä, etteivät Euroopan unionin maat voi suunnitella vievänsä pitkällä aikavälillä muovijätteitään

muualle. Jäteongelma on sekä ratkaistava että korjattava kotimaassa.

Että-lause

Että puoluekokous päättää, että puolue hallituksessa ja eduskunnassa tekee työtä muovipakkausten, kääreiden ja kertakäyttötuotteiden aiheuttamien ympäristöongelmien poistamiseksi siten:

että että kertakäyttöisille muovisille kulutustavaroille säädetään viiden sentin (0,05 EUR) lisävero.

että muovisille elintarvikkepakkauksille, laatikoille ja kääreille kurkkua lukuun ottamatta säädetään kolmen sentin (0,03 EUR) lisävero.

että selvitetään panttimaksuperusteisen kierrätysjärjestelmän laajentamista myös muuta kuin pulloja koskevaksi.

että Suomi alkaa viedä osaamistaan muovin korvaamisesta vaihtoehtoisilla materiaaleilla ja että myös Finnfund ja Suomen kehitysyhteistyö saavat näkyvän roolin tässä työssä.

Aloitteentekijä

Espoo 17.3.2021

Johan Holmberg, SFP i Stor-Hagalund

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijä tarttuu tärkeään Ruotsalaisen kansanpuolueen poliittisella asialistalla olevaan asiaan. RKP on kiinnittänyt huomiota näihin asioihin pitkään. Esimerkkinä voidaan mainita, että puoluekokouksessa 2017 päätettiin muun muassa, että puolue tekee työtä mikromuovien käytön kieltämiseksi hygieniatuotteissa ja kauneustuotteissa ja pyrkii aktiivisesti löytämään muoville korvaavia materiaaleja sen kaikilla käyttöalueilla. Vuoden 2019 puoluekokous päätti, että RKP tekee työtä sen eteen, että kulutusverojen määräytymiseen tulevaisuudessa sovelletaan mallia, jossa tuotteen hiilidioksidijälki näkyy veroprosentissa ja että panostuksiin kierrätysasemien lisäämiseen on voitava saada tukia. Puolueella on myös tavoite, että Suomen kierrätysaste on 55% vuoden 2025 loppuun mennessä. Vuoden 2019 eduskuntavaaliohjelmassaan RKP korosti, että EU:n direktiivi muovisten kertakäyttötuotteiden kieltämisestä on pantava tehokkaasti täytäntöön ja muovin kierrätystä parannettava merkittävästi.

Kuten aloitteentekijä toteaa, ympäristöministeriön asettama yhteistyöryhmä laati kansallisen muovitiekartan vuonna 2019. Työtä tuki asiantuntijasihteeristö, joka vas-

1 tasi kirjoitustyöstä. Valmisteluun osallistui
2 myös sidosryhmiä ja aktiivisia kansalaisia ja
3 verkon välityksellä saatiin satoja valmistelun
4 pohja-aineistoksi soveltuneita ajatuksia. Kansalliseen muovitiekarttaan on koottu joukko toimenpiteitä, joilla voimme vähentää muovien kielteisiä vaikutuksia, välttää turhaa kulutusta, tehostaa materiaalin kierrätystä ja löytää korvaavia ratkaisuja. Pääministeri Marinin hallituksen hallitusohjelmassa säädetään myös, että muovitiekartassa olevat ehdotukset on pantava täytäntöön.

Muovitiekartta sisältää ensiaskeleet kohti uutta, kestävästä muovitaloutta. Useimmat ehdotukset ovat toteutettavissa välittömästi ja työ on jo alkanut. Meidän on myös lisättävä tietoisuutta muoveista ja muutettava kulutustottumuksiamme. Tutkimuksen ja teknisten ratkaisujen ansiosta tapahtuu jatkuvaa kehitystä, joka osaltaan helpottaa työtä pidemmällä aikavälillä. Muovien synnyttämät maailmanlaajuiset haasteet avaavat Suomelle myös mahdollisuuksia. Teollisuutemme on jo pitkään kehittännyt monia tuotteita, joilla voidaan korvata paljon nyt käyttämistämme muovista.

EU:n jäsenmaat maksavat tammikuusta 2021 alkaen kaikesta kierrättämättömästä muovipakkausjätteestä. Valtiovarainministeriön mukaan maksu on Suomen osalta 60 miljoonaa euroa vuodessa. EU haluaa muovimaksun avulla ohjata jäsenmaiden talouksia ympäristöystävällisempään toimintaan ja samalla myös uudistaa jäsenmaksujen keräystapaa. Suomi on kannattanut maksua ja valtiovarainministeriön mukaan Suomi hyötyy siitä taloudellisesti, koska muovimaksu on jäsenmaksun osa. Ilman sitä ylimääräiset maksut olisi laskettu Suomen bruttokansantuotteen perusteella.

Aloitteentekijän esiin nostamasta kertakäyttötuotteiden lisäverosta voidaan todeta, että ympäristöministeriö selvittää asiaa parhaillaan ja että voi olla järkevää odottaa selvityksen valmistumista. Meidän on hyvä muistaa, että muovilla on myös paljon hyviä ominaisuuksia, kuten elintarvikkehävikin vähentäminen, joka myös on yksi suuri maailmanlaajuinen ongelma.

Haasteita on siis paljon ja Ruotsalainen kansanpuolue sekä valvoo että ajaa näitä asioita niin eduskunnassa ja hallituksessa kuin Euroopan tasolla. RKP:llä on ollut Europarlamentissa näkyvä rooli muun muassa ympäristö-, kansanterveys- ja elintarvikkeiden turvallisuusasioiden valiokunnassa ja puolue on ollut aktiivinen ääni EU:n ympäristö- ja ilmastopoliittisessa työssä.

59

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että panttimaksuperusteisen kierrätysjärjestelmän laajentamista myös muuta kuin pulloja koskevaksi selvitetään.

että Suomi alkaa viedä osaamistaan muovin korvaamisesta vaihtoehtoisilla materiaaleilla ja että myös Finnfund ja Suomen kehitysyhteistyö saavat näkyvän roolin tässä työssä.

Aloite 13 – Haluatko kiviä, hiekkaa ja hakkuujätettä lautasellesi?

Maailmamme on pandemian puristusotteessa. Vaikka rokottaminen on aloitettu eri puolilla maailmaa, joudumme odottamaan vielä pitkään ennen kuin voimme tuntea itsemme vapaiksi ja huolettomiksi ja viettää juhla- ja merkkipäiviä kotona ja ravintoloissa yhdessä perheitemme, ystäviemme ja juhlinnan kohteiden kanssa. Entä mitä haluat lautasellesi, kun se päivä vihdoinkin koittaa? Tai kun mainoksen mukaisesti saa Foodora-kassisi kotiin – mitä se sisältää? Kiviä, hiekkaa ja hakkuujätettä?

Suomen metsätalous näyttää valinneen tämän oudon tien. Koneet ovat nykyisin liian suuria ja raskaita. Hakkuujätettä ei kerätä kunnolla kokoon, vaan pienemmät risut ja oksat sekä rikottu maanpinta jätetään paikalleen sen sijaan, että siitä tehtäisiin haketta. Hakkuut ovat koko alueen käsittäviä avohakkuita periaatteen 1/3 kerrallaan vastaisesti. Istutukset jätetään usein tekemättä. Hyvät marjasodot menetetään. Sienet levittävät rihmastonsa muualle ja hakatun metsän eläinasukkaat ovat jo muuttaneet pois.

Erityisen suurta haittaa nämä liian rajut metsähakkuut aiheuttavat saamelaisille ja heidän perinteiselle elinkeinolle eli porotaloudelle. Porojen laidunalueet kutistuvat. Porojenhoitajien toivomuksia ei kuunnella, ja metsähakkuissa käytettävä kalusto vaurioittaa jäkäläkasvustoa, joka on porojen pääasiallinen ravinto.

Porot eivät elä kivillä, hiekalla ja hakkuujätteillä.

Että-lause

Vaadimme siksi, että RKP hallituksessa ja eduskunnassa olevien edustajiensa välityksellä tekee työtä sen eteen:

että etenkin saamelaisten erityistarpeet otetaan huomioon laidunalueita jaettaessa.

että kestäväälle ja innovatiiviselle metsä- ja

porotaloudelle löydetään ratkaisuja. **että** kehitetään uusia kevyitä hakkuumene- telmiä ja -laitteita, joilla hakkuut voi- daan suorittaa synnyttämättä katast- rofivyojhykkeitä ja jotka mahdollistavat hakkuualueiden nopean palautumi- sen ja uudelleenkasvun kohtuullisin kustannuksin esimerkiksi pandemian jälkeisen Juhlarahaston rahoitustuella.

Aloitteentekijä

Catherine Sid, John-Eric Sid

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijä esittelee monia eri puolella Suomea asuvia kansalaisia huolestuttavia asioita. Aloitteessa nostetaan esiin kaksi ai- healuetta – poronhoito ja metsänhoito.

RKP on jo pitkään tehnyt työtä sen eteen, että saamelaiset saisivat säilyttää kielensä, kulttuurinsa ja mahdollisuutensa harjoittaa elinkeinojaan, kuten porotaloutta. On tär- keää, että vaalimme saamelaisten oikeutta elää kulttuurissaan ja saamelaisten oikeudet on aina huomioitava heitä koskevissa asioissa, kuten metsänhoidossa.

Hallitusohjelmassa todetaan, että hallitus on sitoutunut kunnioittamaan ja edistämään alkuperäiskansamme, saamelaisten, perus- tuslakiin kirjattua oikeutta omaan kieleen ja kulttuuriin. Hallitusohjelmassa todetaan myös, että hallitus kunnioittaa ja edistää saa- melaisten ja saamelaisryhmien kielellisten ja kulttuuristen oikeuksien toteutumista ottaen huomioon kansainväliset sopimukset. Osa- na tätä työtä selvitetään myös edellytykset ILO-sopimuksen nro 169 ratifointiin. Saame- laiskäräjälain uudistustyö jatkuu. Totuus- ja sovittelukomission työ jatkuu.

Suomen hallitus linjasi puoliväliriihessään, että se on sitoutunut edistämään saamelaisten totuus- ja sovintoprosessia ja varautuu tämän edellyttämään rahoitustarpeeseen toukokuun 2021 lisätalousarvioesityksessä. Lisäksi saamelaiskäräjälakia viedään ripeästi eteenpäin ja samassa yhteydessä varaudu- taan tarkastelemaan Saamelaiskäräjien ra- hoitustasoa. RKP on tehnyt aktiivisesti työtä näiden kirjausten aikaansaamiseksi ja halli- tusohjelman hyvien tavoitteiden toimeenpa- nemiseksi. Oikeusministeriö on osallistunut aktiivisesti työhön totuus- ja sovintokomis- sioasian ja saamelaiskäräjälakiuudistuksen valmistelun edistämiseksi.

Aloitteentekijä toteaa, että Suomen met- säkeskus on metsätaloudellisten haasteiden vähentämiseksi laatinut alueellisia metsäoh- jelmia. Niiden tavoitteet perustuvat alueiden omiin kehittämistarpeisiin ja kansallisen met-

sästrategian tavoitteisiin. Ohjelmissa yhdisty- vät taloudelliset, ekologiset, sosiaaliset ja kult- tuurilliset tavoitteet. Tavoitteiden keskiössä on metsien monipuolinen ja kestävä käyttö.

Ohjelmat on laadittu 14 metsäneuvosto- alueelle. Ne ovat maakunnallisen metsäsektorin kehittämissuunnitelmia ja työohjelmia. Lapin alueellisessa metsäohjelmassa on on- nistuttu yhdistämään sekä metsätaloutta että porotaloutta harjoittavien edut.

Nykyisessä metsälaissa on joitakin metsän- omistajille metsähakkuihin liittyviä apuväli- neitä, mutta laissa on myös selkeitä velvoit- teita esimerkiksi metsän uudistamisesta ja hoitamisesta. Aloitteentekijän esiin nostama uudistushakkuu velvoittaa aina metsän uu- distamiseen. Uudistaminen on suoritettava, kun on muodostunut vähintään 0,3 hehtaarin suuruinen aukko. Uudistushakkuussa käsit- telyalueen puusto poistetaan tavoitteena alueen puuston uusiminen. Uudistusvelvoite täytyy, kun käsiteltävälle alueelle on noussut kehityskelpoinen taimikko.

Käsittelyalueelle on saatava aikaan tai- mikko alueen maantieteellisestä sijainnista riippuen viimeistään 10–25 vuoden kulues- sa velvoitteen muodostavan puunkorjuun päättymisestä. Taimikko katsotaan saaduksi aikaan, kun se on riittävän tiheä, taimet ovat tasaisesti jakautuneina, niiden keskipituus on 0,5 metriä, eikä muu kasvillisuus uhkaa välit- tömästi niiden kehittymistä. Uudistaminen voidaan toteuttaa viljelemällä tai luontaisella uudistamisella.

Uudistamisen yhteydessä on tarvittaessa raivattava taimikon kasvua haittaavat puut ja pensaat, torjuttava heinittyminen, käsiteltävä maanpinta ja järjesteltävä vesitalous. Lisäksi edellä mainittujen perustamistoimenpitei- den jälkeen on tarvittaessa huolehdittava taimikon täydennysistutuksesta tai -kylvöstä ja muusta jälkihoidosta. Luontaista uudista- mista käytettäessä käsittelyalueella on oltava edellytykset taimettumiselle.

Muita mahdollisia metsänkasvatusmene- telmiä ovat erilaiset kasvatus- sekä harven- nushakkuut, joita suoritetaan alueella tallella olevan puuston kasvua edistävällä tavalla tai kasvattamalla lisäksi uutta taimikkoa. Tätä kasvatusmenetelmää käytetään muun muas- sa harvennushakkuiden yhteydessä, mutta myös jatkuvan kasvatuksen menetelmänä, joka on vähitellen yleistymässä metsänomis- tajien keskuudessa. Jatkuva kasvatus ei tosin sovi kaikilla metsätyypeillä tai kaikilla metsä- kuvioilla. Jatkuvan kasvatuksen hakkuu on suoritettava siten, että jäljelle jää kehityskel- poinen, käsittelyalalla tasaisesti jakautunut puusto. Puuston kehityskelpoisuuden riittä-

1 vyyden arviointi tehdään tällaisen hakkuun
2 jälkeen ottaen huomioon käsitellyn alueen
3 maantieteellinen sijainti, kasvupaikka, hak-
4 kuun suorittamistapa sekä puuston korkeus
5 eli sadan paksuimman puun aritmeettinen
6 keskipituus hehtaaria kohden.
7 Aloitteentekijä on täysin oikeassa siinä, että
8 koko ajan kehitetään uusia hakkuutapoja, jot-
9 ka vaikuttavat yhä vähemmän hakkuualueita
10 ympäröivään puustoon. Nykyisin on olemassa
11 kevyitä koneita, joita käytettäessä metsään
12 jää vain vähän jälkiä.

Päätösesitys

15 Yllä oleva selvitys katsotaan vastaukseksi
16 aloitteeseen.

Aloite 14 –Itämeren tuhoaminen on lopetettava!

18 Itämeri on yksi maailman saastuneimmi-
19 ta meristä. Samanaikaisesti se on myös yksi
20 maailman herkimmistä meristä. Tämä on
21 kestävä yhtiö. Itämeren kuormitusta on
22 vähennettävä, jotta merellä on mahdollisuus
23 pysyä hengissä.

24 Ruotsalainen kansanpuolue on pitkään ol-
25 lut edelläkävijä Itämereen liittyvissä asioissa.
26 Esimerkiksi vuoden 2005 puoluekokoukses-
27 sa hyväksyttiin päivitetty Itämeriohjelma,
28 jossa säädetään seuraavaa: "Ruotsalainen
29 kansanpuolue tekee työtä sen eteen, että
30 Itämeren ekologinen tasapaino palautuisi.
31 Tämä voidaan saavuttaa ainoastaan tekemäl-
32 lä päätöksiä ja toimenpiteitä yhteiskunnan
33 eri tasoilla." Päätös on mitä suurimmassa
34 määrin ajankohtainen edelleen.

35 Poliittinen Itämeriohjelma on tästä huoli-
36 matta tarve uusia. Itämeriohjelman hyväksy-
37 misestä on kulunut 16 vuotta ja Ruotsalaisen
38 kansanpuolueen on aika laatia uusi ohjelma
39 ja lisätä puolueen Itämeriasiaa ajaman po-
40 liitiikan näkyvyyttä.

41 Ohjelmassa nostetaan esiin rehevöity-
42 misen, ympäristömyrkyjen, öljypäästöjen
43 sekä laiva- ja veneliikenteen aiheuttamat
44 ympäristöongelmat. Ohjelmassa todetaan,
45 että "Suomen tulee panostaa niin Venäjän
46 ja Viron kanssa toteutettaviin kahdenväli-
47 siin hankkeisiin kuin pohjoismaisiin yhteis-
48 työhankkeisiin ja jakaa sekä osaamista että
49 teknistä laitteistoa muiden hyödyksi". Kah-
50 denväliset hankkeet ovat tärkeitä, mutta sa-
51 manaikaisesti Suomella on vastuu saada EU
52 lisäämään painostustaan Venäjää ja Puolaa
53 kohtaan, jotta nämä vähentäisivät päästö-
54 jään Itämereen. Saastuttamisen saaminen
55 loppumaan edellyttää Itämeren maiden vä-
56 listä päättävistä ja aktiivista yhteistyötä. Me

haluamme, että EU ottaa vastuunsa merien
saastuttamista koskevassa asiassa ja määrää
sanktioita meriä saastuttaville maille.

Suomen on myös saatava kuntoon omat
valuma-alueensa ja vähennettävä päästöjä
mereen. Vesiemme kuormituksen vähentä-
minen edellyttää määrätietoisuutta etenkin
maalouden ja viemärijärjestelmien suhte-
teen sekä muita vesistöihimme päästöjä
aiheuttavia toimialoja koskevia muutoksia.
Meidän on myös lopetettava lumen dump-
paaminen mereen ja pantava piste viemäri-
vesien johtamiselle Itämeren alueelle.

Haluamme kaikki hyötyä terveestä Itäme-
restä. Jotta tähän päästäisiin edellytetään
toimenpiteitä, joiden suhteen Ruotsalainen
kansanpuolue on avainasemassa. RKP-nuo-
ret toivoo nyt RKP:n Itämeriohjelman mu-
kaisia konkreettisia päätöksiä ja lukuisia yhe-
teiskunnallisia toimenpiteitä, joilla Itämeren
ekologinen tasapaino palautetaan.

Että-lause

RKP-nuoret haluaa siksi, että Ruot- salainen kansanpuolue tekee työtä sen eteen:

että puolue laatii nykyistä poliittista todel-
lisuutta vastaavan uuden Itämerioh-
jelman toimintavuoden 2021–2022
aikana.

että Suomi ottaa kantaa teollisuuden
päästöihin Itämeren valuma-alueella
ja tekee töitä Itämeren rehevöitymisen
vähentämiseksi.

että EU lisää vastuutaan Itämeriasiaa ja
että EU lisää painostustaan Venäjää
ja Puolaa kohtaan niiden päästöjen
vähentämiseksi.

että laivojen jätevesipäästöt kielletään Itä-
meren alueella lainsäädäntöä tiuken-
tamalla.

että Suomi lopettaa lumen dumpaamisen
mereen.

Aloitteentekijät

RKP-nuoret
Frida Sigfrids, Liiton puheenjohtaja
Malin Lindholm, Liiton pääsihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Ruotsalainen kansanpuolue on pitänyt Itä-
meren tilannetta esillä pitkään. Kuten aloit-
teentekijäkin korostaa, on äärimmäisen tär-
keää, että Itämeren pelastamiseksi tehdään
jatkuvasti toimenpiteitä. Aloitteessa todetaan
myös aivan oikein, että RKP vahvisti vuonna
2005 poliittisen Itämeriohjelman, jossa pää-
tettiin monista tärkeistä kannanotoista. Asia

on ollut siitä lähtien ajankohtainen ja Ruotsalainen kansanpuolue on esittänyt kaikilla tasoilla toimenpiteitä tilanteen korjaamiseksi.

Itämeren suojelu nostetaan Marinin hallituksen hallitusohjelmassa esiin omana kohtanaan. Ohjelmassa säädetään, että kansainvälistä ympäristöyhteistyötä on vahvistettava Arktisella ja Itämeren alueella ja että Itämeristrategia ja Itämeren toimintasuunnitelma on päivitettävä. Hallitusohjelmassa säädetään lisäksi, että tehostettua Itämeren ja vesiensuojelun ohjelmaa jatketaan vesien hyvän ekologisen tilan saavuttamiseksi. Lisäksi peltojen kipsi-, rakennekalkki- ja ravinekuitukäsittelyä laajennetaan joko osana maatalouden ympäristötukiohjelmaa tai erillistoimin ja kotimaisen luonnonkalan käyttöä ja itämerirehun käyttöä kalankasvatuksessa edistetään. Myös öljy- ja kemikaalivahinkojen torjuntavalmiutta parannetaan.

RKP korosti EU-vaaliohjelmassaan EU:n roolia tässä työssä. Tärkeä esiin nostettu asia oli, etteivät EU:n Venäjälle asettamat pakotteet saa olla este ympäristöyhteistyölle Itämerellä. RKP on EU-parlamentissa pitänyt esillä Itämeren tilannetta ja vaikuttanut Itämeren alueen ympäristöyhteistyön kehittämiseen ja tehostamiseen sekä kaikkien alueen maiden osallistamiseen tähän työhön.

Vaikka paljon on tehty, tehtävää riittää edelleen. Toimenpiteitä on luonnollisesti paljon, ja aloitteentekijän toivomus uuden Itämeriohjelman laatimisesta on tervetullut. Myös muut aloitteentekijän esille nostamat asiat ovat tärkeitä ja hyviä esimerkkejä RKP:n vaaliohjelmissaan, hallitusneuvotteluissa ja lausunnoissaan Itämeren tulevaisuuden turvaamiseksi ajamasta politiikasta.

Aloitteentekijän esittämät toimenpiteet toimivat hyvänä evästyksenä uutta Itämeriohjelmaa laadittaessa, vaikka ohjelmassa tietenkin on huomioitava koko toimenpiteiden kirjo, jota tarvitaan Itämeren tulevaisuuden turvaamiseksi.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että puolue käynnistää työn uuden, Itämeren pelastamistoimenpiteet käsittävän Itämeriohjelman laatimiseksi toimintavuonna 2021–2022.

Aloite 15 – Koronatuki on käytettävä ympäristöä ja tulevaisuutta palvelevalla tavalla

Koronapandemia on johtanut maailmanlaajuisen taantumaa ja EU:lta on nyt tulos- ja valtava elvytyspaketti, jonka tukien jako

kanavoidaan paikallisesti Maakuntaliittojen välityksellä. Maakunnat ovat laatineet omia ”Korona Exit” -suunnitelmia ja biokaasu on useimmissa niistä nostettu esiin yhtenä tulevaisuuden mahdollisuutena. Nyt on painostettava kestävään kehitykseen, jossa biokaasu on tärkeässä osassa energiantuotannossa. Meillä on nyt koronavarojen ansioita mahdollisuus kehittää biokaasualaa ja voimme ottaa mallia siitä, miten tuulivoimaa kehitettiin. Tuulivoimaa subventoitiiin aluksi tuntuvasti, jotta se saatiin käyntiin, mutta nyt tuulivoimaloita rakennetaan kokonaan ilman valtiollista subventointia.

Oman energiantuotannon merkitystä ei voi nyky maailmassa korostaa liikaa. 20 % liikenteen energiatarpeista voidaan tänään korvata suomalaisella biokaasulla ilman kielteisiä vaikutuksia ruoka- ja rehu tuotantoon. Meillä on biokaasussa valtava energiaresurssi ja olemme nyt saamassa varoja, jotka olisi suunnattava tämän resurssin tarjoamien mahdollisuuksien hyödyntämiseen. Sen lisäksi, että biokaasu on ilmasto- ja ympäristöystävällinen energiamuoto, se on hyväksi myös paikallistaloudellisesti. Suuri osa polttoaineisiin käyttämistämme varoista voitaisiin bioenergiaa käyttämällä pitää kotimaassa, jopa paikallisella tasolla.

Että-lause

Kokkolan paikallisosasto vaatii siksi, että RKP:n edustajat hallituksessa ja eduskunnassa tekevät työtä sen eteen:

että elvytyspaketista suunnataan varoja alueellisten biokaasuohjelmien laadintaan.

että elvytyspakettia käytetään kansallisessa biokaasuohjelmassa olevien toimenpiteiden toteuttamiseen.

että elvytyspaketin varoja käytetään biokaasumarkkinoiden sekä biokaasun tuotannon ja käytön kehityksen nopeuttamiseen tuulivoiman edistämiseen sovelletun mallin mukaisesti.

Aloitteentekijä

SFP i Karleby
Jan-Ove Nyman, puheenjohtaja

Puoluevaltuuston vastaus

Vihreä muutos on keskeisessä osassa meidän päättäessä taloudellisesta uudelleenstruktuuroinnista ja hiilineutraalin hyvinvointiyhteiskunnan rakentamisesta. Innovaatiiviset uudet vihreän muutoksen ratkaisut

1 tukevat kestävä kasvua ja lisäävät työllisyyttä. Hiilineutraaliin yhteiskuntaan siirtyminen edellyttää myös paikallisia ratkaisuja. Helsinki lanseerasi vuoden 2020 alussa Helsinki Energy Challenge -kilpailun löytääkseen kestäviä lämmitysvaihtoehtoja. Palkintoraha oli miljoona euroa ja voittaneet ehdotukset esiteltiin maaliskuussa 2021. Vaasa tekee yhteistyötä yksityisen sektorin kanssa luodakseen data-analyyysien avulla malleja kaupunkien tehokkaista ilmastotoimenpiteistä. Tässä on vain kaksi esimerkkiä siitä, miten me voimme luovilla ratkaisuilla monin eri tavoin torjua ilmastonmuutoksen paikallisesti. Biokaasun käytön lisääminen on myös yksi tekijä siirtäessä kestävään yhteiskuntaan.

Ilmastotoimenpiteillä on keskeinen rooli meidän koronakriisistä ulos johtavassa EU:n elpymissuunnitelmassa. Alustavassa suunnitelmassa Suomen kestävä kasvun ohjelmaksi kiirehditään investointeja päästöjä vähentäviin ratkaisuihin ja kestävään taloudelliseen kasvuun. Merkittävä osa, puolet, Suomen kestävä kasvun ohjelmalla saatavasta rahoituksesta edistää vihreää siirtymää eroon fossiilisesta energiasta. Suomen alustava elpymis- ja palautumissuunnitelma esiteltiin 15. maaliskuuta 2021. Suomen lopullinen kestävä kasvun ohjelma piti toimittaa komissiolle huhtikuun loppuun mennessä. Ohjelmassa ei oteta kantaa yksittäisiin hankkeisiin. Hankkeelliset päätökset tehdään rahoituksen tullessa osaksi Suomen kansallista talousarviota. EU-rahoituksen lopullinen taso selviää kesällä 2022.

Kestävä kehityksen ohjelman vihreän siirtymän pilarin priorisoinneilla pyritään vauhdittamaan päästöjä vähentäviä ratkaisuja. Vihreä siirtymä luo uutta, fossiilisesta energiasta luopumista nopeuttavaa tekniikkaa. Vihreä siirtymän hankkeissa on kyse muun muassa puhtaasta energiantuotannosta, kuten aurinko- ja tuulienergiasta, biokaasusta ja hukkalämmön talteenotosta. Biokaasun käyttö edistää liikennepäästöjen vähentämistä ja meidän on otettava käyttöön monipuolisia toimenpiteitä päästövähennystavoitteisiin päästäksemme. Alustavassa elpymis- ja palautumissuunnitelmassa mainitut toimenpiteet ovat linjassa myös Suomen biotalousstrategian ja biokaasuohjelman kanssa.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että Suomen kestävä kasvun ohjelmaan sisällytetään biokaasuhanke.

että EU:n väliaikaisen elpymisvälineen varoja käytetään kansallisessa biokaasu-

suohjelmassa olevien toimenpiteiden toteuttamiseen.

että EU:n väliaikaisen elpymisvälineen varoja käytetään biokaasumarkkinoiden ja muun puhtaan energiantuotannon kehityksen nopeuttamiseen.

Aloite 16 – Suomen pitää kuulua kiertotalouden kärkimaihin

Tulevaisuuden talouden perusta rakennetaan jo nyt. Teknologinen kehitys hyödyntää innovaatioita ja niiden tarjoamia mahdollisuuksia sekä ilmastonmuutosta ja sen haasteita. Kiinnostus omistamista kohtaan on vähentynyt samanaikaisesti, kun fokus on siirtynyt yhä enemmän palvelujen ja tuotteiden saatavuuteen ja kulutuksesta kestävytyteen.

Kiertotalous muodostaa lineaarisesta kulutusmallista poiketen jätettä ja päästöjä vähentävän kiertokulun tuotteiden ja palvelujen arvon samanaikaisesti säilyessä pidempään. Maailmanlaajuiset megatrendit antavat viitteitä siitä, että tämä kehitys on jo käynnissä. Kiertotalouden perustan edistäminen luo uusia työpaikkoja, edistää innovaatioita, tasapainottaa taloudellista eriarvoisuutta ja vaalii ympäristöä edistäen samalla maan kilpailukykyä globaalin markkinakehityksen valossa.

Tämä on vahvasti linjassa Euroopan komission kiertotalouden uudesta toimintasuunnitelmasta (COM 98 valmis 11.3.2020) julkaiseman tilannekatsauksen ja vision kanssa.

Toimintasuunnitelma on nyt yksi EU:n Vihreän Kehityksen ohjelman ja unionin vision peruspilareista. Tavoitteena on tehdä Euroopasta maailman ensimmäinen ilmastoneutraali maanos. Meidän pitää tässä työssä toimia sen eteen, että Suomesta tulee globaali edelläkävijä, joka valaa toiminnallaan toivoa ja uskoa tulevaisuuteen.

Että-lause Ruotsalaisen kansanpuolue tekee työtä sen eteen:

että mahdollisuuksia kiertotalouteen liittyvään yrittäjyyteen, innovaatioihin ja liiketoimintamalleihin edistetään.

että Suomesta tulee kiertotalouden kärkima.

että Suomi ja suomalaiset yritykset vakiinnuttavat asemansa kiertotalouden toimijoina myös kansainvälisillä markkinoilla.

Aloitteentekijä

SFP Norr om lānga bron
Johanna Mantere, puheenjohtaja
Simon Granroth, varapuheenjohtaja

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijät nostavat esiin tärkeän aiheen, jonka eteen puolue on tehnyt työtä kansallisella, EU:n ja kansainvälisellä tasolla.

Kiertotalous on, kuten aloitteentekijät toteavat, yksi EU:n ilmastopoliittikan peruspilareista ja edistää kokonaispäästöjen vähentämistä sekä mahdollistaa rajallisten luonnonvarojen kestävämmän käytön. Kiertotalous merkitsee materiaalien tehokasta ja kestävää käyttöä sekä pitämistä kierrossa. Tuotteiden yhteiskäyttö, vuokraus, korjaus ja uusiokäyttö ovat itsestään selviä kiertotalouden osa-alueita.

Hallitusohjelmassa todetaan, että Suomi vahvistaa rooliaan kiertotalouden edelläkävijämaana. Valtioneuvosto teki periaatepäätöksen kiertotalouden strategisesta ohjelmasta 8. huhtikuuta 2021. Kiertotaloudesta halutaan rakentaa taloutemme uusi perusta vuoteen 2035 mennessä. Hallitus haluaa ohjelmalla vahvistaa Suomen roolia kiertotalouden edelläkävijämaana. Ohjelmassa esitellään yhteensä 41 toimenpidettä tavoitteen saavuttamiseksi. Muutoksen aikaansaamiseen tarvitaan kaikkia sektoreita, yrityksiä, kuntia ja valtionhallintoa. Kiertotalousohjelmassa korostetaan, että kiertotalous halutaan nostaa elinkeinopoliittikkamme strategiseksi painopistealueeksi tavoitteena kestävä taloudellinen kasvu.

Kiertotalouden edistämisen strategisen ohjelman mukaan kansallisella ja EU:n tasolla tehtävien toimenpiteiden lisäksi tarvitaan tavoitehakuista ja johdonmukaista toimintaa monilla ulkopoliittikan osa-alueilla tavoitteena, että Suomesta tulee yksi maailman johtavista kiertotalouden edelläkävijämaista. Ohjelma sisältää myös suomalaisten kiertotalousratkaisujen vientiä edistäviä toimenpiteitä sekä vähähiilistä taloutta tukevan toiminnan rahoitusta vahvistavia toimenpiteitä.

Hallitus päätti kehysneuvotteluissa ja puoliväliriihessä huhtikuussa 2021, että syksyllä käynnistetään selvitys talousvähennyksen kehittämisestä siten, että vähennys kannustaa korjauspalveluihin ja korjausremontteihin, pidentää rakennusten ja materiaalien käyttöikä, parantaa energiatehokkuutta tai tukee muilla tavoin kiertotaloutta ja päästövähenyksiä.

Julkisia ja yksityisiä rahavirtoja voidaan yhteiskunnallisen päätöksenteon keinoin ohjata siten, että ne kannustavat muutokseen kohti ilmastoystävällistä kiertotaloutta. Suomella on suuria mahdollisuuksia viedä osaamistaan, ja samalla luoda lisää työpaikkoja vihreässä siirtymässä hyvin selviytyvään Suomeen. Siirtymä kiertotalouteen vähentää samalla luon-

nonvarojen käyttöä sekä hiilidioksidipäästöjä ja muita luonnonvarojen käytöstä aiheutuvia kielteisiä ympäristöseurauksia.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** Suomi edistää mahdollisuuksia kiertotalouteen liittyvään yrittäjyyteen, keksintöihin ja liiketoimintamalleihin. 8-11
- että** Suomesta tulee maailman johtava kiertotalouden edelläkävijämaa. 12
- että** Suomi ja suomalaiset yritykset vakiinnuttavat asemansa kiertotalouden toimijoina myös kansainvälisillä markkinoilla. 13-16

Aloite 17 – Tuulivoima vielä kerran

Jos kaikki suunnitellut tuulipuistot toteutuvat, tuulivoimalat hallitsevat täysin kaikkia Pohjanmaan rannikkoalueita. Tuulipuistoja tulee olemaan ja näkymään kaikkialla maatilojen ja kylien välissä. Suuria metsäalueita hakataan paljaksi tuulivoimaloiden tieltä. Voimaloiden läheisyydessä asuvien asuinympäristö tuhoutuu ja heidän asuntojensa arvo laskee.

Energiantuotanto on toki tärkeää, mutta ei millä hinnalla hyvänsä. Ihmisten terveyden ja elämänlaadun tulisi olla etusijalla.

Tuulivoimateollisuuden kielteinen vaikutus ihmisten terveyteen ja asuinympäristöön on tiedostettava ja siihen on kiinnitettävä nykyistä enemmän huomiota. Meluhaitoilta ei voida välttyä voimaloiden ja asuntojen välisen etäisyyksien ollessa liian vähäisiä.

Asuntojen ja voimaloiden välinen etäisyys on lyhyimmillään 1 - 1,5 km monissa kunnissa ruotsinkielisellä Pohjanmaalla; Kristiinankaupungissa, Närpiössä, Maalahdessa, Mustasaarissa, Vöyrissä ja Pedersöressä. Esimerkiksi Ylimarkku tulee olemaan tuulivoimaloiden ympäröimä etelä-, itä- ja länsisuunnalla. Mitä seurauksia tästä on asutukselle ja maisemalle?

Yksi tärkeä kysymys on myös, miten tämä massiivinen teollistuminen vaikuttaa kylien kehitykseen? Kuka ostaa tai rakentaa talon tuulivoimaloiden varjoon?

Asunto on usein tavallisen ihmisen elämän suurin investointi. Miten meidän tulee asennoitua tosiasiaan – vaaraan, että tuulivoimalan lähiympäristönsä saavien asunnot ovat jatkossa vaikeasti tai ei mitenkään myytävissä? Valtion tai voimalahankeosakkaiden tulisi tällaisissa tapauksissa lunastaa asunnot.

Monia alueita, joille nyt on suunniteltu tuulivoimaloita, tarvitaan asukkaiden virkistykseen. Luonnon ja metsäalueiden läheisyys on pandemian johdosta ja jälkimainingeissa tärkeämpi kuin milloinkaan ennen. Yhtäältä,

1 koska oleskelu luonnossa edistää ihmisten 2 terveyttä ja hyvinvointia ja toisaalta, koska 3 pitkien matkojen taittaminen ei ole enää 4 ekologisesti kestävä vaihtoehto. Kaupunkien 5 ympärille ja maalaiskuntiin tarvitaan paljon 6 nyt suunniteltua useampia virkistysalueita.

7 Miten voimalat vaikuttavat matkailuun 8 kauniissa maisemissamme?

9 Asukkailla on kuntalain mukaan oikeus 10 osallistua päätöksentekoon heitä koskeissa 11 asioissa. Nyt suunnitelmat on suurelta osin 12 laadittu asukkaita kuulematta.

Että-lause

Ehdotan, että Ruotsalainen kansanpuolue tekee työtä sen eteen:

- että** tuulivoimalat sijoitetaan pääasiassa 18-19 ulkomerelle.
- että** asukkaiden mielipiteiden selvittämiseksi 20-21 toimeenpannaan kansanäänestys.
- että** voimalahankeosakkaiden omien selvitysten lisäksi vaaditaan puolueettomia 22-24 selvityksiä.
- että** kansallisella tasolla otetaan käyttöön 25 määräys, että voimalan ja asunnon 26 välisen etäisyyden vähimmäisraja 27 nostetaan 5 km:iin.
- että** tuulipuistojen vaikutuksista niiden 28-31 läheisyydessä sijaitsevien asuntojen hintoihin, kylien kehitykseen ja matkailuun Pohjanmaalla tehdään vaikutusarviointeja.

Aloitteentekijä

Gun Beijar

Puoluevaltuuston vastaus

Tuulivoimaan liittyviin kysymyksiin palataan säännöllisesti myös puoluekokouksen aloitteita käsiteltäessä. Asia on tärkeä ja siitä pitää keskustella. Meidän on muistettava, että uusiutuvan energian osuutta Suomen energiantuotannosta on lisättävä merkittävästi, jotta voimme päästä ilmastotavoitteisiimme. Lisäksi on syytä korostaa, että tulevaisuuden energiantuotanto, myös tuulivoiman, luo Suomeen uusia työpaikkoja.

RKP:n ilmastopoliittisessa ohjelmassa vuodelta 2019 korostetaan, että haluamme lisätä tuulivoiman käyttöä ja panostaa entistä enemmän aurinkoenergiaan, bioenergiaan ja maalämpöön sekä löytää muita ratkaisuja, jotka auttavat meitä saavuttamaan kunnianhimoiset tavoitteemme. Myös Marinin hallituksen hallitusohjelmassa korostetaan selkeästi, että merituulivoiman hyödyntämisestä on lisättävä. Tässä tarkoituksessa käytössä olevia keinoja ovat merituulivoimaloiden

kiinteistöveron alentaminen sekä tuulivoiman lisärakentamista vaikeuttavien erilaisten hallinnollisten ja kaavoituksellisten esteiden poistaminen. Tiedämme, että edelleen on olemassa monia mahdollisuuksia lisätä tuulivoiman tuotantoa sekä merellä että maalla.

RKP:n perusasenne tuulivoimaa kohtaan on edelleen myönteinen. RKP:llä on vuonna 2020 tehty puoluekokouspäätös tuulivoiman toimintaedellytysten tukemisesta ja lupaprosessien nopeuttamisesta. Aloitteentekijä kiinnittää huomiota myös siihen, että tuulivoimalat on sijoitettava siten, että ympäröivä maisema ja asukkaiden mielipiteet huomioidaan. Nämä ovat luonnollisesti tärkeitä asioita, joihin on suhtauduttava vakavasti kaikissa prosesseissa. RKP on aina korostanut, että maisema- ja luontoarvojen huomioiminen on erittäin tärkeitä tuulivoiman sijoituspaikoista päätettäessä.

RKP pysyy kannassaan. Teemme työtä Suomen kunnianhimoisten ilmastotavoitteiden saavuttamiseksi monipuolisen, kestävä ja fossiilittoman energiapaletin avulla. Tavoitteemme on ilmastoneutraali Suomi vuonna 2035. Lisäksi RKP tekee työtä sen eteen, että Suomen kunnat ovat ilmastoneutraaleja jo vuonna 2030. Toistamme myös mielellään kantamme, että päätökset tuulivoimaloiden sijoittamisesta maalle tai merelle on tehtävä paikalliset olosuhteet huomioiden – ja paikallista mielipidettä kunnioittaen. Lupaprosessin on oltava selkeä ja avoin ja sijoitusten on perustuttava hyvälle suunnittelulle siten, että sekä paikallisen väestön että vapaa-ajanasukkaiden tarpeet otetaan huomioon.

Päätösesitys

Yllä oleva selvitys katsotaan vastaukseksi aloitteeseen.

Aloite 18 – Lähihoitajaksi opiskeleville on oltava tarjolla ajankohtaista ruotsinkielistä oppiainestoa

Lähihoitaja – myös yksi tulevaisuuden ammatti. Ammatti, jossa ihminen, terveys ja sairaus ovat aina keskiössä. Lähihoitajakoulutus on koulutus, jossa opitaan perusteita myöten lähihoitajan moniulotteinen työ. Koulutus on korkeatasoista ja tutkinto käsittää viisi erisäältäistä osaamisalaa. Viisi osaamisalaa, joista kustakin opiskelija suorittaa laaja-alaisen näytön. Jotta opiskelijan taidot ja osaaminen täyttävät tutkintokriteerit, edellytetään erilaisten opetusmenetelmien mukaista jatkuvaa oppimista.

Jotta opiskelijat saavat aidosti vakaan osaamistason, opetusta varten tarvitaan ajankoh-

taista kirjallisuutta, mikä tuottaa nykypäivänä vaikeuksia. Ruotsin kielellä Suomessa annettavan lähihoitajakoulutuksen ruotsinkielinen oppimateriaali on suurelta osin vanhentunutta. Siitä huolimatta oppimateriaalia käytetään edelleen koulutuksessa. Yhtenä esimerkkinä voidaan mainita osaamisalan sairaanhoito ja huolenpito opetuksessa käytettävä kirja "Sjukvård och omsorg", jonka julkaisu vuosi on 2007. Vastaava suomenkielinen oppikirja päivitettiin ja julkaistiin vuonna 2019.

Lähihoitajakoulutus uudistui täysin, kun toisen asteen ammatillisen koulutuksen tutkintoperusteet otettiin käyttöön 1.8.2018. Muutokseen vastattiin tuottamalla todella nykyaikaista, suoraan kullekin osaamisalalle suunnattua suomenkielistä oppimateriaalia, josta löytyy muun muassa faktaa, erilaisia tehtäviä, tapauskuvauksia ja elokuvia.

Kaikilla opiskelijoilla on kansalliskielestä riippumatta oltava samat lähtökohdat ammatillisessa koulutuksessa, jossa ajankohdainen opetusaineisto on tärkeä oppimisen edellytys. Tänä näin ei ole. Kansalliskielestä riippumaton yhdenvertaisuus on siis ainoa oikea ratkaisu.

Uusi oppivelvollisuuslaki astuu voimaan 1.8.2021. Laki pidennetystä oppivelvollisuudesta tarkoittaa oppivelvollisuuden päättymistä, kun täyttää 18 vuotta tai kun ennen sitä suorittaa toisen asteen tutkinnon (ylioppilastai ammattitutkinto). Pidennetty oppivelvollisuus ei vähennä ajankohtaisen ruotsinkielisen opetusaineiston tarvetta Suomessa.

Että-lause

Vaadimme vanhentuneen ruotsinkielisen opetusaineiston, eriarvoisten olosuhteiden ja pidennetyn oppivelvollisuuden johdosta, että RKP:n edustajat eduskunnassa ja hallituksessa tekevät työtä sen eteen:

että sosiaali- ja terveysalan lähihoitajan perustutkinnon suorittavat saavat käyttöönsä ajankohtaista ammatillisesti kohdennettua ruotsinkielistä oppimateriaalia.

Aloitteentekijä

Annica Haldin, SFP Jakobstad Lehtori

Puoluevaltuuston vastaus

Lähihoitajan ammatti on todellinen tulo- ja eläinlääkintä ammatti. Valtiovarainministeriö on laatinut ennusteita, jotka osoittavat, että sosiaali- ja terveysalalla tarvitaan 70.000 työntekijää lisää vuoteen 2035 mennessä. Lähihoitajan koulutus on oikea koulutus

useimmille heistä. Aloitteentekijä valottaa tilannetta monin tavoin, kuten lähihoitajien korkeatasoisen koulutuksen, heidän työnsä tärkeyden, mutta myös ruotsinkielisen oppiaineiston puutteellisuuden näkökulmasta. Tilanne on ruotsinkielisen oppiaineiston suhteen monilla aloilla paljon suomenkielistä aineistoa huonompi.

Lähihoitajakoulutuksen vanhentuneeseen oppiaineistoon liittyvä ongelma ei ole mitenkään uusi. Haaste on edelleen suuri, eikä tarvittavia resursseja aina löydy. Kirjakustantamot tekevät työtä kaupallisista lähtökohdista ja suomenkieliset markkinat ovat huomattavasti ruotsinkielisiä suuremmat. Tämä ei tietenkään ole mikään asian hyväksyttäväksi tekevä käypä syy tai näkökulma. Lähihoitajakoulutuksen kaltaisen keskeisen koulutuksen oppiaineiston on oltava ajankohtaista, luotettavaa ja samantasoista kuin vastaava suomenkielinen aineisto. Ruotsinkielisen oppiaineiston puute ylipäänsä on yksi myös Gun Oker-Blomin selvityksessä ruotsinkielisestä koulutuksesta Suomessa esiin keskeiseksi kehittämisen kohteeksi nostettu osa-alue.

Kuten aloitteentekijä toteaa, nyt voimassa olevat tutkintoperusteet otettiin käyttöön vuonna 2018 ja haasteet tunnistettiin jo tuolloin. Suomenkielinen oppiaineisto oli saatavilla sitä seuraavana vuonna, mutta ruotsinkielistä aineistoa kaivataan edelleen. Näinhän ei tietenkään saa olla.

Aloitteentekijän toivomuksen on oltava itsestäänselvyys, johon puututaan. Myös ruotsinkielistä ajankohtaista ammatillista oppiaineistoa on oltava tarjolla.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että sosiaali- ja terveysalan perustutkinnon (lähihoitaja) suorittavat saavat käyttöönsä ajankohtaista ruotsinkielistä oppiaineistoa.

Aloite 19 – Kestävä rahoitus Väga fråga -tukipalvelulle koko maahan

Taustaa:

Meneillään oleva pandemia on osoittanut selkeästi, että helposti saatavilla olevat ruotsinkieliset nuorten digitaaliset tukipalvelut ovat ratkaisevassa asemassa monien nuorten hyvinvoinnin kannalta.

Ruotsinkielisille nuorille on nykyisin tarjolla koko maan kattava, anonymi Väga fråga -kyselypalvelu. Palvelun on oltava koko maan kattava ja nuorten helposti löydettävissä ja käytettävissä kaikilla suomenruotsalaisilla alueilla. Siksi Mustasaaren kunta (Decibel)

1 ja yhdistys Luckan r.f. ovat yhteistyössä ja
2 samaa Väga fråga -nimeä käyttäen vastaan-
3 neet palvelusta vuodesta 2018 alkaen. Kyse-
4 lypalvelusta vastaavat ja sen rahoittavat siis
5 täysin toisistaan riippumattomat osapuolet,
6 Decibel ja Luckan:

- 7 • Decibel vastaa Pohjanmaan 12 jäsen-
8 kunnan alueen nuorten kysymyksiin ja
9 palvelua hallinnoi Mustasaaren kunta.
- 10 • Yhdistys Luckan r.f. (Luckan Unginfo)
11 vastaa muualla maassamme – Ete-
12 lä-Suomessa, kielisaarekkeilla, Vaasas-
13 sa, Kokkolassa jne. asuvien nuorten
14 kysymyksiin.

16 Toimijoiden rahoitus eroaa toisistaan siten,
17 että Decibel kattaa vuosittaiset käyttökustan-
18 nuksensa osakaskuntien 80 sentin suuruisella
19 asukaskohtaisella tuella. Luckan sitä vastoin
20 saa vuosittaista hankerahoitusta useammilta,
21 lähtökohdaisesti luonteeltaan epävarmoilta
22 tahoilta, kuten valtiolta, pääkaupunkiseudun
23 kaupungeilta sekä yksityisiltä rahastoilta.
24 Tämä puolestaan rasittaa hallintoa, eikä edusta
25 kestävää toimintaa pidemmällä tähtäimellä.

26 Tässä yhteydessä on myös hyvä kiinnittää
27 huomiota siihen, että asiantuntijayhdistykset
28 ja -järjestöt vastaavat myös (vastuualueensa
29 tai vapaehtoisuuden puitteissa) niille esitet-
30 täviin erityisiin asiantuntijakysymyksiin (esim.
31 terveydestä). Decibel vastaa lisäksi jäsenkun-
32 tiensa alueella esitettäviin (harvoin) suo-
33 menkielisiin kysymyksiin. Luckan sitä vastoin
34 tarjoaa vastauspalveluja ainoastaan ruotsiksi.

Että-lause

Esitän siksi, että RKP tekee työtä sen eteen:

että kaikkialle maahamme saataisiin sama
41 rahoitusjärjestelmä ruotsinkielisen ky-
42 selypalvelun Väga fråga ylläpitämiseksi
43 julkisin varoin. Näin aikaansaadaan
44 kestävä ratkaisu, joka turvaa tämän
45 tärkeän portaalin maantieteellisestä
46 alueesta ja paikkakunnasta riippumat-
47 tomana.

että tämä rahoitusrakenne vastaisi Decibe-
48 liin tänään sovellettavaa mallia eli, että
49 jokainen kunta maksaisi 80 senttiä (tai
50 muun kohtuullisen summan) ruot-
51 sinkielistä asukasta kohden siitä, että
52 Väga fråga -palvelu vastaisi erityisesti
53 ruotsinkielisten nuorten anonyymien
54 kyselypalvelun tarpeeseen kaikkialla
55 Suomessa.

että yhdistys Luckan r.f. hallinnoisi Väga
57 fråga -palvelua Etelä-Suomessa. Poh-
58 janmaalla palvelua hallinnoisi myös
59

jatkoksa Decibeliä ylläpitävä kuntayh-
tymä.

Aloitteentekijä

Jessica Lerche
SFP lokalförening, Grankulla

Puoluevaltuuston vastaus

Nuorten helposti saatavilla oleva digitaaliset tukipalvelut ovat tärkeä asia. Nuorten huonoon vointiin on kiinnitetty huomiota etenkin koronapandemian aikana – ja kaikkien helposti saatavilla olevien tukipalvelujen tarve on ilmeinen. Tukipalveluja on oltava oikeissa paikoissa ja niiden on oltava helposti kaikkien saatavilla. Väga fråga -kyselypalvelulla on tärkeä funktio, koska se on paikka, josta suomenruotsalaiset nuoret kaikkialla Suomessa voivat nimettömästi kysyä ja saada vastauksia huolenaiheisiinsa. Nuoret voivat Väga fråga -palvelussa esittää kysymyksiä kaikista mahdollisista työstä ja opinnoista henkiseen ja ruumiilliseen huonovointisuuteen, ihmissuhteisiin ja seksiin. Palvelu ungdomsliv.fi (nuortelämä.fi) on toinen esimerkki foorumista, jossa nuoret voivat esittää kysymyksiä nimettömästi, mutta tämä palvelu ei palvele nimenomaisesti suomenruotsalaisia nuoria, vaan kaikkia Suomessa asuvia nuoria.

Nuorilla pitää olla mahdollisuus saada vastauksia mielessään pyöriviin kysymyksiin. Jotta Väga fråga -palvelu voisi toimia pitkäjännitteisesti kaikkialla ruotsinkielisessä Suomessa, sen rahoitus on turvattava. Kuten aloitteentekijä toteaa, rahoitus on nyt ratkaistu hieman eri tavoin Pohjanmaalla kuin muualla ruotsinkielisessä Suomessa. Se, että kunnat vastaisivat omasta osuudestaan palvelun kustannuksista, turvaisi palvelun rahoituksen koko maassa.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että helposti saatavilla olevat digitaaliset ruotsinkieliset tukipalvelut turvataan Suomessa.

että näitä tukipalveluja varten kehitetään osittain kunnalliseen rahoitukseen perustuva, kaikkialla maassamme yhdenvertainen rahoitusrakenne.

Aloite 20 – Ruotsinkielisen oppiaineiston saatavuus on turvattava

E1. elokuuta 2021 astuu voimaan uusi oppivelvollisuuslaki, joka laajentaa oppivelvollisuutta ja tekee laajennetun oppivelvollisuuden piiriin kuuluvien toisen asteen koulutukseen osallistuvien eli syksyllä 2021 tai myöhemmin

opintonsa toisella asteella aloittavien opinnot maksuttomiksi. Tavoitteena on, että kaikki nuoret osallistuvat toisen asteen koulutukseen ja koulutus- ja osaamistasoa nostetaan maassamme.

Keväällä 2021 peruskoulun vuosiluokan 9 päättävät (pääosin vuonna 2005 syntyneet) ovat velvollisia hakeutumaan ja jatkamaan toisen asteen koulutuksessa. Oppivelvollisuus päättyy vasta nuoren täyttäessä 18 vuotta tai suoritettua ennen sitä toisen asteen tutkinon (ylioppilas- tai ammatillinen tutkinto). Maksuttomuus tarkoittaa, että opintoihin osallistumisen edellyttämät oppikirjat ja muu opiskeluaineisto on ilmaista lain piiriin kuuluville opiskelijoille eli opintonsa toisella asteella syksyllä 2021 aloittaville.

Laajennetun oppivelvollisuuden ja toisen asteen maksuttoman koulutuksen rahoittamiseksi on varattu julkisia varoja seuraavasti:

- yhteensä 26,75 miljoonaa euroa vuonna 2021
- yhteensä 65 miljoonaa euroa vuonna 2022
- yhteensä 103,25 miljoonaa euroa vuonna 2023
- yhteensä 129 miljoonaa euroa vuonna 2024.

Muutos toteutuu ikäluokka kerrallaan, joten siksi myös lisärahoitustarve kasvaa asteittain. Keskimäärin lukio- ja ammatilliset opinnot suoritetaan noin kolmessa vuodessa, mikä tarkoittaa lisärahoituksen kulminoitumista vuonna 2024.

LÄHDE: <https://minedu.fi/kysymyksiä-ja-vastauksia-oppivelvollisuudesta>

Että-lause

RKP:n Paraisten paikallisyhdistys edellyttää siksi, että Ruotsalainen kansanpuolue tekee työtä sen eteen:

että julkinen rahoitus kattaa myös ruotsinkielisen opetusaineiston.

Aloitteentekijä

Conny Granqvist, puheenjohtaja för SFP:s lokalavdelning i Pargas
Rolf Möller, sihteeri för SFP:s lokalavdelning i Pargas

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteessa kiinnitetään huomiota pidennettyyn oppivelvollisuuteen, josta eduskunta on päättänyt hallitusohjelman mukaisesti. Alkuperäinen syy oppivelvollisuuden jatka-

miseen oli toisen asteen koulutuksen yhä suurempi merkitys työsaannissa. Myös mielenterveydelliset ongelmat ja köyhyys ovat erittäin yleisiä toisen asteen koulutusta vailla olevien keskuudessa. Sellaisten nuorten osuus, jotka eivät suorita toisen asteen koulutusta, on noussut joka ikäluokassa peräti 15 prosenttiin. Pidennetty oppivelvollisuus merkitsee, että kaikilla nuorilla on velvollisuus hakeutua toisen asteen opintoihin peruskoulun suoritettuaan. Jokainen saa itse päättää, minne hakeutuu, eikä kouluilla ole mitään pakkoa jonkun tietyn oppilaan vastaanottamiseen. Ajatus on, että oppivelvollisuus suoritetaan lukiossa tai ammattikoulussa, mutta kyseeseen tulevat myös avoimen opetuksen niin kutsutut pitkät opintolinjat.

Uusi siirtymävaihe (kymppiluokka) käy ajankohtaiseksi, ellei oppilas pääse toivomaansa kouluun. Ruotsalainen kansanpuolue on aina korostanut opiskelun tuki- ja neuvontatoiminnan tarvetta. Sillä on ratkaiseva merkitys, että ongelmiin tartutaan varhaisessa vaiheessa, eikä ongelmien anneta eskaloitua. Lisäksi puolue tietenkin on korostanut, ja korostaa jatkossakin, ruotsinkielisen opetuksen erityispiirteitä.

Aloitteentekijä nostaa esiin oppiaineiston rahoituksen yhtenä uudistuksen tärkeänä tekijänä. On itsestäänselvyys, että ruotsinkielinen oppiaineisto on huomioitava samoin perustein kuin suomenkielinen. Rahoituskulut nousevat vuosien 2021 ja 2023 välisenä aikana asteittain pidennetyn oppivelvollisuuden vuosiluokkien perusteella. Kuten aloitteentekijä toteaa, julkiseen rahoitukseen on vuodelle 2024 varattu 129 miljoonaa euroa pidennettyä oppivelvollisuutta varten, koska oppivelvollisuus silloin koskee kaikkia vuosiluokkia. Tästä summasta 80 miljoonan euron lasketaan kuluvan lukioiden ja ammattikoulujen oppiaineistoon ja muuhun opetusmateriaaliin. Oppiaineisto muodostaa siis melkoisen osan kuntien pidennetystä oppivelvollisuudesta saamasta rahoituksesta.

Valtion budjetissa on määrärahavaraus myös ruotsinkielistä oppiaineistoa varten. Vuodelle 2021 on varattu 620 000 euroa hintaeron tasaamiseen, koska yritystaloudelliset suoritteet ruotsinkielisten oppiaineistojen ja muiden vähälevikkisten oppimateriaalien myynnistä ovat pienemmät sekä 80 000 euroa vähälevikkisen ruotsinkielisen oppiaineiston tuottamiseen.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että valtion määrärahoja ruotsinkielistä oppiaineistoa varten korotetaan.

Aloite 21 – Oppilaiden oikeusturva ja yhdenvertainen kohtelu perusopetuksessa on taattava

Miten lasten vointi voi parantua, ellei oppilaan oikeusturva toimi? Kuka oikeastaan valvoo peruskoulun toimintaa? Mitä perheen tulee tehdä, kun oppilasta kiusataan vuodesta toiseen, eikä koulu kykene katkaisemaan kierrettä, tai kun erityislapsi ei saa minkäänlaista opetusta?

Perheet, jotka eivät koe tulevansa ongelmisissaan kuulluiksi koulusta vastaavalta ja rahoittavalta kunnalta, voivat tehdä kantelun Aluehallintovirastolle. AVI:lla ei kuitenkaan ole valtuuksia vaikuttaa kouluun ja kuntiin.

Tässä on Vanhemmat moninaisuuden puolesta yhdistyksen DIVan Aluehallintovirastolta saama vastaus kanteluunsa. Aluehallintoviraston ruotsinkielisen sivistystoimen yksikön johtaja kirjoittaa meille näin:

”Aluehallintoviraston tehtävä on opetustoimialalla yhtäältä valvoa laillisuutta ja toisaalta erilaisin tiedonhallinnollisin keinoin tehdä ennaltaehkäisevää työtä hyvän ja yhdenvertaisen opetuksen turvaamiseksi. Meillä ei ole toimivaltaa valvoa opetustointia samalla tavalla kuin varhaiskasvatusta. Voimme ainoastaan kantelun perusteella tutkia jälkikäteen, onko opetuksen järjestäjä noudattanut lakia (kuntalaki 10 § 2 momentti sekä laki valtion ja yksityisesti järjestettävän koulutuksen hallinnosta § 6). Meillä ei ole toimivaltaa oma-aloitteisesti selvittää opetusta järjestävän toimintaa, eikä meillä ole mitään pakkokeinoja, joilla voimme vaikuttaa laillisuusvalvonnan noudattamiseen. Koemme täällä ruotsinkielisen sivistystoimen yksikössä, että on tilanteita, joissa nykyiset valtuutemme eivät riitä turvaamaan oppilaiden oikeusturvaa ja yhdenvertaista kohtelua. Marianne West-Ståhl”

Oppilaiden ja perheiden oikeusturvan kannalta on ilmiselvä puute, ettei millään viranomaisella ole valtuuksia vaatia muutoksia tai vaikuttaa kuntien tapaan hoitaa tehtävänsä kouluissa, kun on kyse puuttumisesta kiusaamiseen tai koulun vastuuseen erityistarpeisten lasten opetuksen saatavuudesta. Lainsäädäntöä olisi tärkeää muuttaa siten, että kuntien tapaan järjestää perusopetusta voitaisiin puuttua ja kunnat voitaisiin asettaa vastuuseen oppilaiden oikeusturvan ja yhdenvertaisen kohtelun turvaamiseksi.

Että-lause

Ruotsalaisen kansanpuolueen paikallisyhdistys Kauniiaisissa esittää siksi, että RKP:n edustajat eduskunnassa ja hallituksessa tekevät työtä sen eteen:

että lainsäädäntöä muutetaan siten, että on olemassa viranomainen, jolla on selkeät valtuudet asettaa kunnille vaatimuksia, jotka turvaavat kaikkien erityistarpeisten lasten perusopetuksen.

että lainsäädäntöä muutetaan siten, että on olemassa viranomainen, jolla on selkeät valtuudet puuttua ja vaatia toimenpiteitä koulukiusaamistapauksissa.

Aloitteentekijä

Hallitus, Svenska Folkpartiet i Grankulla r.f.
Anna Lena Karlsson-Finne, puheenjohtaja

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijän esittelemät yksittäiset tapaukset ovat luonnollisesti traagisia ja tuomittavia.

Kaikilla lapsilla ja nuorilla on oikeus korkealuokkaiseen ja yhdenvertaiseen opetukseen ja turvalliseen kouluun, jossa ketään ei kiusata. Kiusaamisen vastaista työtä on jatkettava ja meidän on lisäksi osoitettava lisää resursseja kaikenlaisen kiusaamisen ehkäisemiseen. Hallitusohjelman tavoite on, ettei kukaan saa joutua kiusatuksi tai häirityksi koulussa. Varhaiskasvatuksen, koulujen ja oppilaitosten kiusaamisen, väkivallan ja häirinnän estämiseksi tammikuussa 2021 julkaisussa toimenpideohjelmassa esitetään monia toimenpiteitä tavoitteeseen pääsemiseksi. Kunnat ovat velvollisia järjestämään perusopetusta kaikille kunnassa asuville lapsille. Oppilaalla on oikeus opetus suunnitelman mukaisen opetuksen lisäksi saada riittävästi oppimiseen ja koulunkäyntiin liittyvää tukea perusopetuksen koko keston ajan. Tukea on annettava heti tukitarpeen ilmettyä.

Aluehallintoviraston tehtävä on opetustoimialalla edistää oppilaiden oikeusturvaa käsittelemällä valituksia, oppilasarvioinnin muutoshakemuksia sekä kanteluja. Aluehallintovirasto valvoo asiakkaiden laillisten oikeuksien toteutumista esiopetuksessa, perusopetuksessa, lukio-opetuksessa, toisen asteen ammatillisessa koulutuksessa sekä taiteen perusopetuksessa ja vapaassa sivistystyössä. Aluehallintovirasto voi jälkikäteen tutkia, onko opetuksen järjestäjä noudattanut lakia.

Huoltajalla on nykyisessä perusopetusjärjestelmässä keskeinen rooli lapsensa oikeuksien valvonnassa. Huoltajan roolin ohella valvonnan ensisijainen muoto on peruskoulujen omavalvonta. Samat lait koskevat kaikkia kouluja, mutta koska kunnilla on vastuu opetuksen järjestämisestä, tilanne voi käynnäytyä vaihdella eri puolilla maamme. Oppilaan oikeusturvaa ajatellen voidaan

pitää perusteltuna, että yhdellä viranomaisella olisi vastuu koulujen järjestelmällisestä valvonnasta. Valvonta ei koskisi itse opetusta, vaan muun muassa rahoituksen ja resurssien käyttöä ja oppilaiden oikeutta tukeen ja turvalliseen oppimisympäristöön. Suomen koulujärjestelmän voidaan kuitenkin katsoa toimivan melko hyvin, koska koulujen väliset erot oppimistuloksissa ovat PISA-tutkimusten mukaan Suomen kouluissa kaikkein pienimmät. Lasten näkökulmasta varhainen puuttuminen ja tehokas valvonta ovat kuitenkin tärkeitä turvatekijöitä.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että tehdään selvitys Aluehallintoviraston valtuuksien lisäämisestä kuntien perusopetuksen oma-aloitteisen tarkastusoikeuden kattavaksi.

Aloite 22 – Koulukuljetus kahteen osoitteeseen

Perusopetuslain mukaan oppilaalla, jonka koulumatka on yli 5 km, on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen esimerkiksi koulutaksilla. Oppilaalle voidaan myöntää maksuton koulukuljetus myös, jos koulumatka on vaarallinen tai oppilaalla ei ole edellytyksiä selviytyä itsenäisesti koulumatkasta esimerkiksi vammaisuuden johdosta. Koulukuljetuksen piirissä on Suomessa noin 100 000 oppilasta. Oppilaalla on oikeus maksuttomaan koulukuljetukseen vain, jos hän käy lähikoulua tai kunnan hänelle osoittamaa muuta koulua. Jos vanhemmat päättävät oma-aloitteisesti hakea lapselleen paikkaa muusta kuin lähikoulusta, perhe vastaa itse kustannuksista. Monilla lapsilla on tänään kaksi kotia esimerkiksi vanhempien erottua.

Lasten asumiseen molempien vanhempiensa luona sovelletaan erilaisia yksilöllisiä järjestelyjä. Yksi haaste on kuitenkin, ettei laki velvoita kuntia järjestämään koulukuljetusta kummankin vanhemman osoitteesta, vaan ainoastaan osoitteesta, joka on väestörekisterin mukainen oppilaan kotiosoite. Koululaiset jäävät siis usein ilman koulukuljetusta asuessaan toisen vanhempansa luona. Koulukuljetuksen puuttuminen toisesta kodista saattaa vaikeuttaa monin tavoin perheiden arkea. Ellei vanhemmalla ole mahdollisuutta kuljettaa lasta kouluun (hänellä ei ole esimerkiksi omaa autoa), voi käydä niin, että koululainen joutuu suoriutumaan koulumatkasta omatoimisesti, vaikkei hän ole itsenäisyystasoltaan koulumatkan edellyttämällä tasolla. Tämä voi aiheuttaa suurta huolta koululaisessa ja

myös vanhemmassa ja vaikeuttaa koulunkäyntiä, koska koulumatka on turvaton. Erillään asuvien vanhempien lapsille on myös tärkeää, että arki näyttää mahdollisimman samankaltaiselta molemmissa kodeissa. Jokaisella lapsella on myös oikeus turvalliseen koulumatkaan.

Usein koulukuljetusta käyttävät erityistarpeiset lapset, koska erityisluokka, jota he käyvät, ei ole heidän lähikoulussaan, vaan etäämpänä sijaitsevassa koulussa, toisinaan jopa toisessa kunnassa. Se, ettei koulukuljetusta saa kummastakin kodista, asettaa nämä lapset eriarvoiseen asemaan kuin muut omatoimisesti turvallisesti kouluun pääsevät lapset.

Sosiaali- ja terveysministeriö asetti työryhmän selvittämään vuoroasumisen ongelmia lain näkökulmasta. Loppuraportissa todetaan muun muassa, ettei laki estä koulukuljetuksen järjestämistä kahdesta osoitteesta, mutta ei myöskään velvoita siihen. Osa kunnista (kuten esim. Sipoo) järjestää jo koulukuljetuksen kahdesta osoitteesta ennakkoon sovittuun suunnitelman mukaisesti. Hallitusohjelmassa todetaan, että päätöksenteossa on otettava huomioon perheiden monimuotoisuus ja että tämän on oltava ilmeistä myös kuntatasolla perheiden arkeen vaikuttavina päätöksiä tehtäessä.

Että-lause

Esitämme tässä aloitteessa toivomuksen:

että RKP ajaa lakimuutosta, joka velvoittaa kunnat järjestämään koulukuljetuksen lapsen kummastakin osoitteesta, jos hänellä on kaksi kotia vanhempien eron johdosta.

Aloitteentekijä

Eva-Lena Gästrin, SFP i Stor-Alberga

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijä nostaa esiin monien lapsien arjessa haasteellisen asian. Tilastokeskuksen mukaan kahdessa osoitteessa asuvia alle 15-vuotiaita lapsia oli 110 000 vuonna 2019. Kuten aloitteentekijä toteaa, yhteensä yli 100 000 peruskoulua käyvää lasta kuuluu päivittäisen peruskoulun koulukuljetuksen piiriin, ja osuuden arvioidaan lisääntyvän pidennettyyn oppivelvollisuuteen siirryttäessä. Merkittävä osa koulun kustannuksista muodostuu monissa kunnissa koulukuljetuskustannuksista. Tilannehan on samanaikaisesti se, ettei oppilas itse päästä asumisjärjestelyistään. Siksi on perusteltua pitää outona järjestelmää, jossa oppilaat, joiden koulumatka oikeuttaisi koulukuljetukseen, asetetaan eriarvoiseen asemaan.

1 Koululaisten oikeudesta koulukuljetukseen säädetään perusopetuslain §:ssä 32. 2 Perusopetusta saavan oppilaan koulumatkan ollessa viittä kilometriä pitempi, oppilaalla on 3 oikeus maksuttomaan kuljetukseen tai koulumatka-avustukseen. Oppilaalla on oikeus 4 maksuttomaan kuljetukseen myös koulumatkan ollessa alle viisi kilometriä, kun se 5 oppilaan ikä ja muut olosuhteet huomioon 6 ottaen muodostuu oppilaalle liian vaikeaksi, 7 rasittavaksi tai vaaralliseksi. Maksuttomaan 8 kuljetukseen tai saattajaan oikeuttavassa 9 koulumatkan vaarallisessa osassa voi olla 10 kyse esim. vaarallisesta tien ylityspaikasta. 11 Koulukuljetusta ei siis välttämättä tarvitse 12 järjestää koko koulumatkalle, vaan oppilas 13 voi taittaa osan matkasta omatoimisesti. Yksi 14 koulukuljetuksen vaihtoehto on oppilaan 15 kouluun kuljettavalle tai saattavalle henkilölle 16 maksettava avustus.

17 Kuntamme päättävät itsenäisesti koulukuljetusperiaatteistaan. Monet kunnat poikkeavat 18 esim. perusopetuslain §:n 32 määräyksistä ja 19 järjestävät koulukuljetuksen esikouluun ja 20 vuosisiukokien 1–2 oppilaille heidän koulumatkansa ollessa pitempi kuin kolme kilometriä.

21 Koulukuljetuksiin sovellettavat kilometrirajat ovat luonnollisesti myös taloudellisen kysymys kunnille. Monet nojaavat lakiin 22 sellaisenaan, mutta toiset kunnat tarjoavat 23 laissa edellytettyä parempia palveluja etenkin 24 alimpien luokkien oppilaille. Lakimuutos 25 edellyttää myös kuntien taloudellisen tilanteen 26 selvittämistä.

27 Ruotsalainen kansanpuolue haluaa, että 28 kunnat tekevät lapsiystävällisiä ja pitkäkestoisia 29 päätöksiä. Haluamme, että Suomesta 30 tulee maailman lapsiystävällisin maa. Turvallinen 31 pääsy kouluun on tärkeää ja yksi hyvä 32 koulunkäynnin edellytyksistä. Myös hallitusohjelmassa määritellään, että "...lapselle 33 mahdollistetaan kaksi tasavertaista osoitetta". 34 Asiaan tullaan siis puuttumaan.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että oppilailla on oikeus koulukuljetukseen kahteen osoitteeseen.

että laajennetun koulukuljetuksen taloudelliset seuraukset selvitetään.

Valmisteluvaliokunta 3

Aloite 23 – Miten sairaanhoitajan ammatti tehtäisiin houkuttelevammaksi?

Sairaanhoitajien nykyinen palkkataso Kunnallisessa yleisessä virka- ja työehtosopi-

muksessa vahvistettiin 28.5.2020 1,22 %:n palkankorotus 1.8.2020 alkaen ja 1 %:n korotus 1.4.2021 alkaen. Lisäksi sovittiin 0,8 %:n paikallisesta järjestelyerästä 1.4.2021 alkaen. Sopimusaika on 23 kuukautta ja se on voimassa 1.4.2020 alkaen. Sairaanhoitajat tavoittelivat palkankorotusta, joka ylittäisi vientialan palkankorotuksen. Tähän tavoitteeseen ei päästy, vaan sopimus noudattelee Suomen nk. yleistä linjaa. Palkkatasa-arvoa selvittämään asetettiin työryhmä. Työryhmä antaa mietintönsä helmikuun lopulla 2022.

Sairaanhoitajilla on ammattikorkeakoulutason tutkinto ja heidän palkkatasonsa pitäisi vastata suomalaista keskipalkkaa. Keskipalkka oli Suomessa 3386 € vuonna 2019, mutta sairaanhoitajien keskipalkka oli 3118 €.

SOTE-uudistus ja hyvinvointialueet Sairaanhoitajien palkkasopimus on voimassa SOTE-uudistusta toimeenpantaessa. Eduskunnan hyväksyttyä SOTE-uudistuksen valtio tulee rahoittamaan hyvinvointialueet vuoteen 2026 saakka, jonka jälkeen aikomuksena on antaa hyvinvointialueille veronkanto-oikeus.

Että-lause

että RKP tekee työtä sairaanhoitajien palkkatason korottamiseksi 1,8 %:lla yleiskorotuksen lisäksi vuonna 2022 korvamerkitsemällä rahaa tähän tarkoitukseen uusien hyvinvointialueiden rahoituksessa. Lisä nostaisi sairaanhoitajien keskipalkkaa 56 €/kuukaudessa.

että lähes 80 % suomalaisista kannattaa tasokorotusta sairaanhoitajien palkkaan. Puhumme suurista summista (karkea arviomme on 250 milj. €), jotka on korvamerkittävä tätä tarkoitusta varten. Haluamme palkkoja korottamalla jarruttaa siirtymistä ammatista muihin tehtäviin ja näin turvata Suomen korkeatasoisen sairaanhoidon. Kampailua sukupuolten välisestä palkkatasa-arvosta on jatkettava taloudellisesti vaikeista ajoista huolimatta.

Aloitteentekijä

Hans Lindqvist, rahastonhoitaja, Stor-Hagalund Brita Pawli, sihteeri, Svenska Seniorer i Nyland Maria Langenskiöld, sihteeri, Stor-Hagalund Martin Heinrichs, hallituksen jäsen, Stor-Hagalund

Puoluevaltuuston vastaus

Sosiaali- ja terveydenhuolto on kasvava ala Suomessa. Valtiovarainministeriön ennusteet osoittavat, että tarvitsemme 70 000 työntekijää lisää sosiaali- ja terveydenhuoltoon vuoteen 2035 mennessä. Syy sosiaali- ja ter-

veydenhuollon työvoiman lisätarpeeseen löytyy Suomen ikärakenteesta. Valtiovarainministeriö esitteli viime kesänä raportin, jossa todetaan, että Suomen nouseva keski-ikä vaikuttaa julkiseen talouteen monin eri tavoin. Yhtäältä se lisää sosiaali- ja terveydenhuoltokustannuksiin kohdistuvia paineita ja toisaalta työikäisen väestön väheneminen heikentää talouden kasvumahdollisuuksia. Tämä heijastuu suoraan verokannan kehitykseen. Valtiovarainministeriö toteaa, että työperusteisen maahanmuuton kasvu vaikuttaa nopeammin ja edullisemmin pitkän aikavälin kestävään kehitykseen kuin syntyvyysluvut. Pysyvästi korkeampi nettomaahanmuutto vahvistaisi myös julkista taloutta.

Olemme siis hankalassa tilanteessa, koska meidän on palkattava julkisin varoin rahoitetulle alalle huomattavasti enemmän henkilökuntaa ja samanaikaisesti huolehdittava siitä, että palkkakehitys on niin suotuista, että ala houkuttelee riittävästi työvoimaa. Palkkakehitys on julkisella sektorilla yksityistä sektoria hitaampaa. Koska yhteiskunta maksaa julkisen sektorin palkat, on luonnollisesti huolehdittava, että kehitys on kansantaloudellisesti kestävä. Hyvinvoinnin ylläpitäminen edellyttää toimenpiteitä valtiontaloudellisen rakenteellisen jäämän kattamiseksi.

Hoitohenkilökunta on äärettömän tärkeä ja tekee arvokasta työtä. Meidän on mietittävä, miten ala tehtäisiin houkuttelevammaksi ja antoisammaksi. Palkkatason lisäksi myös työhyvinvointi on tärkeässä osassa työpaikan houkuttelevuuden kannalta. Viestit sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunnan lisääntyneestä pahoinvoinnista on otettava mitä suurimmalla vakavuudella. Panostukset työpaikkahyvinvointiin kannattavat aina.

Aloitteentekijät esittävät meille täysin ratkaisevan kysymyksen. Sosiaali- ja terveydenhuollon henkilökunta on Suomessa korkeastikoulutettua ja osaavaa. Meillä on täysi syy huolehtia siitä, että voimme säilyttää korkean tason alan kasvaessa.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että sosiaali- ja terveydenhuollon työhyvinvointia parannetaan.

että julkisen sosiaali- ja terveydenhuollon palkkataso on kilpailukykyinen.

Aloite 24 – Lähisuhdeväkivallan todistajiksi joutuvien lasten on saatava asianomistajastatus

Lasten joutuminen perheväkivallan todistajiksi ei kuulu rikosoikeudellisten toimenpi-

teiden piiriin. Lähisuhdeväkivallan todistajiksi joutuneilla lapsilla ei näin ollen ole asianomistajan statusta, vaikka tutkimukset osoittavat, että lapsille aiheutuvat seuraukset voivat olla yhtä vakavia kuin, jos he joutuvat itse suoraan väkivallan kohteeksi. RKP:n naisjärjestö Svenska Kvinnoförbundet katsoo, että lainsäädäntöä on syytä tarkistaa ja että väkivaltaa todistamaan joutuvien lasten rikosoikeudellista suojaa on vahvistettava.

Parisuhde- ja lähisuhdeväkivalta on yksi Suomen suurimmista ihmisoikeusongelmista. Keskimäärin joka kolmas nainen on joutunut nykyisen tai aiemman puolisonsa tai seurustelukumppaninsa ruumiillisen tai sukupuolisen väkivallan kohteeksi. Tämä tarkoittaa, että monet lapset elävät perheissä, joiden arjessa väkivalta on kiinteästi läsnä. Vuoden 2019 kouluterveyskyselyssä 12 prosenttia 8–9-luokkalaisista kertoi todistaneensa perheenjäsenten välistä väkivaltaa. On tärkeää, että kiinnitämme huomiota näiden lasten oikeuksiin.

Lapsen on kohtalokasta todistaa, miten toinen vanhemmista uhkailee ja pahoinpitelää toista. Sillä saattaa olla lapsen kehitykselle ja terveydelle yhtä kielteisiä vaikutuksia kuin omakohtaisesta joutumisesta väkivallan kohteeksi. Ruotsalaiskomitean raportti lapsiin kohdistuvasta väkivallasta osoittaa, että väkivallan seuraukset ovat laaja-alaisempia, jos uhkaaja on joku läheinen, jolta lapsi hakee rakkautta ja huolenpitoa kuin uhkaajan ollessa perheen ulkopuolinen henkilö.

Läheiseen kohdistuvan väkivallan todistaminen on yksi henkisen pahoinpitelyn muoto. Kun lapsi joutuu todistamaan vanhempansa kohdistuvaa väkivaltaa, hänestä tulee henkisesti hylätty ja turvaton. Väkivallan kokeminen ja todistaminen lapsena lisää henkisen ja ruumiillisen pahoinvoinnin riskiä sekä lyhyellä että pitkällä tähtäimellä. Perheväkivaltaa todistaneet lapset voivat saada ahdistus-, jännitys- ja masennusongelmia. Lisäksi he raportoivat muita useammin ystävyyssuhdeongelmista ja tuntevat itsensä muita lapsia yksinäisemmiksi. On myös olemassa tutkimuksia, jotka osoittavat perheväkivallan todistamisen lisäävän lasten traumaperäisen stressihäiriön kehittymisen riskiä.

YK:n lapsen oikeuksien julistuksen mukaan lapsella on oikeus turvaan kaikenlaiselta ruumiilliselta ja henkiseltä väkivallalta, vahingoittamiselta ja pahoinpitelyltä tai hyväksikäytöltä. Tämä koskee myös lähisuhdeväkivallan todistamista. Lapsen oikeuksien julistus määrittelee selkeästi, että valtio on velvollinen ryhtymään kaikkiin tarkoituksenmukaisiin toimenpiteisiin lapsen suojelemiseksi kaiken-

laiselta väkivallalta ja hyväksikäytöltä. Jos lähisuhdeväkivaltaa todistaneella lapsella olisi asianomistajastatus, se antaisi vahvemman oikeussuojan ja paremmat mahdollisuudet tukitoimenpiteisiin ja virallisiin oikeustoimiin. Lapsella olisi oikeus esimerkiksi erityiseen edustajaan esitutkinnaissa ja oikeudenkäynnissä sekä oikeus vaatia vahingonkorvausta. Lapsella olisi myös mahdollisuus ilmoittaa poliisille rikoksesta sekä tulla jutussa kuulluksi huoltajan vastustuksesta huolimatta.

Lainsäädäntö, jossa lapsi tulkitaan asianomistajaksi hänen todistaessaan perheväkivallasta, on jo käytössä Isossa-Britanniassa, Unkarissa ja joissakin Yhdysvaltojen osavaltioissa. Ruotsissa on valmisteilla myös lakiesitys, jonka mukaan lähisuhdeväkivaltaa todistanut lapsi on rikoksen uhri, jolla on asianomistajastatus.

Lapsen oikeus asianomistajastatukseen ja vahingonkorvaukseen hänen jouduttuaan lähisuhdeväkivallan todistajaksi parantaisi lapsen asemaa perheväkivaltilanteissa. Lisäksi se olisi selkeä osoitus, ettei yhteiskunta hyväksy sitä, että lapsi joutuu todistamaan väkivaltaa. Tämän pitäisi olla itsestäänselvyys Suomessa.

Etä-lause

Kvinnoförbundet vaatii siksi, että RKP:n edustajat eduskunnassa ja hallituksessa tekevät työtä sen eteen: että lähisuhdeväkivaltaa todistaville lapsille annetaan asianomistajastatus.

Aloitteentekijä

Svenska Kvinnoförbundet r.f.

Anita Westerholm, liiton puheenjohtaja

Agnetta Udd-Saarela, pääsihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Aivan liian monet lapset joutuvat väkivallan ja traumaattisten kokemusten kohteiksi tai tuntevat pelkoa ja turvattomuutta kodissaan. On erittäin tärkeää, että yhteiskunta reagoi ja tekee työtä sen eteen, että näihin ongelmiin puututaan.

Suomen ensimmäinen kansallinen lapsistrategia julkaistiin helmikuussa. Lasten suojaaminen väkivallalta nostetaan siinä yhdeksi keskeisimmistä tavoitteista. Lapsistrategiassa todetaan muun muassa, että ”Vanhemmuustaitoja ja vanhemmuuden tukea vahvistetaan niin, että lapsille haitallisille kasvatustavoille löydetään aitoja, lapsen oikeuksia ja lapsen erityisasemaa kunnioittavia vaihtoehtoja.”

Lapsen asema voi oikeusprosessissa olla

erittäin raskas ja traumatisoiva. Poliisihallituksen aineistossa lasten asemasta poliisityössä ja esitutkinnaissa (POL-2019-34669) todetaan, että lähisuhdeväkivalta aina on uhka lapsen hyvinvoinnille, vaikka väkivalta ei kohdistuisikaan lapseen. Viranomaisten on lapsen kohtaamistilanteessa kiinnitettävä huomiota fyysisen väkivallan lisäksi 1) henkiseen väkivaltaan, 2) seksuaaliseen hyväksikäyttöön ja muuhun lapsen kaltoin kohteluun sekä 3) lapsen muiden kehitystarpeiden (emotionaalinen, fyysinen, kognitiivinen ja sosiaalinen) laiminlyönteihin.

Lastensuojelu on aina otettava mukaan prosessiin perheväkivaltatapauksissa. Tarkoitus on suojata lapsen etua ja pahimmassa tapauksessa suojella lasta hänen omilta vanhemmiltaan. Kehitystyötä myös lastensuojelun oikeudellisten prosessien parantamiseksi on ehdottomasti jatkettava.

Asianomistajastatukseen antamisella lapsille olisi suuria vaikutuksia. Merkittävin niistä olisi symbolinen vaikutus, joka aikaansaataisiin kriminalisoimalla väkivallan kohteeksi joutuminen sekä mahdollistamalla vahingonkorvauksen saaminen. Muutos synnyttäisi samalla myös oikeudellisia, sosiaalisia ja henkisiä haasteita. Asianomistajastatus johtaa myös todistajastatukseen. Lapsen kuuleminen todistajana on äärettömän haasteellinen prosessi ja lapsen uskottavuuteen kohdistuu kyseenalaistuksia. Tänäpäin edellytetään lisäkoulutusta lasten todistajalausuntojen kuulemiseksi ja niiden luotettavuuden parantamiseksi. Statuksen muuttamisella voi olla kauaskantoisia vaikutuksia lapsen suhteelle vanhempiinsa. Lasta saatetaan painostaa todistamaan vanhempiaan vastaan, mikä synnyttää syyllisyyden tunteita, joilla voi olla kohtalokkaita seurauksia lapsen kehitykselle. Myös lapseen kohdistuvan manipuloinnin ja uhkailun riski kasvaa.

Ruotsin hallitus on maaliskuussa tehnyt lakineuvostolle lähetteen, jossa esitetään, että käyttöön otettaisiin erityinen lapsirauharikos, joka merkitsisi, että lapsen saattaminen tilanteeseen, jossa lapsi joutuu lähisuhdeväkivaltarikoksen todistajaksi olisi rangaistava teko. Asiasta Ruotsissa käytävässä keskustelussa on esitetty sekä lakia puolustavia että sitä vastustavia perusteluja.

Tavoitteen on luonnollisesti oltava, ettei yhdenkään lapsen tarvitse todistaa väkivaltaa kodissaan. Siksi ennaltaehkäisevä työ sekä perheille tarvittaessa annettava tuki ja apu on erittäin tärkeää. Samanaikaisesti myös lapsen asemaa prosessin eri vaiheissa on parannettava. On tärkeää, että lapsen paras on keskiössä toimenpiteisiin ryhdyttäessä. Meillä

on painavat syyt seurata Ruotsin kehitystä ja mahdollisen lakimuutoksen seurauksia.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** lapsen asemaa oikeusprosesseissa parannetaan.
- että** tukea perheille, joissa esiintyy väkivaltaa, vahvistetaan.
- että** Ruotsin kehitystä seurataan ja erityisesti sitä, miten lapsen asemaa oikeusprosesseissa voitaisiin vahvistaa esimerkiksi antamalla lähisuuhdeväkivallan todistajaksi joutuneille lapsille asianomistajastatus.
- että** kasvatetaan ymmärtämystä ja tietämystä siitä, miten traumatisoiva kaikenlainen perheväkivalta on, ja miten väkivalta vaikuttaa sekä suoraan sen kohteeksi joutuneeseen että sen todistajiksi joutuneisiin lapsiin.

Aloite 25 – Pornoton lapsuus kaikille

Pornografian ikäraja on Suomessa 18 vuotta. Ikäraja on tarkoitettu suojaamaan kasvuikässä olevaa vielä kypsyvätöntä lasta ja nuorta asioilta, joita hän ei vielä ymmärrä tai kykene käsittelemään. Verkkoporno on tästä huolimatta tänään suurin seksin tietolähde lapsille ja nuorille. Miljoonat pornoelokuvat, joista valtaosa on sisällöltään väkivaltaista, ovat verkossa ilmaiseksi lasten saatavilla – vain yhden näpytyksen päässä.

Svenska Kvinnoförbundet haluaa, että kaikki lapset saavat pornottoman lapsuuden ja oikeuden oman seksuaalisuutensa kehittämiseen ilman pornoteollisuuden vaikutusta. Me voimme yhdessä kouluissa, kodeissa ja kaveriporukoissa vähentää vaaraa, että lapset altistuvat tai altistavat toisiaan pornolle.

Lapset altistuvat pornolle usein jo ala-asteella. Useimmiten käy niin, että joku toinen näyttää sitä älypuhelimellaan tai koulun tietokoneella. Lapset voivat myös omatoimisesti tai vahingossa tehdä ”xxx”-kaltaisia hakuja tai altistua pelien yhteyteen linkitetuille pop-up-ilmoituksille tai elokuville. Nuorten väkivallan estämiseksi perustetun Ruotsin kansallinen tuki- ja osaamisalustan Unga Relationer keräämien tietojen mukaan useimmat 10-vuotiaat ovat altistuneet pornolle ja monet katsovat sitä säännöllisesti.

Valtavirta suurten pornosivustojen pornosta, jolle koululaiset altistuvat, sisältää usein väkivaltaa, pakottamista ja alistamista. Tutkimukset osoittavat, että noin 90 prosenttia näytetyistä elokuvista sisältää ruumiillista väkivaltaa ja lähes 50 prosenttia sanallista

väkivaltaa. Valtavirtaporno on yleensä myös seksististä, rasistista ja homofobista. Lapsipsykologit, aivotutkijat, lääkärit ja viestinnän tutkijat ovat yksimielisiä siitä, että lasten varhainen altistuminen pornolle saattaa johtaa laaja-alaisiin terveydellisiin ja tasa-arvoon liittyviin seurauksiin.

Voidaksemme antaa lapsille ja nuorille pornoteollisuutta paremman alun seksielämään, meidän on puhuttava seksistä ja pornosta kotona ja koulussa. Finsex-tutkimus vuonna 2007 osoitti, että noin puolet suomalaisista ei ollut saanut sukupuolivalistusta kotona. Tilanne oli nuorempien sukupolvien osalta hieman parempi, vain noin kolmasosa ei ollut saanut kotona sukupuolivalistusta. Nuoret tarvitseva aikuista, jonka kanssa he voivat puhua pornosta ilman syyllistämistä, häpeää tai kielteisiä kokemuksia.

Sen lisäksi, että vanhemmat oppivat puhumaan lapsen iän mukaisesti sopeutetusti pornosta lastensa kanssa, on tärkeää, että kunnat aloittavat pornoehkäisyn kouluissa ja muissa julkisissa ympäristöissä, joissa lapset ja nuoret oleskelevat. Tämä tarkoittaa sekä oppilaita että opettajia koskevaa pornottomuuden politiikkaa, säännöllisiä ikäluokkakohtaisia pornokriittisiä keskusteluja koulussa sekä teknisiä ratkaisuja, jotka rajoittavat pornografisen aineiston saavutettavuutta koulun digitaalisilla laitteilla ja verkossa. Pornografisen aineiston saavutettavuutta wi-fi-verkon välityksellä voidaan rajoittaa myös muissa julkisissa ympäristöissä, kuten ravintoloissa, kauppakeskuksissa, leikkimaissa, kirjastoissa jne. osana kuntien työtä pornon ehkäisemiseksi.

Pornokriittinen opetus merkitsee esimerkiksi oppilaiden valistamista pornon kuluttamisen vaaroista, kuten pornoriippuvuudesta, seksuaalisen väkivallan normalisoimisesta, seksismistä, tunnetason turtumisesta ja alhaisemmasta kynnyksestä sekä myydä että ostaa seksipalveluja. Pornokriittistä opetusta on annettava koulussa terveystiedon ja sukupuoliopetuksen yhteydessä.

Oppilaille, henkilökunnalle ja huoltajille tulee tiedottaa koulun pornottomuuspolitiikasta jokaisen lukuvuoden alussa. Koulun kaikkien aikuisten tulee olla tietoisia pornografian haittavaikutuksista lapsille. Pornografisen aineiston näyttäminen ei saa olla sallittua koulun eikä muilla näytöillä, kuten yksityisillä älypuhelimilla koulussa. Koulun pitää osana pornottomuuspolitiikkaansa myös rajoittaa verkkopornon saatavuutta ja estää vahingossa tapahtuvaa altistumista koulun digitaalisilla laitteilla ja wi-fi-verkossa niin kutsutun pornosuodattimen* avulla.

Huoltajille voidaan myös jakaa aineistoa, miten pornosta voi puhua ikäluokkakohtaisesti sekä miten, he voivat aktivoida pornosuodattimen lastensa älypuheliiniin ja kodin digitaaliseen ympäristöön.

Ainoastaan jotkut puhelin- ja mobiiliverkko-operaattorit tarjoavat nykyisin ilmaisia pornosuodatin/teknisiä ratkaisuja kotisivullaan tai asiakaspalvelussaan. Svenska Kvinnoförbundet haluaa, että kaikki puhelin- ja mobiiliverkko-operaattorit tarjoavat lapsiliittymiä, joihin kuuluu ilmainen pornosuodatin/tekninen ratkaisu, jolla pornografian saatavuus estetään ja että kaikille asiakkaille tiedotetaan mahdollisuudesta.

Svenska Kvinnoförbundet esittää, että RKP:n edustajat eduskunnassa ja kunnissa tekevät työtä sen hyväksi,

* Etä pornosuodattimet toimivat eräänlaisena sisältö- tai verkkosuodattimena, teknisenä ratkaisuna, joka rajoittaa pornografian saatavuutta verkossa esimerkiksi estämällä tietyt verkkosivut ja peittämällä tietyt kuvat ja elokuvat.

Etä-lause

Svenska Kvinnoförbundet esittää, että RKP:n edustajat eduskunnassa ja kunnissa tekevät työtä sen hyväksi:

- että** kaikissa kouluissa otetaan käyttöön pornottomuuspolitiikka, joka käsittää muun muassa ikäluokkakohtaiset pornokriittiset keskustelut ja teknisten ratkaisujen/nk. pornosuodattimien asentamisen koulun digitaaliin opetusvälineisiin ja tietoverkkoon.
- että** kouluterveyshuolto tai koulun seksuaalineuvoja antaa vanhemmille opastusta ikäluokkakohtaisten pornokeskustelujen käymisestä lasten kanssa ja nk. pornosuodattimen aktivoinnista lasten älypuheliiniin ja kotiympäristöön.
- että** suomalaisten puhelin- ja mobiiliverkko-operaattoreiden on tarjottava lapsiliittymiä, joissa on pornosuodattimet/teknisiä ratkaisuja, jotka rajoittavat pornografian saatavuutta verkossa.

Aloitteentekijä

Svenska Kvinnoförbundet r.f.
Anita Westerholm, liiton puheenjohtaja
Agneta Udd-Saarela, liiton pääsihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijä on liikkeellä tärkeässä asiassa, joka on ollut jo pitkään ajankohtainen. Miltei kaikki laitteet ja useimmat mobiiliverk-

ko-operaattorit tarjoavat jo nyt mahdollisuuden suodattaa lapsille avautuvia sivuja. Tele- ja verkko-operaattorit tarjoavat jo nyt eri laitteisiin asennettavissa olevia lapsilukkoja, joiden avulla lapsen näyttöajan rajaamisen lisäksi voidaan valita, minkälaisiin sisältöihin lapsella on pääsy.

Android, iOS ja Windows phone -käyttöjärjestelmiä käyttäville laitteille on jo nyt tarjolla laiteasetuksilla mahdollisuus suodattaa sopimatonta aineistoa. Myös Applen, Microsoftin tai Open source -käyttöjärjestelmillä voi luoda vastaavia rajoituksia tietokoneille. Tietyissä tapauksissa sen tekemiseksi on ehkä asennettava lisäohjelma, mutta tarjolla on monia ohjelmia. Myös Suomen suurimmat operaattorit Telia, Elisa ja DNA tarjoavat erilaisia palveluja lasten internetin käytön tekemiseksi turvallisemmaksi ja näillä tuotteilla on useimmiten mahdollista myös suodattaa sisältöjä ja sivujen näkyvyyttä. Suomalaiset puhelin- ja mobiiliverkko-operaattorit kuuluvat siten niihin, jotka tarjoavat parhaan mahdollisuudet käyttäjien sisältöjen suodattamiseen. Verkossa on myös tarjolla paljon tietoa näistä mahdollisuuksista.

Suomalaisyrittys F-secure tarjoaa myös pakettia lasten turvallisen verkkokäytön varmistamiseksi. Lisäksi lähes kaikilla kotikäyttöisillä reitittimillä voi suodattaa sisältöjä.

Sivustoille pääsyn eri syistä estävät järjestelmät eivät ole täysin ongelmattomia, koska on vaikeaa valvoa tarkkaan, mitkä sivut estetään. Ainakin aiemmissa vastaavien järjestelmien implementoinnista tehdyissä laaja-alaisemmissa selvityksissä on törmätty perustuslain §:ssä 12 määriteltyyn sananvapauteen liittyviin ongelmiin. Sananvapaudeksi luetaan myös oikeus ottaa vastaan tietoja, mielipiteitä ja muita ilmoituksia kenenkään enakkoon niitä estämättä. Ainoastaan osan sisällöstä estävien suodatinten rakentaminen läpinäkyvästi on vaikeaa. Jotkut kaupungit ovat silti päättäneet ottaa käyttöön tällaisia suodattimia estääkseen joidenkin sisältöjen käytön koulujen tietoverkoissa.

Myös joissakin sivistystoimialalla suoritetuissa selvityksissä on ilmennyt, että sisältöjen suodattaminen on haasteellista, koska verkot usein on liitetty kunnan yleiseen tietoverkkoon. Sisältöjen suodattaminen esimerkiksi kirjastoissa on ongelmallista, koska kirjaston on oltava kaikkien käytettävissä ja tietokoneilla on voitava päästä käsiksi kaikenlaiseen aineistoon. Sallittujen ja kiellettyjen sivustojen välinen rajanveto on myös vaikea.

Monet selvitykset ovat osoittaneet, että paras tapa hillitä lasten mediankäyttöä on suodatinten ja käytön estämisen sijasta hyvä

neuvonta ja avoin keskustelu. Kuten aloitteentekijä kuvailee, turvallisen ja oikean kuvan antamiseen seksuaalisuudesta tarvitaan sekä vanhempia että koulua.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** peruskouluissa otetaan käyttöön teknisiä ratkaisuja, joiden avulla lapsilla on koulussa pääsy vain ikäluokkakoh- taiseen aineistoon koulun digitaalisilla laitteilla ja tietoverkossa.
- että** kouluterveydenhuolto tai koulun seksuaalineuvoja valistaa kaikkia vanhem- pia ikäluokkakoh- taisten pornokeskus- telujen käymisestä lastensa kanssa sekä tiedottaa teknisistä ratkaisuista lapsen verkkokäytön tekemisestä lapsiystävällisemmäksi myös kotiympäristössä.
- että** kaikissa kouluissa otetaan käyttöön pornottomuuspolitiikka, joka käsittää muun muassa ikäluokkakoh- taiset keskustelut.

Aloite 26 – Pelastakaa demokratia alentamalla äänestysikärajaa!

Rikoslain luvun 3 §:ssä 4 säädetään, että rikosvastuu edellyttää, että tekijä on täyttänyt viisitoista vuotta ja on syyntakeinen. Verohallinto lähettää kuitenkin aina kalenterivuoden alussa verokortin kaikille vähintään 16 vuotta vuoden aikana täyttävälle. Nuoret henkilöt ovat toisin sanoen rikosvastuullisia ja verovelvollisia 16 vuoden iässä, mutta heillä on rajalliset vaikutusmahdollisuudet, koska he eivät saa äänestää yleisissä vaaleissa. RKP:n nuorisjärjestö Svensk Ungdom pitää tätä vähintäänkin epädemokraattisena.

Puoluekokouksessa 2018 hyväksyttiin aloite, että 16-vuotiaat saisivat oikeuden panna vireille ja allekirjoittaa kansalaisaloitteita. Ruotsalaisella kansanpuolueella oli toisin sanoen selkeä tahto antaa nuorille vastuuta ja lisätä heidän osallisuuttaan poliittiseen työhön. Jotta puolueen politiikka olisi yhtenäistä ja uskottavaa, meidän on siksi myös päätettävä yleisten vaalien äänestysikä- alen- tamisesta 16 vuoteen.

Äänestysikärajan alentamiselle 16 vuoteen on monia hyviä perusteluita. Nykyinen äänestysikärajamme johtaa usein siihen, että nuoret saavat äänestää ensimmäisen kerran muutettuaan äskettäin toiselle paikkakunnalle esimerkiksi opintojen johdosta. Heillä ei tästä syystä ole mitään vahvoja siteitä alueeseen tai ehdokkaisiin. Tämä korottaa

äänestämään menemisen kynnyksiä. Jos saa äänestää ensimmäisen kerran 16-vuotiaana, on paljon todennäköisempää, että asuu tutulla paikkakunnalla ja äänestysinnostus on huomattavasti suurempaa. Äänestysikärajan alentaminen 16 vuoteen madaltaa nuoren äänestyskynnyksiä – mikä suosii sekä yhteiskuntaa että demokratiaa. Samanaikaisesti se lisäisi demokraattisen järjestelmämme uskottavuutta.

Tutkimus osoittaa yksiselitteisesti, että jos on äänestänyt nuorena, tulee todennäköisesti äänestämään myös jatkossa. Siksi ei ole pelkästään kyse nuoremasta sukupolve- sta. Alhaisempi äänioikeusikä vahvistaisi demokratiaa kaikissa ikäryhmissä. 16-vuotiaat ovat päteviä paneutumaan ajankohtaisiin asioihin ja omaksumaan asioita aivan yhtä hyvin kuin muutkin. RKP-nuoret haluaa tämän osaamisen vahvistamiseksi entisestään myös, että koulujen demokratiakasvatusta lisätään äänestysikärajan alentamisen yhteydessä.

Äänioikeusikä ei ole lyöty lukkoon ikä- ajoiksi, vaan se on vaihdellut useita kertoja aikojen kuluessa kulloisia olosuhteita vastaavaksi. Äänioikeusikä oli 24 vuotta vuonna 1906, vuonna 1944 se laskettiin 21 vuoteen, vuonna 1969 20 vuoteen ja vuonna 1972 18 vuoteen. Sille ei ole mitään selkeätä perustetta, miksi ikärajaksi on säädetty juuri 18 ja siksi nyt on aika ottaa askel nykypäivään ja laskea äänioikeusikä 16 vuoteen. Samanaikaisesti meidän on taattava, että nuorilla on aidosti mahdollisuus käyttää äänioikeuttaan ja siksi haluamme sijoittaa vaaliuurnia myös prikaateihin.

Monet maat ovat alentaneet äänestysikärajan 16 vuoteen demokratian kannalta hyvin tuloksin. Nyt myös RKP:n on aika ajaa uskottavaa politiikkaa ja ottaa askel 2020-luvulle alentamalla äänioikeus- ja vaalikelpoisuusikäraja 16 vuoteen kaikissa kansallisissa vaaleissa. RKP:tä tarvitaan demokratian pel- lastamiseen.

Etä-lause

RKP-nuoret haluaa siksi, että Ruotsalainen kansanpuolue tekee työtä sen eteen:

- että** kaikkien kansallisten vaalien äänestysikäraja alennetaan 16 vuoteen.
- että** kansallisten vaalien vaalikelpoisuusikäraja alennetaan 16 vuoteen.
- että** peruskoulun demokraatioopetusta vahvistetaan.
- että** prikaateihin sijoitetaan vaaliuurnia vaalien ajaksi.

1 Aloitteentekijä

- 2 RKP-nuoret
3 Frida Sigfrids, Liiton puheenjohtaja
4 Malin Lindholm, Liiton pääsihteeri

6 Puoluevaltuuston vastaus

7 Ruotsalainen kansanpuolue tekee työtä kaik-
8 kien ikäryhmien äänestysaktiivisuuden lisää-
9 miseksi. Kansalaisten aktivointi ja mielenkiin-
10 non herättäminen vaaleja kohtaan on tärkeää
11 äänestysviikkauksen lisäämiseksi. Joitakin
12 myönteisiä viitteitä innokkuuden lisääntymisestä onkin ollut nähtävissä viime vuosina.
13 Muun muassa yleinen kiinnostus yhteiskun-
14 nallista vaikuttamista kohtaan on lisääntynyt
15 tietysti määrin ja myös äänestysaktiivisuus
16 on ollut hienoisessa nousussa. Ikäryhmän
17 18–24-vuotiaat äänestysaktiivisuusluvusta
18 eduskuntavaaleissa 2019 ilmenee, että ää-
19 nestäjien osuus nousi 47 prosentista 55 pro-
20 senttiin vertailussa vuoden 2015 vaaleihin.
21 Myös ikäryhmän 25–34-vuotias äänestysaktiiv-
22isuus nousi 63 prosenttiin vuoden 2015 vaa-
23 lien 58 prosentista. Tehtävää on kuitenkin
24 vielä paljon, sillä yleinen äänestysprosentti oli
25 71. Toinen myönteinen viite on, että nuorten
26 kiinnostus politiikkaa kohtaan oli vuoden
27 2019 Nuorisobarometrin mukaan korkeampi
28 kuin koskaan aiemmin vastaavien mittausten
29 reilun 20 vuoden historian aikana.

30 Kiinnostuksen lisäämiseksi politiikkaa ja
31 yhteiskunnallista vaikuttamista kohtaan tar-
32 vitaan edelleen aktiivista työtä. Aktiivisempi
33 demokraatiovalistus kouluissa on yksi tällainen
34 toimenpide. Oikeusministeriö valmistelee
35 hallitusohjelman mukaisesti demokraatioh-
36 jelmaa. Yksi demokraatioh- jelman mukaisista
37 toimenpiteistä on demokraatiakasvatuksen
38 lisääminen kouluissa ja nuorten osallisuuden
39 vahvistaminen. Yksi ohjelman keskeisistä ai-
40 heista on myös kouluopetuksen ja koulujen
41 toimintakäytänteiden kehittäminen. Demokra-
42 tia- ja ihmisoikeuskasvatuksen opetus-
43 suunnitelmia tarkistetaan ja opetussuun-
44 nitelmien toteutumista tuetaan. Opetus- ja
45 kulttuuriministeriö sekä oikeusministeriö
46 ovat lisäksi käynnistäneet hankkeen demokra-
47 tia- ja ihmisoikeusopetuksen vahvistamisesta
48 kouluissa ja muissa oppilaitoksissa. Demokra-
49 tia- ja ihmisoikeusopetusta on syytä
50 vahvistaa myös opettajaopinnoissa ja opet-
51 täjien jatkokoulutuksessa.

52 Äänestysikärajan alentamisesta on kes-
53 kustelu aiemminkin, viimeksi puoluekokouksis-
54 ssa vuosina 2014, 2016 ja 2018. Äänestysikä-
55 raja on yleensä kytketty täysi-ikäisyyden
56 ikärajaan. Lisäksi on ollut loogista, että ää-
57 nestysikäraja ja vaalikelpoisuusikäraja ovat
58 olleet yhteneväiset. Aloitteentekijä korostaa
59

täysin oikeutetusti, että yhteiskunnallinen vastuu monelta osin alkaa jo ennen 18 vuoden ikää. Sitä vastoin suuri osa oikeuksista ja velvollisuuksista on edelleen sidoksissa täysi-ikäisyyteen, kuten huoltajien vastuun päättymisen, lapsilisän maksun loppumisen, asevelvollisuuden ja oikeus solmia avioliitto. Myös oppivelvollisuuden ikäraja nousee nyt 18 vuoteen. Yllä lueteltuja asioita ajatellen on perusteltua pitää 18 vuotta äänestyksen ja vaaliehdokkuuden ikärajana. Hallitusohjelman mukaan sitä vastoin kansalaisaloitteen allekirjoittamisen ikäraja lasketaan 15 vuoteen nuorten yhteiskunnallisen osallistamisen vahvistamiseksi.

Aloitteentekijä ehdottaa että-lauseessa myös puolustusvoimien varuskuntien tekemistä yleiseksi ennakkoäänestyspaikoiksi. Kysymys on ajankohtaistunut kuluneen vuoden aikana ja äänestämisen varusmiehille aiheut- tamia käytännön haasteita ajatellen tällainen vaalilain muutos saattaa olla perusteltu. Valtioneuvosto on esittänyt väliaikaista muutosta vaalilakiin mahdollistaakseen laitosäänestämisen varuskunnissa yhtenä kesäkuussa 2021 järjestettävien kuntavaalien terveyden turvaamiseksi käytettävänä toimenpiteenä. Lisäksi oikeusministeriö alkaa valmistella pysyvää muutosta vaalilakiin varusmiesten laitosäänestämisen mahdollistamiseksi.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** peruskoulun demokraatioopetusta vahvistetaan.
- että** laitosäänestys mahdollistetaan varuskunnissa.

Aloite 27 – Vihapuheelle on pantava piste välittömästi!

Vihapuhe ja häirintä eivät valitettavasti ole mikään harvinaisuus politiikassa ja valitettavasti ne ovat lisääntyneet viime vuosina. Valtioneuvoston tutkimus Viha vallassa: Vihapuheen vaikutukset yhteiskunnalliseen päätöksentekoon 4.10.2019 osoittaa, että kolmannes kunnallisista päättäjäistä ja lähes puolet kansanedustajista ja heidän avustajistaan on joutunut vihapuheen kohteeksi työssä johdosta. Raportin mukaan toimenpiteet, joihin vihapuheen kitkemiseksi on ryhdytty, ovat riittämättömiä. Etenkin vaaliehdokkaat ja kuntien valtuutetut jäivät usein ilman tukea jouduttuaan vihapuheen kohteeksi. Raportista ilmenee myös, että naiset, vähemmistöihin kuuluvat ja nuoret joutuvat muita useammin vihapuheen kohteeksi. Olemme kuntavaalien 2021 alla voineet medioista

lukea, miten nykyinen keskusteluilmapiiri ja vihapuheen kohteeksi joutuminen koetaan ehdokkaaksi asettumisen ja politiikkaan osallistumisen esteeksi. Kenenkään ei pidä demokraattisessa yhteiskunnassa joutua pelkäämään asettumista ehdolle vaaleissa.

Yllä selostettujen tilastojen valossa on selvää, että meidän on torjuttava kovemmin ottein poliittista vihapuhetta. Rasismille, häirinnälle tai vähätteleville kommentteille ei ole sijaa politiikassa. Siksi niiden käytön on johdettava seurauksiin. Vihapuhe on monisäikeinen ilmiö, ja meidän on tehtävä työtä monella rintamalla sen kitkemiseksi. Tarvitsemme arvoperusteista johtajuutta, jossa päättäjät selkeästi tuomitsevat vihapuheen ja asettuvat sen kohteeksi joutuneiden puolelle. Esimerkiksi sille, mitä kunnanvaltuustossa saa sanoa on oltava selkeät linjaukset. Vihapuheen kohteeksi joutuneiden ehdokkaiden ja päättäjien on saatava apua, tukea ja neuvontaa matalan kynnyksen periaatteella, koska aina ei ole yksiselitteistä, onko vihapuheesta kyse rikoksesta. Samanaikaisesti eri viranomaisten ja sosiaalisen median alustojen ylläpitäjien välistä yhteistyötä on lisättävä vihapuheen, häirinnän ja alustojen käyttöehtojen vastaisen viestien poistamiseksi tehokkaasti.

Vihapuheen pelko ei saa olla syy olla menemättä mukaan politiikkaan.

Että-lause

RKP-nuoret haluaa siksi, että Ruotsalainen kansanpuolue tekee työtä sen eteen:

- että** Ruotsalainen kansanpuolue tarjoaa helposti saatavilla olevia tukipalveluja vihapuheen kohteeksi joutuneille puolueen hyväksi toimiville ja sen ehdokaina oleville henkilöille.
- että** Ruotsalainen kansanpuolue vaalien alla tiedottaa ehdokkailleen, mistä apua ja tukea saa, jos joutuu vihapuheen kohteeksi sekä opastaa ehdokkaitaan tunnistamaan ja torjumaan vihapuhetta.
- että** kunnallisiin päättäviin elimiin saadaan selkeät linjaukset vihapuheen ja rasismien torjuntaan.
- että** oikeusministeriö tekee aloitteen eri viranomaisten ja sosiaalisen median alustojen ylläpitäjien välisestä yhteistyöstä alustojen käyttäjäehtojen vastaisten sisältöjen poistamisen tehostamiseksi.

Aloitteentekijä

Svensk Ungdom
Frida Sigfrids, Liiton puheenjohtaja
Malin Lindholm, Liiton pääsihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Vihapuhe ja häirintä ovat tuhoisia niiden kohteeksi joutuvalle ja muodostavat uhan myös demokratiaamme kohtaan. Vihapuheella pyritään vaimentamaan sen kohteeksi joutuvia henkilö ja, kuten aloitteentekijäkin toteaa, vihapuheen kohteeksi joutuvat useammin naiset, nuoret ja vähemmistöihin kuuluvat. On tärkeää, että kaikilla on yhdenvertaiset mahdollisuudet osallistua politiikkaan ja julkiseen keskusteluun. Kenenkään ei pidä joutua pelkäämään häirintää politiikkaan osallistumisensa johdosta. Meillä kaikilla on politiikassa vastuu kuunnella muita ja käydä asiallista keskustelua sekä kunnioittaa muita niin verkossa kuin erilaisissa fyysisissä kohtaamisissa. Asiallisen arvostelun esittäminen poliittisissa asioissa ja osallistuminen yhteiskunnalliseen keskusteluun on sallittua, mutta sen pitää aina tapahtua ilman rasismia, vihapuhetta tai häirintää. Päättäjät joutuvat muita useammin vihapuheen kohteeksi, mutta heillä on näkyvän asemansa johdosta myös tärkeä rooli vihapuheen vastaisessa työssä.

Kuten aloitteentekijä toteaa, vihapuheen ja häirinnän tukahduttamiseksi tarvitaan työtä monilla eri tasoilla. Ruotsalainen kansanpuolue asennoituu vakavasti ongelmaan ja puolue on siksi laatinut turvallisen kampanjoinnin käsikirjan. Haluamme oppaan avulla tukea ja antaa apuvälineen kampanjointiin osallistuville, luottamushenkilöille ja muille puolueaktiiveille. Opas auttaa häirinnän eri muotojen tunnistamisessa ja neuvoo, miten toimia. Käsikirjassa on muun muassa vinkkejä, mitä kannattaa miettiä ennen lähikohtaamista vaalitulaisuudessa tai verkkokampanjoinnissa. Siinä on myös neuvoja, miten toimia, jos itse tai joku muu joutuu häirinnän kohteeksi ja keneen voi ottaa yhteyttä avun ja tuen saamiseksi joko puolueen sisällä tai ulkopuolisilta tuki- ja neuvontaorganisaatioilta. Kannustamme kampanjaryhmiä, paikallisosastoja ja luottamushenkilöitä tutustumaan oppaaseen sekä järjestämään aiheeseen liittyvää koulutusta.

Käsikirjan lisäksi puolue tarjoaa helposti saatavissa olevia tukipalveluja vihapuheen kohteeksi joutuneille. Yhdenkään ehdokkaan tai poliitikon ei pidä jäädä yksin sellaisessa tilanteessa. Puolue tukee aina ehdokkaitaan ja poliitikkojaan, jotta kaikilla olisi mahdollisuus osallistua politiikkaan. Samanaikaisesti tarvitaan voimakeinoja vihapuheen ja häirinnän

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

1 vähentämiseksi sosiaalisessa mediassa, jossa
2 hyökkäyksiä usein esiintyy. Oikeusministeriö
3 tekee jatkuvaa vihapuheen ja häirinnän
4 vastaista työtä. Oikeusministeriön hankkeen
5 ”Tiedolla vihaa vastaan” tavoitteena on vihari-
6 kusten ja vihapuheen vastaisen työn tehosta-
7 minen. Hankkeessa muun muassa kehitetään
8 tiedonkeruuta viharikoksista ja vihapuheesta
9 sekä paikallistason yhteistyötä näissä asioissa.
10 Lisäksi tuotetaan aineistoa viharikosten ja
11 vihapuheen vastaisen työn tueksi.

12 Oikeusministeriö käynnisti 1. huhtikuuta
13 2021 myös kaksivuotisen ”Osaavat”-han-
14 keen viharikosten ja häirinnän vastaisen
15 työn tehostamiseksi. Tavoitteisiin pyritään
16 erityisesti eri alojen ammattilaisten osaamista
17 kehittämällä. Hankkeessa muun muassa kou-
18 lutetaan poliiseja ja koulutussektorin viran-
19 omaisia. Lisäksi suunnitteilla on viharikosten
20 ja syrjinnän vastaisen työn osaamiskeskus ja
21 sen toimintojen testaaminen.

22 Hallitusohjelmassa on monia viharikosten
23 ja vihapuheen vastaisia toimenpiteitä, kuten
24 kaikkia hallinnonaloja koskevia toimenpiteitä
25 järjestelmälliseen häirintään, uhkailuun ja häi-
26 rintäkampanjoihin puuttumisesta, syrjinnän
27 ja viharikosten seurannan edistämisestä sekä
28 rasismien ja syrjinnän vastaisen toimenpide-
29 ohjelman laatiminen.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** vihapuheen kohteeksi joutuneille puolueaktiiveille ja puolueen ehdokkaille tarjotaan helposti saavutettavissa olevia tukipalveluja.
- että** puolueen ehdokkaille tiedotetaan, miten apua ja tukea on saatavissa, jos joutuu vihapuheen kohteeksi.
- että** puolueen ehdokkaita opetetaan tunnistamaan ja kohtaamaan vihapuhetta.
- että** kuntiin saadaan selkeät linjaukset vihapuheen ja rasismien torjumiseen kunnallisessa päätöksenteossa.
- että** eri viranomaisten ja sosiaalisen median alustojen ylläpitäjien välistä yhteistyötä lisätään alustojen käyttäjäehtojen vastaisten sisältöjen poistamisen tehostamiseksi.

Aloite 28 – Ilotulitteiden luovutus-aikaa on rajoitettava

- 54 Valtioneuvoston asetus räjähteiden val-
- 55 mistuksen ja varastoinnin valvonnasta
- 56
- 57 25.6.2015/819
- 58 Luovutusajan rajoittaminen
- 59 Luokkien F2 ja F3 ilotulitteiden luovutus

kaupasta on kielletty 1. joulukuuta ja 26. joulukuuta välisenä aikana, ellei ostajalla ole pelastusviranomaisen antamaa kemikaaliturvallisuuslain 91 §:n 3 momentissa tarkoitettua päätöstä tuotteiden käyttöön.

Joulun jälkeen alkaa joka vuosi uuden vuoden yönön saakka jatkuva paukuttelu. Sekä kotieläimet, luonnonvaraiset eläimet että ihmiset voivat huonosti melusta, joka nykykäytännön mukaan voi kestää lähes viikon. Ilotulitteista aiheutuva melu voitaisiin minimoida rajoittamalla entisestään vähittäiskaupan aikaa myydä ilotulitteita.

Että-lause

RKP:n Paraisten paikallisyhdistys esittää, että Ruotsalainen kansanpuolue tekee työtä sen eteen:

- että** asetusta ilotulitteiden luovuttamisesta muutetaan siten, että myynti on sallittua vasta 30. joulukuuta alkaen.

Aloitteentekijä

Conny Granqvist, puheenjohtaja, SFP:s lokalavdelning i Pargas
Rolf Möller, sihteeri, SFP:s lokalavdelning i Pargas

Puoluevaltuuston vastaus

Luokkien F2 ja F3 ilotulitteiden käyttö on sallittua ainoastaan 31. joulukuuta kello 18 ja 1. tammikuuta kello 02 välisenä aikana ilman pelastusviranomaiselle tehtyä ilmoitusta, ellei pelastusviranomaisella ole paikallisesti toisin päättänyt. Ilotulitteiden käyttö on siis käytännössä jo kiellettyä joulusta alkaen. Näiden määräysten lisäksi kunta tai kaupunki voi myös päättää ilotulitteita koskevista lisärajoituksista kunnan järjestysäännöissä. Jos paikallisesti tarvitaan tehostettua valvontaa nykyisten lakien seurantaan, asiasta on keskusteltava järjestysvallan kanssa paikallisesti.

Aloitteentekijä nostaa esiin ilotulitteiden kielteisiä vaikutuksia ympäristöön ja eläinten hyvinvointiin. Vuodenvaihteen ilotulitus häiritsee monia eläimiä ja ilotulitteista löytyy jälkiä pitkään keväisin luontoon ja lähiympäristöön levinneiden roskien muodossa. Ilotulitteet levittävät lisäksi ilmaan paljon hiukkasia, jotka huonontavat ilmanlaatua lyhyen aikaa etenkin kaupunkialueilla. Ilotulitteista syntyvä savu ei ole hyväksi terveydelle. Ongelmaan on mahdollista puuttua paikallisesti esimerkiksi rajoittamalla ilotulitusta kunnissa siten, että niiden käyttö on sallittua ainoastaan tietyssä paikassa kunnassa. Tämä olisi toimiva ratkaisu ilotulitteiden eläimille ja ihmisille aiheuttaman kärsimyksen minimoimiseksi.

Päätösesitys

Yllä oleva selvitys katsotaan vastaukseksi aloitteeseen.

Aloite 29 – Ruotsinkieliset aamu-uutiset

TV on tärkeä monille ikäihmisille ja kuulonolenemasta kärsiville. Ylen suomenkieliset TV-kanavat näyttävät ajankohtaisia uutisia, myös alueuutisia, suomeksi puolen tunnin välein koko aamupäivän ajan. Mutta ruotsinkieliset joutuvat odottamaan iltaan saakka ruotsinkielisiä TV-uutisia.

Valitettavasti on olemassa monia, jotka eivät osaa niin hyvin suomea, että he voisivat sisäistä suomenkieliset uutiset. Väärinkäsityksiä syntyy helposti. Yhdenvertaisuusperiaate kärsii siitä, että ruotsinkieliset ikäihmiset ja muut, jotka voivat seurata päivälähetystä joutuvat odottamaan klo 17:55 saakka ennen kuin he voivat seurata TV:n ensimmäistä ruotsinkielistä uutislähetystä.

Arviolta 15–18% Suomen väestöstä kärsii kuulonalenemasta. On vaikeaa sanoa, miten monilla on niin vaikea kuulovamma, etteivät he voi sisäistä radion uutislähetystä. Tällaisten henkilöiden osuus on kuitenkin selvästi suurempi kuin mitä esimerkiksi KELAn tilastoista diagnosoiduista kuulovammoista voisi päätellä. Kuulonolenemasta kärsivällä voi olla vaikeuksia sisäistä radiouutisia, kun mahdollisuus huulilalukuun puuttuu.

Myös sitä on mietitty, voisiko suomenkielisten uutisten tekstittäminen ruotsiksi olla ratkaisu – kyllä varmaan osittain, mutta myös ruotsinkieliset uutiset tulisi tekstittää ruotsiksi ja suomenkieliset suomeksi. Lisäksi katsojille tulisi tarjota mahdollisuus valita haluamansa kieli. Tekstitys edistäisi samalla myös muunkielisten mahdollisuuksia hyötyä uutistarjonnasta.

Ylen kanssa käydyissä keskusteluissa on viitattu resurssien vähäisyyteen. Eduskunta ja hallitus vastaavat siitä, että Ylellä on resurssia tai että se käyttää resurssiaan siten, että se pystyy suoriutumaan tehtävästään.

Yhdenvertaisuutena ei voida pitää myöskään sitä, että ruotsinkieliset joutuvat hankkimaan TV-kanavaliittymän voidakseen seurata Ruotsin TV:n ohjelmia nähdäkseen ruotsinkieliset aamu-uutiset – jotka eivät kuitenkaan uutisoi Suomesta.

Me allekirjoittaneet haluamme tältä osin kyseenalaistaa Ylen tavan – ”kohdella yhtäläisin perustein suomen- ja ruotsinkielistä väestöä”.

Että-lause

Allekirjoittaneet esittävät, että RKP:n edustajat eduskunnassa ja hallituksessa tekevät työtä sen eteen:

- että** Ylen ohjelmatarjonta ruotsiksi ja suomeksi on yhdenvertaista. 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
- että** Ylelle annetaan yhdenvertaisen ohjelmatarjonnan edellyttämät resurssit. 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
- että** Ylen ohjelmatarjonnassa oleviin puuteisiin puututaan Ylen lakisääteisen tehtävän edellyttämällä tavalla. 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
- että** TV:n ruotsinkielisten aamu-uutisten tosiasiallinen tarve tyydytetään. 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

Aloitteentekijä

Förbundet Svenska Seniorer i Finland rf
Ralf Skåtar, Kjell Wennström, Gunvor Skogman

Puoluevaltuuston vastaus

Laki Yleisradio Oy:stä ohjaa Ylen toimintaa. Laissa säädetään Ylen julkisen palvelun (public service) linjauksista ja erityistehtävistä.

Ylen tehtävä on edistää toiminnallaan sananvapautta, korkealaatuista journalistiikkaa ja monipuolista mediatarjontaa. Ylellä pitää olla monipuolista ja kattavaa yleishyödyllistä televisio- ja radiotarjontaa siihen kuuluvine erityis- ja lisäpalveluineen kaikille yhdenvertaisesti ja suomen- ja ruotsinkielistä väestöä on kohdeltava ohjelmatoiminnassa yhtäläisin perustein.

Luotettavalla ja riippumattomalla medialla on tärkeä tehtävä toimivassa demokratiassa. Meidän on siksi turvattava Ylen julkisen palvelun edellytykset kummallakin kielellä. Julkisen palvelun tarjonnan on oltava kattavaa, korkealaatuista ja merkityksellistä.

Toimivat ruotsinkieliset julkiset palvelut ovat sydämenasia Ruotsalaiselle kansanpuolelle. Kulunut vuosi on osoittanut joustavan tiedonkulun tärkeyden. Tarvitsemme toimivia ja tehokkaita mediakanavia, jotka välittävät meille uutisia ja muuta sisältöä yhdenvertaisesti, kuten laissa on säädetty julkisesta palvelusta.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** Ylelle annetaan yhdenvertaisen ohjelmatarjonnan mahdollistavat riittävät resurssit esimerkiksi uutis- ja ajankohtaisohjelmien tuottamiseen sekä ruotsiksi että suomeksi. 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
- että** Ylen lakisääteisen monipuolisen ohjelmatarjonnan yhdenvertaisuusehtojen täyttymistä seurataan jatkuvasti. 1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

Aloite 30 – Riistaneuvostojen kokoonpano on muutettava

Metsästyslaki sitoo yksiselitteisesti metsästysoikeuden maanomistajan oikeudeksi. Lain laatijoiden näkemys on siis vahvasti ollut se, että maanomistaja määrää maillaan tapahtuvasta metsästyksestä. Maanomistajat ovat laajasti antaneet riistanhoidon ja riistakantojen verotuksen metsästäjien hoidettavaksi vuokrasopimuksin. Alueet on pääosin luovutettu metsästyseurojen käyttöön ilman varsinaista vuokratuista. Vastavuoroisesti hirvikanta on pidetty sellaisella tasolla, ettei merkittäviä hirvien aiheuttamia vahinkoja ole päässyt syntymään. Toiminta on perustunut hyvään yhteistyöhön ja molemminpuoliseen arvostukseen.

Valitettavasti tämä ei toimi kaikilla alueilla. Alueelliset riistaneuvostot (ARN) päättävät hirvikannan tavoitteista kolmivuotiskaudelle, nyt vuosille 2021–2023. Ennen päätöstään alueelliset riistaneuvostot kuulevat keskeisten sidosryhmien näkemyksiä hirvikannasta. Suomessa on useita riistaneuvostoja, jotka asettavat hirvikantatavoitteet riistanhoito-yhdistysten edustajien enemmistön voimalla huomioimatta lainkaan sidosryhmien näkemyksiä. Tästä kertovat riistaneuvoston kantatavoitepäätöksiin liittyvät lukuisat sidosryhmien eriävät mielipiteet eri puolilla Suomea. Tässä tilanteessa herää kysymys, onko päätösvaltaa asiassa käyttävän toimielimen kokoonpano oikea. Tilanne ei voi olla se, että maanomistajat, jotka ruokkivat hirvet ja kärsivät hirvien aiheuttamista vahingoista, eivät voi vaikuttaa hirvikannan kokoon. Ei voi olla niin, ettei taholla, jolle metsästysoikeus lain mukaan kuuluu, käytännössä ole sanavaltaa hirvikannan määräytymisessä. ARN kokoonpano tulee muuttaa siten, että varsinaisen maanomistajien ja muiden sidosryhmien asema päätöksenteossa korjautuu.

Riistahallintolain mukaan alueellisessa riistaneuvostossa on enintään kymmenen jäsentä. Alueelliseen riistaneuvostoon kuuluu kuusi Suomen riistakeskuksen toiminta-alueiden riistanhoito-yhdistysten esittämää jäsentä sekä maakuntaliiton edustaja, elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen edustaja, metsäkeskuksen edustaja sekä alueellisesti merkittävän maanomistajatahon edustaja. Alueelliset riistaneuvostot nimittää maa- ja metsätalousministeriö.

Esitän, että RKP ajaa muutoksia riistahallintolakiin riistaneuvoston kokoonpanosta siten, ettei riistakannoista päätettäessä enemmistö päätöksellä voida kävellä sidosryhmien mielipiteiden yli.

Että-lause

Aloitteentekijä esittää siksi, että RKP:n edustajat eduskunnassa ja hallituksessa ajavat muutosta:

että riistanhoitolakia muutetaan siten, etteivät riistaneuvostot riistakannoista päättäessään voi enemmistö päätöksellä kävellä sidosryhmien mielipiteiden yli.

Aloitteentekijä

Jan-Ove Nyman, Karleby

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijä on liikkeellä monia metsästäjiä ja maanomistajia puhuttavassa asiassa. Metsästyslaki sitoo yksiselitteisesti metsästysoikeuden maanomistajan oikeudeksi. Riistahallinto on viime vuosina virheellisesti kohdellut maanomistajia muiden sidosryhmien kaltaisesti. Tämä rakenne on kestänyt. Maanomistajilla tulee olla mahdollisuus vaikuttaa riistakantojen suuruuteen etenkin suurten sorkkaeläinten osalta. Luonnonvaraisten lajien, kuten hirven ja valkohäntäpeuran metsästys on luvanvaraista, jotta kanta pysyy hyvällä tasolla. Aloitteentekijä viittaa perustellusti riistahallintolain säädöksiin alueellisista riistaneuvostoista, joiden tehtävät on vahvistettu Valtioneuvoston riistahallinnosta antaman asetuksen §:ssä 6:

Alueellisen riistaneuvoston tehtävänä on:

- osallistua Suomen riistakeskusta koskevaan strategiseen suunnitteluun ja valmisteluun aluetasolla;
- osallistua riistaeläinlajeja, riistaeläinkantoja ja lajien elinympäristöjä koskevien hoitosuunnitelmien alueelliseen valmistelu- ja päivittämistyöhön sekä huolehtia hoitosuunnitelmatyöhön liittyvästä alueellisesta sidosryhmien kuulemisesta;
- osallistua riistatalouden suunnitteluun aluetasolla sekä huolehtia tähän liittyen alueellisesta sidosryhmien kuulemisesta;
- käsitellä aluekokouksen aloitteet ja päättää jatkotoimista; sekä
- seurata toiminta-alueen riistataloutta ja tehdä sitä koskevia esityksiä.

Aluekokous valitsee metsästäjien edustajat riistaneuvostoihin. Kaikilla alueen riistanhoito-yhdistyksillä on oikeus lähettää edustaja aluekokoukseen ja myös metsänomistajilla on riistahallintolain mukaan edustus riistanhoito-yhdistyksissä. Tämä tarkoittaa, että

maanomistajat ovat paikallisesti edustettuja riistanhoitoyhdistysten edustajia alueellisiin riistaneuvostoihin valittaessa.

Paljon nykyisestä riistataloudesta perustuu tutkimukseen ja hyvästä riistataloudesta aiemmin saatuihin kokemuksiin. Alueellisten riistaneuvostojen tehtävä on vastata riistataloudesta alueellaan, joten on tärkeää, että neuvostoissa on hyvät taidot riistataloudesta omaavia henkilöitä. Luonnon monimuotoisuutta ajatellen on tärkeää, että riistakannat pidetään kestävällä tasolla. Esimerkiksi hirvikanta on pyrittävä pitämään oikealla tasolla, jotta muut lajit voivat elää hirven rinnalla, eikä liikenneturvallisuutta vaaranneta.

Riistanhoitoyhdistyksiltä ja metsästyseuroilta edellytetään tänään aktiivisuutta, jotta ne voivat vaikuttaa alueellisiin riistaneuvostoihin. Metsästäjät tekevät arvokasta työtä hoitaessaan vapaaehtoistyönä riistakantoja ja pitäessään ne hyvällä tasolla. Maanomistajat ovat aina tervetulleita mukaan myös riistanhoitotyöhön voidakseen minimoida riistaeläinten aiheuttamat vahingot omistamallaan alueilla. Sen lisäksi, että alueelliset riistaneuvostot päättävät, miten monta hirveä alueella saa olla, alueen metsästäjiltä vaaditaan lukuisia tunteja, jotta saalista saadaan ja hirvikantaan siten vaikutetaan. Metsästäjät antavat myös virka-apua ylläpitämässä suurriistavirka-apu (SRVA) organisaation välityksellä.

Maanomistajien, metsästäjien, riistanhoitoyhdistysten ja sidosryhmien välisellä hyvällä yhteistyöllä maassamme päästään useimmilla alueilla yhteisymmärrykseen hirvikannan suuruudesta. Näin ei kuitenkaan ole kaikkialla. Alueellisten riistaneuvostojen kokoonpano on syytä muuttaa, jotta maanomistajat saavat mahdollisuuden vaikuttaa riistakantojen suuruuteen.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että riistahallintolakia muutetaan siten, että maanomistajien ja sidosryhmien asemaa vahvistetaan riistaneuvostojen kokoonpanossa.

Aloite 31 – Digitalisaation ruotsinkielisiä palvelupolkuja on parannettava

Suomen kielilaki on suhteellisen uusi. Se on ollut voimassa vasta 15 vuotta. Kielilain voimaolon aikana suomalainen yhteiskunta on kuitenkin muuttunut äärettömän paljon jo 1990-luvulla alkaneen ja 2000-luvulla kiitoon lähteneen digitalisaation johdosta. Digitaalisten

listen kanavien tärkeys korostuu ihmisten pyrkiessä tyydyttämään palvelutarpeitaan, joiden saamiseksi kansalaisen edellytetään ottavan omatoimisesti selvää asioista internetin välityksellä.

Kielilakia kirjoitettaessa digitaalista tulevaisuutta – nykypäiväämme – ei huomioitu riittävästi. Tämä on synnyttänyt haasteita parhaiden ratkaisumallien löytämiseksi ruotsinkielisiin palveluihin digitaalisessa yhteiskunnassamme. Muun muassa oikeusasiamies on kiinnittänyt huomiota ilmenneisiin epäkohtiin.

Lisäksi on ilmennyt, että kielilain vähimmäisvaatimukset verkkotiedottamisesta ovat melko vaatimattomia. Koska kielilaki on ollut voimassa 1.1.2004 alkaen, on oikeutettua kysyä, vastaavatko nämä vähimmäisvaatimukset nykytilannetta, koska verkkopalvelujen rooli on muuttunut ja käynyt merkittäväksi. Samanaikaisesti henkilökohtaiset käynnit viranomaisten luona ovat harventuneet ja yhteydenotot vähentyneet, ja vähenevät edelleen. – Petri Jääskeläinen, OA (dnr 1520/2018).

Yksi ongelma on, että ruotsinkielisille sivuille erittäin usein joutuu navigoimaan suomenkielisten sivustojen kautta. Tämä vaikeuttaa ruotsin kielellä mieluummin asioivien mahdollisuuksia löytää perille ja johtaa siihen, että hyvin suomea osaavat eivät ehkä edes harmitse ruotsinkielisten sivujen käyttöä. Tämä korostuu selkeimmin navigoitaessa kaukosäätimillä, joita käytettäessä muiden kielten valitsemisvalikko usein on suomenkielisen valikon takana tai pahimmassa tapauksessa sivun alareunassa.

Vaikka kyse ei olekaan suullisesta viestinnästä, tarpeen navigoida sivuille suomenkielisten sivujen kautta voidaan katsoa olevan ristiriidassa kielilain §:n 2 toisen momentin kanssa, jonka mukaan kielelliset oikeudet toteutetaan ilman, että asiakkaan tarvitsee erikseen pyytää palvelua ruotsiksi. Vaikka oikeusasiamies tai kukaan muukaan ei näytä tulkinneen asiaa näin, tilanne on joka tapauksessa ristiriidassa lain hengen kanssa.

Käyttäjän luotsaaminen eteenpäin esimerkiksi selaimen kieliasetusten pohjalta ei ole vaikeata, eikä eettisesti ongelmallista. Se edellyttää ainoastaan muutamia koodirivistöjä ja oli käytössä esimerkiksi HSL:n aiemmassa reittioppaassa (fi.reittiopas).

Moniin asioihin on syytä puuttua nyt varhaisessa vaiheessa. Turhien kustannusten välttämisen lisäksi aikaansaadaan mieluiten ruotsia käyttäville kansalaisille nimensä mukaisesti aidosti ruotsinkielisiä ja laadullisesti suomenkielisiä palveluja vastaavia digitaalisia palveluja.

1 Että-lause

3 Allekirjoittaneet ehdottavat, että RKP tekee työtä sen eteen:

että kielilakia päivitetään siten, että se vastaa paremmin digitaalisen yhteiskunnan ja kansalaisten muuttuneita tarpeita.

että julkisten verkkosivujen suunnittelua varten laaditaan kansalliset linjat kansalliskielten sekä vähemmistökielten näkyvyydestä ja verkkosivujen toimivuudesta.

että resursseja suunnataan toimivien ruotsinkielisten chatbotien kehittämiseksi.

että paikallistasolla edistetään kunnan verkkosivujen rakentamista kunkin kunnan kieliolosuhteita vastaavalla tavalla.

21 Aloitteentekijä

SFP i Esbo centrum

Tiina Kujala, puheenjohtaja

Håkan Blomberg, varapuheenjohtaja

Hallitus

27 Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijät nostavat esiin tärkeän asian, jonka eteen RKP on tehnyt jatkuvasti töitä sekä eduskunnassa että hallituksessa eli sen, miten oikeus palvelujen saantiin omalla äidinkielellä turvataan.

Koska viranomaisten palvelut yhä suuremmissa määrin ovat tarjolla digitaalisesti, on tietenkin erittäin tärkeää, että digitaaliset palvelut ja viranomaisten aineistot ovat verkkosivustoilla saatavissa myös ruotsiksi.

Hallitusohjelmassa säädetään, että valmistellaan uusi kielistrategia. Strategian tulee vastata Kotimaisten kielten keskuksen huoleen kansalliskielten asemasta muuttuvassa kieliympäristössä. Oikeusministeriö on käynnistänyt kansalliskielistragiayan ja tavoite on, että strategia valmistuu kesän 2021 aikana. Uuden kansalliskielistrategian tavoite on taata oikeus suomen ja ruotsin kieleen ja löytää ratkaisut, miten kielelliset oikeudet parhaiten voidaan tyydyttää. Muita keskeisiä asioita ovat ruotsinkielisen työvoiman saatavuuden turvaaminen ja digitalisaation vaikutukset kielellisten oikeuksien turvaamiseen.

Tulevaisuudessa tarvitaan uusia ratkaisuja ja rakenteita, jotta Suomen kaksikielisyys ja kielelliset oikeudet voidaan turvata joka tilanteessa. Meneillään oleva ja väistämätön siirtyminen yhä digitaalisempaan ja automatisoidumpaan yhteiskuntaan edellyttää huomion kiinnittämistä erityisesti kielellisiin oikeuksiin. Valtionhallinnon vastuulla on huo-

lehtia julkisten palveluiden toimivuudesta sekä suomeksi että ruotsiksi osana siirtymää yhä digitaalisempaan yhteiskuntaan. Jotta kieliryhmien kohtelun ja kieliversioiden saatavuuden yhdenvertaisuus voidaan taata, digitaalisia palveluja on kehitettävä rinnakkain suomeksi ja ruotsiksi. Tässä yhteydessä on myös otettava huomioon tarve viestiä ja vastaanottaa informaatiota selkokielellä.

Hallitusohjelman mukaan tullaan laatimaan myös kielipoliittinen ohjelma, jossa huomioidaan muut Suomessa puhuttavat kielet, etenkin saamen kielet, romanikieli, karjalan kieli ja viittomakielet.

Viranomaisten verkkosivujen suhteen ei riitä, että ruotsinkielisen version selkeys ja helppo löydettävyys taataan. Sivustojen on lisäksi oltava päivitettyjä ja vastattava sisältöiltään suomenkielisiä sivustoja.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että julkisten verkkosivustojen suunnittelua varten luodaan kansalliset linjat sivustojen toiminnallisuudesta sekä kansalliskielten ja vähemmistökielten näkyvyydestä.

että paikallisella tasolla edistetään oman kunnan verkkosivujen rakentamista kunkin kunnan kieliolosuhteita vastaavasti.

Aloite 32 – Vahvasti kaksikieliset yksiköt – määritelmä ja tavoite

Ruotsinkielisten palvelujen väitetään kärjisen vaikeuksista rekrytoida ruotsin kielen taitoisia henkilöitä, vaikka ongelma itse asiassa usein johtuu siitä, että lähtökohtaisesti edellytetään täydellistä suomen kielen taitoa.

Enemmistöllä on usein päättävä valta vähemmistöä koskevissa asioissa. Ruotsinkielisillä ei ehkä edes ole edustajaa päättävissä elimissä. Ruotsinkielisyys on aivan liian usein vaaravyöhykkeellä säästöjä tehtäessä, koska ne tällöin eivät kohdistu enemmistöä edustaviin puolueisiin ja valitsijoihin. Jopa puhdasta pahansuopaisuutta saattaa esiintyä, mutta sen toteen näyttäminen on vaikeata, koska ruotsinkieliset rakenteet hävittävät päätökset on voitu perustella täysin ilman kieliargumentteja.

Erilaiset päätökset ja toimenpiteet voivat olla toisensa kumoavia, vaikka kaikki väittävät tekevänsä työtä ruotsin kielen hyväksi. Kaikki voimat käytetään sisältöjen rakentamiseen sijasta kiistoihin resurssien jaosta eri tasoilla.

Ruotsinkieliset palvelumme häviävät ajan saatossa suomenkielisenemmistöiseen

kaksikielisyteen. Vahvasti ruotsinkielisten yksiköiden kiintiöperusteisuus olisi ollut korvaamaton apu Tammissaaren synnytys-sairaalan, sairaalan ja kärjäoikeuden kaltaisten ruotsinkielisten yksiköiden säilyttämistä puolustettaessa. Vähintään yhden vahvasti ruotsinkielisen sairaalan sekä kärjäoikeuden olemassaolo olisi taattava esimerkiksi Uudellamaalla, Turunmaalla ja Pohjanmaalla.

Pienet vahvasti ruotsinkieliset kunnat ovat tähän saakka rakentaneet terveyshuoltonsa vahvasti pääkieleltään ja sisäiseltä kieleltään ruotsinkieliseksi. Nyt ruotsinkielisyys on vaarassa hävitä vahvasti suomenkielillä hyvinvointialueilla.

”Vahvasti ruotsinkieliset” yksiköt voisivat olla kaksikielisiä, mutta ruotsi olisi niiden sisäinen kieli. Ruotsin kieltä priorisoidaisiin rekrytoinneissa (kuten suomea päinvastaisissa tapauksissa), jotta taattaisiin, että kaikki tällaisessa yksikössä toimivat voisivat kommunikoida ruotsiksi. Suomen kieli saisi siitä huolimatta varmasti vahvan, todennäköisesti vahvemman aseman kuin ruotsi ”vahvasti suomenkielissä” yksiköissä, mutta täydellinen suomen kielen taito ei olisi ehdoton edellytys. Molempia kieliryhmiä voitaisiin palvella kaikissa yksiköissä, mutta mahdollisuuksien mukaan asiakkaat ohjattaisiin ensisijaisesti heidän oman kielensä mukaisesti vahvoihin yksikköihin.

Kieliryhmäperusteisten vahvojen ruotsinkielisten ja vastaavasti suomenkielisten yksiköiden kiintiöttämisen tulisi olla tavoitteena sosiaalipalvelujen, hyvinvointialueiden ja oikeustoimen yksiköiden eli konkreettisesti terveyskeskusten, sairaaloiden, kärjäoikeuksien, poliisin jne. suhteen. Myöskään opetusta ja puolustusvoimia ei saa unohtaa, vaikka ne jo on jaettu kieliryhmittäin ja resurssien kohdennus on niissä korkeatasoista.

Ruotsinkielisen henkilökunnan rekrytointi olisi paljon helpompaa, ellei rasitteena olisi vaatimus täydellisestä suomen kielen taidosta. Takaisinmuuttajien, ruotsalaisten ja muiden maahanmuuttajien rekrytointia Ruotsista, Pohjoismaista ja muista maista voitaisiin tehostaa. Kotoutuminen ruotsiksi voisi saada uusia ulottuvuuksia.

Käytännön esimerkki: kaksikielisen hyvinvointialueen kielijakauma on 20 % ruotsinkielisiä ja 80 % suomenkielisiä. Suunnitelluista 50 terveyskeskuksesta 20 %:n eli 10 terveyskeskuksen tulisi tällöin olla ”vahvasti ruotsinkielisiä”, mutta määrästä ja kielijakaumasta riippumatta kuitenkin aina vähintään yhden tulee olla ”vahvasti ruotsinkielinen”.

Että-lause

Esitän, että RKP:n edustajat hallituksessa, eduskunnassa ja valtuustoissa tekevät työtä sen eteen:

että taataan, että kullakin alueella on palveluja käyttävien asukkaiden kielijakauman mukaisessa suhteessa pääkieleltään vahvasti ruotsinkielisiä ja vastaavasti vahvasti suomenkielisiä yksikköjä. Jokaisella kaksikieliselä alueella on kuitenkin oltava vähintään yksi tällainen varmasti ”vahvasti ruotsinkielinen” yksikkö.

että kieliryhmien välisestä resurssien jaosta päätetään korkealla tasolla kunkin alueen kielijakauman perusteella.

ettei ruotsinkielisen henkilöstön rekrytointia rasiteta turhaan vaatimuksella täydellisestä suomen kielen taidosta.

että tämä huomioidaan kielilain yhdenvertaisuusvaatimuksen edellyttämässä hengessä myös kieli- ja muuta asian kannalta merkityksellistä lainsäädäntöä päivitetessä.

Aloitteentekijä

Tom Kullberg, SFP i Hangö
Valtuusto- ja Folktinget -vaaliehdokas

Puoluevaltuuston vastaus

On tärkeää, että jatkamme työtämme sen hyväksi, että kaksikielisyys toimii maassamme myös käytännössä. Erityisen tärkeää on, että vaalimme toimivaa kaksikielisyyttä suuria sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen kaltaisia uudistuksia tehtäessä, kuten aloitteentekijäkin toteaa. RKP tekee jatkuvaa työtä ruotsin- ja kaksikielisen Suomen eteen sekä eduskunnassa että hallituksessa. Ruotsinkielisillä toimielimillä on tärkeä rooli ruotsin kielen asemalle Suomessa ja meidän on puolustettava niitä.

Uusi kansalliskielistrategia on hallitusohjelman mukaisesti valmisteilla. Strategia vastaa Kotimaisten kielten keskuksen huoleen kansalliskielten asemasta muuttuvassa kieliympäristössä. Oikeusministeriö on käynnistänyt kansalliskielistrategiatyön ja tavoite on, että strategia valmistuu kesän 2021 aikana. Uuden kansalliskielistrategian tavoite on taata oikeus suomen ja ruotsin kieleen ja löytää ratkaisut, joilla kielelliset oikeudet parhaiten voidaan tyydyttää.

Ruotsinkielisen työvoiman saatavuuden turvaaminen on yksi strategian keskeisistä kysymyksistä.

RKP on tehnyt koko valmistelun ajan paljon työtä kielellisten oikeuksien turvaami-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

1 seksi ja kielen huomioimiseksi hallituksen
2 sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukses-
3 sa. Ruotsinkieliset hyvinvointialueet saavat
4 kansalliskielilautakunnan, ja kaksikielisten
5 hyvinvointialueiden on sovittava ruotsinkie-
6 liset sosiaali- ja terveyspalvelut turvaavasta
7 molemminpuolisesta yhteistyöstä ja työn-
8 jaosta. Varsinais-Suomen hyvinvointialue
9 vastaa kaksikielisten hyvinvointialueiden
10 yhteistyösopimuksen koordinoinnista. Lisäksi
11 Länsi-Uudenmaan hyvinvointialue on saanut
12 erityistehtävän vastata ruotsinkielisten palve-
13 luiden kehittämistä koko maassa.

14 Vaatimus täydellisestä suomen kielen
15 taidosta on monille ruotsinkielisille muun
16 muassa valtionhallinnosta työtä hakeville
17 haasteellinen ja sitä voidaan pitää myös
18 epäoikeudenmukaisena, koska tyydyttävä
19 suomen kielen taito usein on riittävä. Olisi
20 aiheellista selvittää, parantavatko nykyiset
21 kielitaitovaatimukset aidosti ruotsin- ja suo-
22 menkielisiä palveluja.

Päätösesitys

RKP tekee työtä:

että vahvasti ruotsinkielisten yksikköjen ja
laitosten saamiseksi palvelujen takaa-
miseksi molemmilla kansalliskielillä.

sen eteen, että ruotsinkielistä henkilökun-
taa rekrytoitaessa ei aina edellytetä
täydellistä suomen kielen taitoa.

Aloite 33 – Suomi ja Pohjoismaat kohti eHuippua: Verovaroin rahoitetun julkisen eID:n ja eSignature -infrastruktuurin arvonmuodostus ja optimointi

Tarkoitus:

* että konkreettisilla toimenpiteillä
varmistetaan, että Suomella jo käytös-
sään olevan henkilökortin kansalais-
varmenteen maailmanluokkaa olevan
PKI:n/julkisen avaimen infrastruktuu-
rilla voidaan aikaansaada arvoa ja
lisäarvoa

* että henkilökortti ja sen kansalais-
varmenne voivat toimia tunnisteiden
vaihdon muodossa kansallisena perus-
tana muita mobiileja digitaalisia eID ja
eSignature -palveluja rakennettaessa
ja kehitettäessä

* että varmistetaan, että tietoisuutta ja
osaamista lisätään siitä, että sekä eID:n
että sähköisen allekirjoituksen kon-
septit ovat yhtä tärkeitä ja välttämät-
tömiä Suomen kestäväälle kehitykselle
ja menestykselle digitaaliselle
kehitykselle; että varmistetaan, että

molemmat konseptit varmuudella
ovat mukana Suomen digitaalisen
infrastruktuurin strategiassa

* että edistetään ja varmistetaan, että
Suomella on tekniikasta riippumatto-
mat kansalaisten itsensä täydellisesti
hallitsevat digitaalisen henkilöllisyy-
den ja allekirjoituksen ratkaisut, joita
he voivat käyttää sekä itsenäisesti että
julkisissa/kaupallisissa verkkopalve-
luissa

* että edistetään ja varmistetaan, että
kansalaiset voivat käyttää sähköistä
allekirjoitusta viranomaisten, julkisen
sektorin ja kaupallisten toimijoiden
kanssa asioinnin lisäksi, ja nimen-
omaan, yksityishenkilöiden välisessä
yhteydenpidossa

* että luottamuksen vahvistamista eID-
tä ja sen käyttöä kohtaan edistetään
siinä määrin, että luodaan perusedel-
lytykset alkaa harkita mahdollisuuksia
ottaa käyttöön sähköinen äänestys
Suomessa järjestettävissä vaaleissa.

Tavoite:

* että henkilökortti ja sen kansalaisvar-
menne muodostavat Suomen kansa-
laisten perus-eID:n ja että valtaosalla
Suomen kansalaisista on sellainen

* että kansalaiset voivat käyttää
EU-standardeihin perustuvaa eIDAS
(EU:n asetus 910/2014 ja sen toimeen-
panopäätös 2015/1506) sähköistä
allekirjoitusta alustasta riippumatto-
maan sähköiseen tunnistautumiseen
ja allekirjoitukseen Suomessa, Poh-
joismaissa ja EU:ssa (Viron ja Baltian
maiden mallin mukaan). Viranomaiset
ja julkiset tahot voivat käsitellä kan-
salaisten sähköisesti allekirjoittamia
asiakirjoja.

* että Suomessa käytetään EU:n komis-
sion notifioimaa kansalaisvarmennetta
henkilökortissa kansallisena eID-rat-
kaisuna.

* että sähköisiin henkilökortti- ja allekir-
joitusratkaisuihin siirtyminen tapah-
tuu kansalaisvarmenneperusteisesti.

* että kansalaisten henkilökortin ja sen
kansalaisvarmenteen käyttö on niin
laajaa, että pankkisektori näkee lisä-
arvoa ja kannustimen sen (ja mahd.
mobiilien lisäratkaisujen) tarjoamiseen
turvallisena ja kustannustehokkaana
tunnistautumismuutoksena pääsyyllä
niiden verkkopankkipalveluihin.

Valmistelu:
Aloitetta valmisteltaessa on käyty kirjeenvaihtoa ja vuoropuhelua muun muassa seuraavien tahojen avainhenkilöiden kanssa:

Digi- ja väestötietovirasto
Kyberturvallisuuskeskus/Traficom
Valtiovarainministeriö
Opetus- ja kulttuuriministeriö
Ministeri Sirpa Paateron erityisavustaja
Monet Suomen yliopistot ja ammattikorkeakoulut
Kotimaiset ja pohjoismaiset kaupalliset sähköisen henkilökortin ja sähköisen allekirjoituksen toimialan edustajat
Post- och telestyrelsen i Sverige
Regeringskansliet i Sverige

Julkiset laitokset ja yksityiset toimijat Virossa.
Valmistelua varten on myös arvioitu kansallisia eID- ja eSignature -ratkaisuja:
Suomessa
Virossa
Ruotsissa
Tanskassa
Islannissa

Aloite sähköisesti allekirjoitettuna versiona:
Aloitteen sähköisesti allekirjoitettu versio sekä EU/eIDAS-kvalifioitu allekirjoitustodistus löytyy täältä: http://tiny.cc/SFP-motion2021_eID

Että-lause

Allekirjoittaneet ehdottavat, että RKP eduskunnassa ja hallituksessa olevien edustajiensa välityksellä tekee työtä sen eteen:

- että** Suomi EU-notifioi henkilökortin kansalaisvarmenteen kansallisena eID-ratkaisuna .
- edistääkseen ja lisätäkseen henkilökortin ja kansalaisvarmenteen käyttöä ja statusta.
  - mahdollistaakseen Suomen kansalaisten sähköisen tunnistuksen muiden maiden sähköisissä palveluissa (vastavalla tavalla kuin Viron, Saksan, Italian ja Espanjan kansalaiset jo nyt voivat tunnistautua omilla eID-tunnuksillaan suomi.fi-palvelussa).
  - ennen tai samanaikaisesti mahdollisten muiden/mobiilien ratkaisujen kanssa.
- että** että Valtiovarainministeriön kehityshankkeessa VM161:00/2020 ja lainvalmisteluhankkeessa VM009:00/2020

- huomioidaan: 1
- kansalaisvarmenne kansallisena perus-eID:nä, jolle muut mobiiliratkaisut rakentuvat. 2
  - että kvalifioituvat sähköiset allekirjoitukset ovat yhtä tärkeitä ja merkityksellisiä kuin eID-ratkaisut. 3
- että** käynnistetään hanke Viron avoimen lähdekoodiohjelmiston sopeuttamiseksi käytettäväksi sähköisissä allekirjoituksissa ja henkilökorteissa Suomessa ja Pohjoismaissa käyttäjän hallinnoiman alustasta riippumattoman kansakuntien rajat ylittävän sähköisen henkilökortin ja allekirjoituksen käytön mahdollistamiseksi 4
- että** yllä esitellyt tehtävät koordinoidaan ja integroidaan Pohjoismaiden ja Baltian maiden NOBID-yhteistyöhankkeen kanssa 5
- että** henkilökorttilaissa 2016/663 (ja käsiteltävänä olevassa hallituksen esityksessä 206/2020 henkilökorttilain muutokseksi) myös jatkossa säädetään ja varmistetaan, että henkilökorttiin sisältyy §:ssä 3 mainittu kansalaisvarmenne. 6

Aloitteentekijä

Johan Nyman 7
Johan Werkelin 8
Kaj Wallenius (jäseniä, SFP i Åbo) 9

Puoluevaltuuston vastaus

Ruotsalainen kansanpuolue luottaa yhteiskuntaan, jossa digitalisaatio mahdollistaa joustavamman ja turvallisemman hallinnon sekä kansalaisille että viranomaisille. Teemme työtä näiden asioiden eteen sekä hallituksessa että eduskunnassa.

Hallitusohjelmassa lukee, että ”Edistetään Pohjoismaiden neuvoston yhteispohjoismaista sähköistä identiteettiä koskevaa hanketta”, mikä tarkoittaa, että joitakin aloitteentekijöiden esille nostamia asioita jo nyt työstetään. Ruotsalainen kansanpuolue on ajanut aktiivisesti aloitetta yhteispohjoismaisen sähköisen henkilötunnuksen edistämiseksi ja jatkojalostamisesta. Pohjoismaiden neuvoston kokous lokakuussa 2017 suositteli Pohjoismaiden hallituksille yhteispohjoismaista sähköistä henkilötunnusta. Ministerineuvoston asetama asiantuntijaryhmä työstää nyt edelleen asiaa loppujenkin rajaesteiden poistamiseksi ja edellytysten luomiseksi Pohjoismaalle toimia edelläkävijänä vastaavissa kansalaisten tunnistautumISRatkaisuissa.

Kansallisen ratkaisun turvaamiseksi on tärkeää varmistaa myös, että tiedot ja taidot kehittyvät, että sekä sähköinen henkilötunnus

- 1 että sähköinen allekirjoitus ovat yhtä tärkeitä 2
2 Suomen kestäväälle ja menestyksellään digitaaliseen kehitykselle. Molempien konseptien 3
3 varmistaminen sisältyy selkeästi Suomen digitaalisen infrastruktuurin strategiaan. Tämä 4
4 tehdään sen mahdollistamiseksi, että aina 5
5 julkinen tunnistautumis- ja allekirjoitustapa on aina saatavilla monien kansalaisten 6
6 luottamien (yksityisten) pankkitunnusten ja 7
7 mobiilivarmennteiden rinnalla. 8
8 Tunnistautumisen on oltava turvallista ja 9
9 varmaa, mutta myös kaikkien kansalaisten 10
10 saatavilla. Nykyistä henkilökorttiin liittyvää 11
11 kansalaisvarmennetta on arvosteltu, koska 12
12 se ei ole käyttäjäystävällinen. Henkilökortin 13
13 kansalaisvarmenteen käyttö edellyttää 14
14 kortinlukijaa, eivätkä kaikki kansalaiset ole 15
15 katsooneet sellaisten hankkimista tarkoituksenmukaiseksi. Järjestelmän käyttäjiä on siksi 16
16 vähän, eikä palveluja ole kehitetty. Nykyisen 17
17 kansalaisvarmenteen aktivoitiprosessia on 18
18 myös arvosteltu vaikeaksi. Järjestelmää on 19
19 kehitettävä ja parannettava nyt valtionhallinnossa käynnistettyjen hankkeiden mukaisesti. 20
20 Valtaosa suomalaisista käyttää pankkien 21
21 tunnistautumispalveluja myös julkisiin palveluihin tunnistautuessaan. Vuonna 2020 22
22 tunnistautumisista Suomi-fi-palveluun 89 23
23 % tehtiin pankkitunnuksilla, 8 % mobiilivarmennteilla ja 2 % KATSO-koodilla. Ainoastaan 24
24 1 % käytti henkilökortin kansalaistunnistetta. 25
25 Tämä osoittaa selkeästi miten tämänhetkiset 26
26 tunnistautumismarkkinat on rakennettu, 27
27 mikä asettaa suuria haasteita nykyisille julkisille järjestelmille. Käyttäjät kokevat pankkitun- 28
28 nisteet ja mobiilivarmennteet helppokäyttöisemmiksi tunnistautumiseen ja on tärkeää 29
29 antaa myös yksityisten toimijoiden olla kehityksessä mukana. Lisäkehitys ja yhteistyö ovat 30
30 ilmiselvästi tarpeen tällä rintamalla. 31
31

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** tarjolla on julkisia digitaalisen tunnistautumisen ratkaisuja ja että niiden kehitystyötä jatketaan. 1
1
että yhteistyötä Pohjoismaiden ja Baltian maiden kanssa yhteisestä eID:stä jatketaan. 2

Valmisteluvaliokunta 4

Aloite 34 – Terveyskeskuksissa pitää olla tarjolla vaihdevuosineuvontaa

Puolet maailman väestöstä on kokenut tai kokee vaihdevuodet eli sen vaiheen elämässä, jolloin kehon hormonitasapaino muuttuu, munasarjojen toiminta vähenee ja kuukauti-

set loppuvat. Suomi on tasa-arvon edelläkävijä, mutta vaihdevuosioireita ei siitä huolimatta oteta huomioon työelämässä. Myöskään terveyspalveluissa ei tarjota järjestelmällisesti neuvontaa vaihdevuosia kokeville naisille.

Vaihdevuosioireet alkavat usein 45 - 55 vuoden iässä, mutta kuukautiset saattavat muuttua epäsäännöllisiksi jo 40-vuotiaana kehon valmistautuessa vaihdevuosiin. Naisten vaihdevuodet alkavat länsimaissa keskimäärin 50-vuotiaana. Vaihdevuosien kesto vaihtelee muutamasta vuodesta yli kymmenen vuoteen.

Vaihdevuodet heikentävät monien naisten elämänlaatua, koska he kärsivät yhdestä tai useammasta vaihdevuosiin liittyvästä oireesta. Miltei 75 prosenttia kaikista vaihdevuosia läpikäyvistä kärsivät erilaisista oireista. Sellaisia ovat esimerkiksi kuumat aallot, kuivat limakalvot, mielialavaihtelut, unettomuus ja alakuloisuus. Noin 20–25 prosenttia kaikista naisista kärsii vakavista vaihdevuosioireista. Vaihdevuosioireet alkavat usein naisten työuran kannalta kriittisessä iässä, jolloin heidän siirtymisensä johtotehtäviin on todennäköisimmillään.

Brittiläisen tutkimuslaitoksen Faculty of Occupational Medicine mukaan 25 prosenttia vaihdevuosi-iässä olevista naisista on vaihdevuosiongelmiensa johdosta harkinnut irtisanoutumista. Varhaisempi ruotsalaistutkimus osoitti, että stressaavissa ammateissa olevat naiset kärsivät eniten vaihdevuosiongelmiä. Svenska Kvinnoförbundet katsoo, että kyseessä on tärkeä yhteiskunnallinen asia, johon poliitikkojen tulee kiinnittää huomiota ja josta työnantajien tietoisuutta on lisättävä.

Vaihdevuodet ovat naisten eräässä elämänvaiheessaan kohtaamien ruumiillisten ja henkisten oireiden lisäksi myös yritys- ja kansantaloudellisesti merkityksellinen asia. Yli 45-vuotiaat naiset edustavat merkittävää osaa työmarkkinoista. Heitä on Suomessa yli 1,3 miljoonaa. Monet ovat korkeasti koulutettuja ja heillä on taitojensa ja kokemuksensa ansiosta paljon annettavaa työelämässä ja taloudellisesti. Tämä naisryhmä on huomioitava työelämässä ja työpaikoilla. Työpaikkoja voidaan sopeuttaa siten, että ne minimoivat vaihdevuosien mahdollisesti työelämässä aiheuttamat haasteet.

Englannissa on oivallettu, että vaihdevuodet ovat osa laajempaa keskustelua osallistamisesta. Vuonna 2010 voimaan astuneen lain mukaan irtisanomiset vaihdevuosiongelmiensa johdosta ovat laittomia. Yhä useammassa englantilaisyrittäjissä onkin käytössä niin kutsuttu vaihdevuosisertifointi. Tämä tarkoittaa esimerkiksi sitä, että työpaikoille

luodaan kulttuuri, joka mahdollistaa avoimen keskustelun vaihdevuosista. Myös yrityksen korkein johto ja miehet osallistetaan keskusteluun. Työpaikan tekemisessä vaihdevuosiyhteistyöstä voi olla kyse esimerkiksi siitä, että työpaikalla on avattavissa olevia ikkunoita kuumien aaltojen helpottamiseksi ja erillisiä huoneita, joissa voi ottaa hetken rauhallisesti valvotun yön jälkeen.

Ruotsissa osa terveyskeskuksista tarjoaa vaihdevuosineuvontaa, jota antavat vaihdevuosineuvojiksi koulutetut asiantuntijat, joista useimmat ovat naisten terveyden erikoistuneita kättilöjä tai gynekologeja. Naiset saavat käynneillään apua ja neuvoja vaihdevuosioireisiinsa. Tarvittaessa keskustelua käydään erilaisista vaihtoehdoista hoitomuodoista ja elämäntavoista. Neuvontakäynnin yhteydessä voidaan myös tehdä gynekologin tutkimus.

Vaihdevuosi-ikäiset naiset ovat tänään heikossa asemassa suomalaisessa terveydenhuollossa. Svenska Kvinnoförbundet katsoo, että kaikilla naisilla tulee olla oikeus saada ymmärtämystä sille, mitä heidän kehossa tapahtuu ja että heille tulee tarjota tehokkaampaa hoitoa vaihdevuosiin liittyviin vaikeuksiin. Kansallisesta terveysportaalista pitäisi tulevaisuudessa löytyä helposti tietoja myös vaihdevuosista.

Naiset kutsutaan säännöllisesti papakoiksi ja mammografiatutkimukseen, mutta näiden tutkimusten yhteydessä on harvoin mahdollisuus syventyä vaihdevuosia koskeviin kysymyksiin. Siksi naisille tarvitaan mahdollisuus tavata kättilö tai gynekologi jossain toisessa yhteydessä, jossa he voivat esittää vaihdevuosiin liittyviä kysymyksiä ja saada asiantuntevaa neuvontaa.

Suomi on edelläkävijä monella tasa-arvon saralla. Nyt on aika ottaa vaihdevuodet vakavasti terveydenhuollossa ja työelämässä.

Että-lause

Svenska Kvinnoförbundet vaatii siksi, että RKP:n edustajat kunnissa ja maakunnissa tekevät työtä sen eteen:

- että** terveyshuollossa on tarjolla vaihdevuosineuvontaa.
- että** työpaikat alkavat panostaa vaihdevuosiyhteistyön esimerkiksi luomalla kulttuurin, jossa vaihdevuosista voi keskustella avoimesti.
- että** vaihdevuosista on tulevaisuudessa helposti saatavilla tietoja kansallisesta terveysportaalista.

Aloitteentekijä

Svenska Kvinnoförbundet r.f.
Anita Westerholm, liiton puheenjohtaja
Agneta Udd-Saarela, liiton pääsihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Ruotsalainen kansanpuolue tekee työtä sellaisen yhteiskunnan eteen, jossa kaikki voivat tuntea olonsa turvalliseksi ja voivat hyvin. Yhteiskunnastamme on tullut monin tavoin avoimempi ennen puhtaasti yksityisiksi katsotuille asioille. On tärkeää, että voimme avoimesti keskustella hyvinvointiimme vaikuttavista asioista. Suomessa on pitkään ollut, ja on edelleen, vallalla kulttuuri, joka estää meitä puhumasta itseemme vaikuttavista asioista. Tämä on suuntaus, joka olisi syytä katkaista yhä useammalla osa-alueella.

Kuten aloitteentekijät toteavat, naiset kohtaavat Suomessa vaihdevuodet keskimäärin 50-vuoden iässä. Aloitteentekijät kiinnittävät huomiota myös siihen, että Suomessa on työelämässä yli 1,3 miljoonaa yli 45-vuotiasta naista. Puhumme näin ollen asiasta, joka koskee suurta osaa työikäisestä väestöstämme. On siis täysin luonnollista, että asiaan on syytä asennoitua mitä suurimmalla vakavuudella yksilön lisäksi myös asian kansantaloudellisia vaikutuksia ajatellen.

Aloitteentekijöiden esittelemien raittiin ilman saantimahdollisuuden ja taukokuoneiden kaltaisten konkreettisten ja yksinkertaisten toimenpiteiden, pitäisi olla itsensä selvyyksiä työpaikoillamme. Avoimella keskustelulla voidaan saada paljon aikaan pienillä toimenpiteillä. Yksilön tarpeiden huomioimisen ei tarvitse maksaa paljon tai olla haasteellista.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** terveyshuollossa tarjotaan vaihdevuosineuvontaa.
- että** työpaikat alkavat panostaa vaihdevuosiyhteistyön esimerkiksi luomalla kulttuurin, jossa vaihdevuosista voi keskustella avoimesti.
- että** vaihdevuosista on tulevaisuudessa helposti saatavilla tietoja kansallisesta terveysportaalista.

Aloite 35 – Ruotsinkielisiä kotoutumispolkuja on vahvistettava

Keskustelu kotoutumisesta ruotsiksi on lisääntynyt, aktivoitunut ja korostunut viime vuosina. Yhä useammat tahot ja selvitykset ovat korostaneet maahanmuuttajien vaikeuksia valita ruotsi kotoutumiskielekseen aina-

kin alueilla, joilla ruotsi on vähemmistökieli. Ruotsin valitseminen kotoutumiskieleksi Suomessa turvataan kotoutumisen edistämiseksi annetussa laissa (1386/2010). Kotoutumistyötä ohjaa Suomessa valtion ja kuntien tasolla kotoutumisohjelma. Ruotsin valitseminen kotoutumiskieleksi on siitä huolimatta käytännössä erittäin vaikeata. Meidän on siksi koettava voimamme ja tehtävä määrätietoisemmin työtä eri tasoilla, myös kolmannella sektorilla, jotta yksilöiden mahdollisuus valita ruotsi kotoutumiskielekseen helpottuu.

Hallitusohjelmassa vahvistetaan, että "Kotoutumispalveluiden laatua, velvoittavuutta ja vaikuttavuutta parannetaan molemmilla kansalliskielillä... Kuntien ja kolmannen sektorin roolia vahvistetaan... Myönteistä ja aktiivista kotoutumista edistetään maahanmuuttajan kielitaidon ja ammatillisten valmiuksien vahvistamisella, työllistymisen nopeuttamisella ja yhteiskunnan tuntemusta ja osallisuutta edistämällä. Kielikoulutukseen tulee päästä kolmen kuukauden kuluessa myönteisen oleskelulupapäätöksen saamisesta." (s 141)

Työ- ja elinkeinoministeriön luonnos kotoutumipoliittiseksi selonteoksi julkaistiin helmikuussa 2021. Ministeriö on työssään kuullut myös ruotsinkielisen kotoutumisen parissa työskenteleviä tahoja, kuten muun muassa Luckan-yhdistystä ja kansallista järjestön Svenska Finlands folkting kanssa yhteistyössä koolle kutsuttua vaikuttamisjärjestöä Bildningsalliansen (keväästä 2019 alkaen).

Opetus- ja kulttuuriministeriön maaliskuussa 2021 julkaistussa selonteossa ruotsinkielisestä koulutuksesta Suomessa korostetaan, että "Kotoutumis- ja koulutuspolut ovat ruotsiksi käytännössä harvoin Suomeen tulevien maahanmuuttajien käytettävissä. Myöskään kansallisessa arvioinnissa maahanmuuttajien koulutuksesta ei ole huomioitu ruotsinkielisiä koulutuspolkuja. Nyt on aidosti ryhdyttävä toimenpiteisiin, jotta kaikki asianomaiset viranomaiset selkeästi tuovat esille ruotsinkieliset kotoutumis- ja koulutuspolut sekä tukevat niitä monin eri tavoin."

Ruotsinkielisen kotoutumisen hyväksi aktiivisesti vuodesta 2008 alkaen toiminut yhdistys Luckan, julkaisi maaliskuussa 2021 pääkaupunkiseudun kotoutumispoluista ja sudenkuopista 15 toimenpidettä sisältävän strategian, "Integrationsvägar och fallgropar i huvudstadsregionen – en strategi med 15 åtgärder".

Viiteen osa-alueeseen jaetussa strategiassa korostetaan muun muassa koko pääkaupunkiseudun kattavien ruotsinkielisten ratkaisumallien löytämisen tärkeyttä.

Toimenpideohjelman viisi osa-aluetta ovat:

1. Sektorirajat ylittävän strategisen yhteistyön tarve,
2. Ruotsinkielisen Suomen toiminta osallistavana ja aktiivisena osapuolena kehitystyössä,
3. Selkokielen ja helposti saatavilla oleva aineisto ruotsin kielestä ja kotoutumisesta ruotsiksi,
4. Että ruotsinkielinen kotoutuminen johtaa opintoihin, työllistymiseen ja osallisuuteen,
5. Että kaikilla lapsilla ja nuorilla on oikeus omaan kieleensä, kulttuuriinsa, uskontoonsa ja rasismittomaan arkeen.

Että-lause

että kansallisella tasolla valvotaan, että työ- ja elinkeinoministeriön selonteon jatkovalmistelussa selkeästi nostetaan esiin ruotsinkielisten kotoutumispolkujen turvaaminen ja parantaminen.

että käynnistetään valtiotasolla koordinoitu kaikki asianomaiset viranomaiset sekä kolmannen sektorin osallistava hanke, jossa laaditaan järjestelmällisesti ja selkeästi muotoillut ruotsinkielisen kotoutumisen ja koulutuksen polut Suomeen maahanmuuttajina saapuville lapsille, nuorille ja aikuisille.

että kunnallisella tasolla etenkin pääkaupunkiseudulla valvotaan, että kuntien kotoutumisohjelmissa on konkreettisia toimenpiteitä ruotsinkielisen kotoutumisen edistämiseksi.

että kolmannen sektorin toimijat, kuten Luckan ym. saavat taloudelliset mahdollisuudet turvata ja kehittää ruotsinkielistä kotoutumistoimintaa yhteiskunnassamme pitkällä aikavälillä.

Aloitteentekijä

Veronica Hertzberg, lokalföreningen SFP i Östra Helsingfors
Jessica Lerche, lokalföreningen SFP i Grankulla

Puoluevaltuuston vastaus

Katso aloitteiden 35 ja 36 yhteinen vastaus aloitteen 36 alla.

Aloite 36 – Työperäinen kotoutuminen ruotsiksi

Työllisyys on nyt entistä tärkeämpi kysymys. Tilanteita on osattava ennakoita ja on tehtävä työtä sen eteen, ettei elämässä ei synny katkoksia, joiden aikana ihmiset passivoituvat tahmean byrokraatian ja huonosti

muotoiltujen työelämän mallien johdosta. Kotoutumisella ruotsiksi on toisenlaiset edellytykset kuin suomeksi. Aina ei ole mitenkään itsestään selvää, että asiakkaalle kerrotaan tai tarjotaan kotoutumista ruotsiksi. Samanaikaisesti ruotsinkielisestä työvoimasta on huutava pula. Osa ammasteista on kärsinyt työvoimapulasta jo pitkään. Valitettavasti toisaalta on myös monia maahanmuuttajia, jotka eivät onnistu kotoutumiskoulutuksen suorittamaan löytämään itselleen töitä.

Kotoutumiskoulutus, johon varhaisessa vaiheessa yhdistetään oppisopimus, olisi tehnyt kotoutumisesta luonnollisemman, koska siihen yhdistyy myös työelämälähtöisempi kielellinen kehitys. Se olisi antanut maahanmuuttajille paremmat mahdollisuudet töiden saamiseen ja poistanut kotoutumiskoulutuksen ja työn välisen passiivisen tyhjiön. Tällainen malli olisi selkeämmin osoittanut, että ruotsin kielen kotoutumiskielekseen valitsevalla maahanmuuttajalla on hyvät mahdollisuudet saada töitä.

Tietyt työntajat tarjoavat jo nyt oppisopimuskoulutusta ja ovat melko sopivia kehittämään tällaista kotoutumiskoulutusta. Yksi esimerkki on Folkhälsan, joka tarjoaa oppisopimuksia hoiva-avustajille.

Että-lause

Ehdotan, että RKP tekee työtä sen eteen:

- että** kehitetään uusia, työelämäorientoituja ruotsinkielisiä.
- että** viranomaisia kehoitetaan selkeyttämään viestintäänsä ruotsin kieltä osavien työmahdollisuuksista.
- että** kehitetään oppisopimusperusteisia kotoutumiskoulutuksia.
- että** myös työelämässä oleville maahanmuuttajille tarjotaan myös ruotsinkielisten työmarkkinoiden tarpeita vastaavaa kielikoulutusta ruotsiksi.

Aloitteentekijä

Simon Ahlqvist, SFP Vasa

Puoluevaltuuston vastaus

Yhteinen vastaus aloitteeseen 35 ja aloitteeseen 36.

Kotoutumista on vallitsevan lainsäädännön mukaan tarjottava ruotsiksi tai suomeksi, mutta aloitteentekijät valaisevat käytännön ongelmia kotoutumisen toimimisesta kummallakin kielellä ja esittelevät erilaisia konkreettisia vaihtoehtoja tilanteen korjaamiseksi.

Ehdotus selonteoksi kotoutumisen edistä-

misen uudistamistarpeista on kerännyt paljon lausuntoja lausuntokierroksella. Monissa lausunnoissa kiinnitetään huomiota mahdollisuuksiin kotoutua myös ruotsiksi. Selonteon valmistelun jatkuessa on erittäin tärkeää, että myös ruotsinkielinen kotoutumiskoulutus otetaan huomioon riittävässä laajuudessa.

Työllisyydellä on suuri merkitys maahanmuuttajien kotoutumisen kehittämisessä. Tarvitsemme siksi myös palveluja, joilla maahanmuuttajien työllistymistä voidaan tukea entistä paremmin. Monilla tahoilla vallitsee suuri työvoimapula, johon voitaisiin vaikuttaa helpottamalla hakeutumista töihin Suomeen. Hallitus toimeenpanee useita toimenpiteitä työperusteisen maahanmuuton edistämiseksi ja Suomessa työskentelyn ja opiskelun edellyttämien prosessien nopeuttamiseksi.

Kielitaidon kehittäminen työelämässä oppisopimuksella on hyvä ajatus, mutta se edellyttää myös riittäviä kielen perustaitoja. Myös hyvä ohjaus ja motivaatio ovat onnistumisen kannalta keskeisiä tekijöitä. Kielitaidon kehittäminen työelämässä vaatii aikaa ja resursseja myös työnantajalta.

Vastasaapuneiden mahdollisuudet kotoutua kieliyhteisöön ovat myös yksi uuden kansalliskielistrategian painopistealueista.

Päätösesitys

SFP arbetar för:

- että** viranomaisia kehoitetaan selkeämmin tiedottamaan mahdollisuuksista kotoutumiseen ruotsiksi sekä turvaamaan ja parantamaan ruotsiksi kotoutumista.
- että** toteutetaan valtiollisesti koordinoitu hanke, joka osallistaa kaikki asianosaiset osapuolet kehittämään Suomeen tuleville maahanmuuttajille järjestelmällisesti ja selkeästi muotoillut, joustavat ruotsinkieliset kotoutumisen ja koulutuspolut.
- että** myös työelämässä oleville maahanmuuttajille tarjotaan ruotsinkielisten työmarkkinoiden tarpeita vastaavaa ruotsin kielen koulutusta.
- että** kunnallisella tasolla etenkin pääkaupunkiseudulla valvotaan, että kuntien kotoutumisohjelmissa on konkreettisia toimenpiteitä ruotsinkielisen kotoutumisen edistämiseksi.
- että** kolmannen sektorin toimijat saavat taloudelliset mahdollisuudet turvata ja kehittää ruotsinkielistä kotoutumistoimintaansa yhteiskunnassamme pitkällä aikavälillä.

Aloite 37 – Maahanmuuttajat työmarkkinoilla

Muukalaisviha on pelottava poliittinen moottori ja uhka yhteiskunnalliselle kehitykselle.

Ikääntyvä väestö ja vähäinen syntyvyys johtavat meitä kohti taantumaa. Tämä ilmenee Työ- ja elinkeinoministeriön sekä Opetus- ja kulttuuriministeriön Pellervolta tilaamasta uusimmasta taloudellisesta raportista. Siinä korostetaan maahanmuuton tärkeyttä yleensä sekä työvoimaperäistä maahanmuuttoa. Närpiö on loistava esimerkki menestyksekkästä kunnasta, joka asennoituu avoimesti ja vieraanvaraisesti sodasta kärsiviltä alueilta saapuviin pakolaisiin ja maahanmuuttajiin.

Näiden tosiasioiden valossa on vaikeaa ymmärtää MIGRI:n innokkuutta palauttaa lähtömaahan tänne jäämistä haluavia. Nuorten, jotka ovat asuneet täällä useita vuosia odottaessaan oleskelulupapäätöstään, nuorten, jotka ovat oppineet suomea, aloittaneet ammattiopinnot ja saaneet ystäviä. Jotkut yksittäiset pakolaiset saavat henkilökohtaista apua epäoikeudenmukaisuuteen reagoineilta henkilöiltä. Monet kamppailevat kuitenkin yksin kielivaikeuksien ja kulttuurieroavuuksien kanssa.

Resursseja tulisi käyttää kotouttamiseen, koulutukseen ja työntekoon sen sijaan, että hakijat ovat toimeettomia ja odottavat vuosia päätöksiä leirillä.

Myös pakolaiset olisi tunnistettava resursseina ponnisteluissa työperäisen maahanmuuton aikaansaamiseksi. Se on ajan myötä tulosta tuottava perheitä ja useita sukupolvia koskeva panostus.

Se on koko yhteiskuntaa hyödyttävää avustustoimintaa.

Että-lause

Kokkolan paikallisosasto esittää siksi, että RKP:n edustajat eduskunnassa ja hallituksessa tekevät työtä sen eteen:

- että** pakolaisille tarjotaan paremmat mahdollisuudet pääsyyn työmarkkinoilla.
- että** kotouttaminen, opetus ja koulutus toteutetaan siten, että ne tukevat ja edistävät pakolaisten mahdollisuuksia työmarkkinoilla.

Aloitteentekijä

SFP i Karleby
Jan-Ove Nyman, puheenjohtaja

Puoluevaltuuston vastaus

Kuten aloitteentekijä toteaa, Suomi tarvitsee lisää maahanmuuttoa väestön hyvin-

voinnin ylläpitämiseksi myös tulevaisuudessa. RKP on jo pitkään korostanut inhimillisen turvapaikka- ja pakolaispolitiikan tarvetta ja mahdollisuuksia helpottaa opiskelua, työllistymistä ja kodin hankintaa maassamme. Puolue on myös jo pitkään tehnyt työtä turvapaikanhakuprosessin sujuvoittamiseksi. Katsomme, että kaikkien turvapaikanhakijoiden on saatava hakemuksensa asianmukaisesti käsiteltyä kohtuujassa. Tiedämme, ettei tämä aina onnistu maassamme.

RKP kehottaa Maahanmuuttovirastoa pikaisella aikataululla arvioimaan, miten Ulkomaalaislain §:ää 52 on sovellettu viime vuosina ja päivittämään sisäisiä sääntöjään siten, että ne ottavat paremmin huomioon vuosina 2015–2016 Suomeen saapuneiden ja asuinpaikkakunnilleen kotoutuneiden turvapaikanhakijoiden tilanteen. On epäinhimillistä ja epätarkoituksenmukaista palauttaa nyt kotimaihinsa siellä vain lapsuutensa asuneita nuoria afgaaneja ja irakilaisia, jotka ovat eläneet, opiskelleet, työskennelleet, perustaneet perheitä ja solmineet läheiset siteet suomalaisen yhteiskuntaan. Monet Afganistanista tulleet nuoret ovat asuneet kotimaassaan vain varhaislapsuutensa. Useimmat heistä ovat ennen Suomeen saapumistaan asuneet pakolaisina Iranissa ilman järjestelmällistä statusta.

RKP haluaa poistaa ulkomaisen työvoiman tarveharkinnan mahdollistaakseen työllistymisen aloille, joilla on tänään puutetta osavasta työvoimasta. Sekä valtiolla että kunnalla on keskeinen rooli työvoimaperusteisen maahanmuuton ja kotoutumisen suhteen. Kunnilla on tärkeä tehtävä saada maahanmuuttajat työmarkkinoille. RKP haluaa siksi korottaa työmarkkinoiden ulkopuolella olevien uus-suomalaisen kotoutumispalvelujen laatua.

Suomessa on ryhdyttävä monipuolisiin toimenpiteisiin työmarkkinoiden avaamiseksi maahanmuuttajille ja jotta uussuomalaiset voivat tuntea kuuluvansa yhteiskuntaamme. Marinin hallituksen hallitusohjelmassa todetaan, että kestävin tapa vahvistaa julkista talouttamme pitkällä tähtäimellä on lisätä työllisyysastetta myös työperusteisella maahanmuutolla. Yksi hallitusohjelman kirjatuista toimenpiteistä on maassa jo olevien maahanmuuttajien työmarkkinavalmiuksien parantaminen ja etenkin ammattitaitoisen työvoimaperäisen maahanmuuton lisääminen. Hallitus on päättänyt myös kotoutumisen ja työvoiman maahanmuuton käsittävistä työllistämistoimenpiteistä. Avoimen opetuksen toimijoiden rahoitusta on lisätty, jotta maahanmuuttajille voidaan taata riittävä koulutustarjonta ja ohjaus. Työperusteisen

maahanmuuton prosesseja on lisäksi päätetty nopeuttaa siten, että mahdollisimman pian päästään kuukauden pituiseen käsittelyaikaan.

Hallitusohjelmaan on kirjattu, että maahanmuuttoa edistävien palvelujen laatua, velvoittavuutta ja tehoa parannetaan kummallakin kansalliskielillä. Hallitus tulee laatimaan kokonaisvaltaisen toimenpideohjelman kotoutumista edistävien toimenpiteiden uudistamistarpeista. Selonteko on tarkoitettu jättää eduskunnalle kevään aikana.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** pakolaisten, maahanmuuttajien ja turvapaikanhakijoiden pääsyä työmarkkinoille helpotetaan.
- että** kotoutuminen, koulutus ja perehdyttäminen toteutetaan siten, että ne edistävät pakolaisten ja maahanmuuttajien mahdollisuuksia sijoittua työmarkkinoille.
- että** yrityksiä kannustetaan taloudellisilla porkkanoilla palkkaamaan henkilöitä, joilla on pakolaisstatus tai henkilöitä, jotka ovat saapuneet perheiden yhdistämisen ansiosta Suomeen.

Aloite 38 – Työeläkeindeksi

Eläkekorotukset Suomessa

Uuden eläkkeen määrää laskettaessa vaakuutetun työuransa aikana ansaitsemat palkat ja työtulot lasketaan yhteen ja tarkistetaan palkkakertoimella eläkkeen nostamisvuoden aikaiselle tasolle.

Kaikki juoksevat eläkkeet tarkistetaan vuosittain tammikuussa työeläkeindeksiä vastavasti.

Tilastokeskuksen arvioima kuluttajahintaindeksi ja ansiotasoindeksi vaikuttavat indeksitarkistuksen suuruuteen. Hintatason muutokset vaikuttavat työeläkeindeksiin 80 prosenttisesti ja palkansaajien tulotason muutos 20 prosenttisesti.

Yksinkertaistettu esimerkki: jos palkkataso muuttuu 3,5 prosenttia ja hintataso 2 prosenttia,

- työeläkeindeksin muutos = $0,8 \times 2 + 0,2 \times 3,5 = 2,3 \%$
- palkkakertoimen muutos = $0,2 \times 2 + 0,8 \times 3,5 = 3,2 \%$

Tämä tarkoittaa käytännössä sitä, että työeläkeindeksin mukainen tarkistus korvaa hintatason muutokset ja parantaa sen lisäksi eläkkeen ostovoimaa summalla, joka vastaa

20 prosenttia ansiotasoindeksin korotuksesta, joka ylittää kuluttajahintaindeksin korotuksen eli palkansaajien todellisen tulotason suhteellisen muutoksen.

Eläkkeen ostovoima siis kasvaa sitä enemmän, mitä enemmän todellinen palkkataso nousee. Samanaikaisesti työeläkeindeksillä tarkistettavat eläkkeet kuitenkin jäävät jälkeen palkkatason yleisestä kehityksestä sitä enemmän, mitä nopeammin todellinen palkkataso muuttuu.

Että-lause

RKP tekee työtä sen eteen:

- että** RKP tekee työtä työeläkeindeksin laskentakriteerien muuttamiseksi siten, että hintatason muutos vaikuttaa indeksiin 60 prosenttisesti ja palkansaajien tulotason muutos 40.

Aloitteentekijä

Hans Lindqvist, rahastonhoitaja Stor-Hagalund
Maria Langenskiöld, sihteeri Stor-Hagalund

Puoluevaltuuston vastaus

Eläkeläisten hyvinvointi ja toimeentulo ovat tärkeitä asioita. Työeläkeindeksin avulla varmistetaan työuran jälkeiset kohtuulliset tulot ja eläkkeen ostovoiman säilyminen.

Suomessa toimeenpannuilla eläkeuudistuksilla on pyritty turvaamaan rahoituksen kestävyys ja eläkkeiden riittävyys. Työmarkkinaosapuolet osallistuvat neuvotteluihin työeläkejärjestelmän sisällöstä ja rahoituksesta. Työeläkevaluuttajien etujärjestön TELA ry:n laskelmien mukaan suomalainen eläketurva edustaa eurooppalaista keskitasoa eläkkeiden riittävyyden suhteen. Sanna Marinin hallituksen hallitusohjelman mukaan ”Työeläkepolitiikan keskeisiä tavoitteita ovat kestävä taloudellinen huoltosuhde, eläkkeiden riittävä taso, rahoituksen kestävyys ja sukupolvien välinen oikeudenmukaisuus.” Hallitusohjelma ei sisällä kirjauksia indeksin muuttamisesta aloitteessa esitetyllä tavalla. Työeläkelainsäädännön suuremmista muutoksista neuvotellaan kolmikantaisesti.

Työeläkeindeksi on puhuttanut paljon. Asia on ollut eduskuntakäsittelyssä kansalaisaloitteen ”Työeläkeindeksin palauttaminen takaisin palkkatasoindeksiksi” (MI 4/2016 rd) johdosta. Eduskunta ei hyväksynyt lakiesitystä, koska ehdotus olisi ensisijaisesti korottanut jo korkeaa eläkettä saavien eläkkeitä ja koska lakiesitys olisi vaarantanut eläkejärjestelmän rahoituksen kestävyden. RKP:n puoluekokous käsitteli eläkeindeksiasiaa viimeksi vuonna 2018 ja päätti tuolloin, että RKP tekee

1 työtä eläkeläisten ostovoiman ylläpitämisen
2 ja vahvistamisen eteen.

3 Jos työeläkeindeksiä muutettaisiin siten,
4 että se huomioisi suuremmissa määrin pal-
5 kansaajien tuloissa tapahtuvat muutokset,
6 kustannukset olisi katettava joko nostamalla
7 työeläkemaksuja tai käyttämällä työeläke-
8 rahastoja. Kumpaakaan vaihtoehtoa ei ole
9 pidetty kestäväenä pitkällä aikavälillä. Tule-
10 vien sukupolvien eläkeläiset on otettava huo-
11 mioon, eikä vastaava työeläkeindeksin muu-
12 tos olisi oikeudenmukainen heitä kohtaan.

13 Myös eläkeläisten määrä kasvaa väestön
14 ikääntyessä. Eläkeläisten toimeentulo on
15 turvattava. Siksi RKP on tehnyt työtä muun
16 muassa takuueläkkeen korottamiseksi. Ta-
17 kuueläkkeen korotus sisältyy hallitusohjel-
18 maan ja tullaan toteuttamaan tällä hallitus-
19 kaudella.

Päätösesitys

20 Yllä oleva selvitys katsotaan vastaukseksi
21 aloitteeseen.

Aloite 39 – Ruotsinkieliset lääkinnälliset Käypä hoito -suositukset ovat vaarassa hävitä

22 Yle/svenska 18.3.2021 -uutisissa raportoitiin
23 seuraavaa, Peik Österholm:

24 ”Lääkäriseura Duodecim kiinnittää huo-
25 miota siihen, ettei lääkäreiden hoitosuosi-
26 tuksia kirjoiteta enää ruotsiksi tämän vuoden
27 jälkeen. Valtion varat käännöksiä varten ovat
28 nimittäin loppu.”

29 Lääkäriseura Duodecim on saanut Terve-
30 den ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) välityk-
31 sellä valtiolta varoja lääkäreiden jatkuvasti
32 uusiutuvien parhaista hoitokäytänteistä
33 annettavien suositusten päivittämiseksi.
34 Suositukset on suunnattu sekä lääketieteen
35 asiantuntijoille että suppeampien versioiden
36 muodossa myös suoraan potilaille.

37 Nyt on olemassa vaara, että sekä lääkäri-
38 kunta että potilaat jäävät ilman lakisääteistä
39 oikeuttaan yhdenvertaisesta terveydenhuol-
40 losta molemmilla kansalliskielillä. Sisällöllis-
41esti luotettavat ja ajantasaiset Käypä Hoito
42 -suositukset ovat jatkossakin tärkeitä myös
43 niille, joiden äidinkieli ei ole ruotsi/suomi,
44 jotta he voivat oppia termistön ja voivat
45 viestiä oikeilla termeillä sekä asiakkaiden,
46 omaisten että hoitotiimin kanssa. Tämä on
47 erittäin tärkeää myös osallistuttaessa sym-
48 posiumeihin naapurimaiden kanssa. Koska
49 lääketieteellinen ala kehittyy nykytilanteessa
50 nopeasti, suosituksia on päivitettävä jatku-
51 vasti ja lyhyin aikavälein. Lisäksi tietenkin
52 myös täysin uudet suositukset on kirjoitetta-

va molemmilla kielillä ja mahdollisesti myös
muilla kielillä.

Että-lause

Esitämme siksi, että RKP:n edustajat hallituksessa ja eduskunnassa tekevät työtä sen eteen:

että Duodecimille voidaan myöntää pikim-
miten varoja jatkaa etenkin Käypä Hoi-
to -suositusten julkaisu- ja käännö-
toimintaa säännöllisesti, laadukkaasti
ja turvautusti vähintäänkin molemmilla
kotimaan kielillä.

Aloitteentekijät

Catherine Sid, John-Eric Sid

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijöiden kuvailemiin epäkoh-
tiin on luonnollisesti puututtava. Suomen
lääkäriseura Duodecim vuosille 2020–2021
käännöksiä varten saama rahoitus ei riitä
kaikkiin käännöksiin. Hallitusohjelmassa on
asiasta selkeä kirjaus: ”Turvataan kielellisten
oikeuksien toteutumista käytännössä erityi-
sesti ruotsin ja saamen kielellä sekä viittoma-
kielellä. Käypä hoito -suositukset käännetään
ruotsin kielelle.”

Duodecim vastaa Käypä hoito -suosituksesta ja sille myönnetään myös valtiontukea tarkoitukseen. Vuoden 2021 valtiontuki on 720 000 euroa. Duodecimille on hallitusohjelman mukaan myönnetty lisäksi erillinen yhteensä 600 000 euron hankeavustus suositusten kääntämistä varten. Suuri osa suosituksista on jo käännetty ja työ jatkuu.

Kyse on sekä potilasturvallisuudesta että yhdenvertaisesta kohtelusta. Valviran mukaan suomalaisten lääkäreiden on käytettävä Suomen lääkariseura Duodecim laatumia sosiaali- ja terveysministeriön Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen THL:n välityksellä rahoittamia Käypä hoito -suosituksia. Oikeusasiamies totesi hänelle jätetyn kantelun johdosta vuonna 2015 tekemässään päätöksessä, että suositukset on käännettävä ruotsin kielelle. Hän viittasi päätöksessään terveydenhuollon ammattihenkilöistä annetun lain §:ään 15, jossa vahvistetaan heidän ammattieettiset velvollisuutensa. Oikeusasiamies totesi tällöin myös, että ministeriön on ryhdyttävä tarvittaviin toimenpiteisiin, jotta suositukset voidaan kääntää ruotsin kielelle.

Viime hallituskaudella ei OA:n päätöksestä huolimatta tapahtunut mitään, mutta nykyisellä hallituskaudella rahoitus turvattiin Ruotsalaisen kansanpuolueen esityksestä hallitusohjelmaan tehdyllä kirjauksella. Suosi-

tuksia päivitetään luonnollisesti jatkuvasti ja käännöstyön on siksi jatkettava. Rahoitusta varten tarvitaan siis pitkän aikavälin ratkaisu.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että Käypä hoito -suositukset välittömästi käännetään ruotsin kielelle ja että käännösten pitkän aikavälin rahoitus turvataan.

Aloite 40 – Ennaltaehkäiseviin mielenterveyspalveluihin on panostettava!

Nuorten hyvinvoinnista puhutaan nyt enemmän kuin koskaan. Silti konkreettiset keinot ja panostukset puuttuvat monella taholla. Vuonna 2019 julkaistussa lukiobarometrissa 37 prosenttia opiskelijoista koki opintoistaan johtuvaa uupumusta. Tämä myös hidasti merkittävästi kyseisten opiskelijoiden opintojen etenemistä. Samaa oireilua näkyy myös ammatillisen koulutuksen puolella, jossa uupumus ja uupumisriski ovat lisääntyneet viime vuosina. Valitettavasti näemme samantapaisia lukuja jo peruskoulussa. Vuoden 2019 koulukyselyssä 20,1 prosenttia peruskoulun 8. ja 9. luokkaa käyvistä oppilaista olivat uupuneita. Tämä tarkoittaa joka viidettä oppilasta. Todistusvalinnan painoarvon lisääminen korkeakouluvalinnoissa ei ole parantanut tilannetta, vaan päinvastoin pahentanut sitä.

Jotta voimme tulevaisuudessa ennaltaehkäistä nuorten pahoinvointia, haluamme että koulukuraattorilla käynti olisi yhtä tavallista kuin terveydenhoitajalla käynti. Tämä edellyttää, että kaikki oppilaat kutsutaan yläasteella ja toisella asteella kerran kuraattorin vastaanotolle. Kuraattorien määrää on myös lisättävä, jotta kaikki koulut noudattavat kansallista suositusta koulukuraattoreiden määrästä. Näin jokaisella nuorella on mahdollisuus saada apua ja monia ongelmia voidaan ennaltaehkäistä.

RKP-nuoret haluaa myös purkaa Sipilän hallituskaudella toteutuneen valintauudistuksen. Se lisää stressiä yhä nuorempien oppilaiden keskuudessa ja pakottaa monet opiskelijat valitsemaan pitkän matematiikan. Tämä järjestelmä vaarantaa lukioiden yleisivistävän roolin. Uudistus ei ole johtanut Sipilän hallituksen asettamiin tavoitteisiin, vaan sitä vastoin vaarantanut oppilaiden ja opiskelijoiden mielenterveyden entisestään. Uudistus on siksi purettava.

Meidän on panostettava nuorten hyvinvointiin ja ennaltaehkäisevään työhön, jotta

Suomi myös tulevaisuudessa on houkutteleva maa, jossa on esimerkiksi hyvä työllisyysaste.

Että-lause

RKP-nuoret ehdottaa siksi että RKP tekee työtä sen eteen:

että kansallista suositusta koulukuraattoreiden määrästä noudatetaan kaikissa kouluissa.
että kaikki oppilaat ja opiskelijat saavat kutsun kuraattorin vastaanotolle vähintään kerran yläasteella ja kerran toisella asteella.
että Sipilän hallituksen tekemä valintauudistus puretaan.

Aloitteentekijä

RKP-nuoret
Frida Sigfrids, Liiton puheenjohtaja
Malin Lindholm, Liiton pääsihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Lasten ja nuorten hyvinvointia on tuettava eri tavoin. Jotta ongelmiin voidaan puuttua ennen kuin ne käyvät kohtuuttoman suuriksi, on huomattavasti tehokkaampaa panostaa ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin. Nuorten koulussa saama matalan kynnyksen tuki- ja apupalvelu on tärkeä nuorten hyvinvoinnille ja meidän on huolehdittava siitä, että palvelu toimii kaikkialla Suomessa. Koulujen kuraattori- ja psykologipalveluissa on suuria eroja maan eri osissa. Terveiden ja hyvinvoinnin laitoksen (THL) ja Opetushallituksen (OPH) tekemän kyselyn mukaan koulupsykologien ja -kuraattoreiden oppilasmäärät vaihtelevat alle 700 ja 2000 välillä. Osa kuraattoreista ja psykologeista tekee työtään vain yhdessä toimipisteessä, osalla niitä voi olla jopa 12. Suuret erot työskentelyedellytyksissä vaarantavat tietenkin palvelujen saatavuuden yhdenvertaisuuden.

Oppilasmäärää koskeva kansallinen tavoite yhtenäistäisi palvelujen laatua ja saataavuutta. Hallitusohjelmassa edellytetään, että oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalveluille tulee sitova mitoitus. Valtioneuvoston lainsäädäntösuunnitelman mukaan lakiesitys lähetetään eduskunnalle tänä vuonna. Lakimuutoksen tavoite on yhdenvertainen oppilas- ja opiskelijahuollon saatavuus. Ruotsalainen kansanpuolue kannattaa Suomen psykologiliiton enintään 500 oppilaan tai opiskelijan koulukuraattori- tai -psykologikohtaista mitoitusta, jotta kaikille oppilaille ja opiskelijoille voidaan taata yhdenvertaiset mahdollisuudet saada apua.

Opiskelijavalintojen uudistus merkitsee

1 muun muassa sitä, että useimmat opiskelijat
2 saavat vuodesta 2020 alkaen opiskelupaikka-
3 sa ainoastaan todistuksensa perusteella, mutta
4 korkeakouluihin ja yliopistoihin on edelleen
5 mahdollista hakeutua myös valintakokeiden
6 perusteella. Pitkän matematiikan laudaturista
7 saa eniten todistusvalintapisteitä yliopistokou-
8 lutuksen hakukohteesta riippumatta. Uudistus
9 on erältä osin johtanut siihen, että oppilaat
10 kokevat välttämättömäksi valita esim. pitkän
11 matematiikan jonkun itse mieluummin etusi-
12 jalle asettamansa aineen sijasta.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että käyttöön otetaan sitova, kansallinen oppilas- ja opiskelijahuollon psykologi- ja kuraattoripalvelujen mitoitus, jonka mukaan koulukuraattori- ja -psykologikohtainen oppilas- tai opiskelijamäärä on enintään 500.
että kaikki peruskoulun oppilaat ja toisen asteen opiskelijat saavat tarvittaessa tavata koulukuraattorin vähintään kerran vuodessa.
että opetus- ja kulttuuriministeriö yhteistyössä korkeakoulujen kanssa viipymättä korjaa korkeakoulujen oppilasvalintajärjestelmän puutteet.
että ruotsinkielisten koulupsykologien ja kuraattoreiden koulutusmääriä lisätään.

Aloite 41 – Opiskelijoiden taloudelliseen tilanteeseen on panostettava!

Opiskelijoilla on oltava mahdollisuus täysipäiväisen opiskelun mahdollistaviin tuloihin. Nykyinen opintotuki on kuitenkin lainapainotteinen. Tuen taso on matala, jatkuvuus lyhytaikainen ja ehdot tiukat. Saatavissa olevien opintotukikuukausien määrää on maisteriopinnoissa (300 opintopistettä) supistettu vuosien 2014–2017 välisenä aikana yhteensä seitsemällä kuukaudella 55:stä 48:aan. Vähennys ei näytä mitenkään toimivan hallituksen toiveiden mukaisena kannustimena tutkintojen suorittamiseen. Se johtaa sen sijaan siihen, että tuhansien tutkinnon suorittamista lähestyvien opiskelijoiden opintotuki vuosittain loppuu kesken liian vähäisen opintotukikuukausien määrän johdosta. Tutkinnon suorittamisen nopeuttamisen sijaan tämä aiheuttaa joukon uusia ongelmia opintojensa loppuvaiheessa oleville.

Opintotukea koskevat myös monet muut opiskelijoille vaikeat rajoitukset, kuten esimerkiksi tukikuukausien sitominen kandidaatin tutkintoon ja maisterin tutkintoon

sekä vähintään 20 vuosittaisen opintopisteen vähimmäisvaatimus. Rajoitukset on tarkoitettu opintojen nopeuttamista kannustaviksi ehdoiksi, mutta tämä tarkoitus on päällekkäinen 5 opintopisteen kuukausivaatimuksen kanssa. Käytännössä siis myös ahkerat opiskelijat suljetaan opintotukijärjestelmän ulkopuolelle.

Tiukennetut vaatimukset tutkinnon suorittamisesta yhä nopeammin heikentävät oppimista ja hyvinvointia. Lisäksi opiskelijoiden alhaiset tulot lisäävät stressiä ja pakottavat heidän lainanottoon ja työntekoon täysipäiväisten opintojen ohessa. Tilanne on vaikeutunut entisestään koronan johdosta ja on nyt kriittinen muun muassa, koska opiskelijoiden työnsaantimahdollisuudet ovat heikentyneet.

Etäopetus on heikentänyt monien opiskelijoiden opiskelumahdollisuuksia, mikä on johtanut siihen, etteivät he ole saavuttaneet opintotuen saamiselle asetettuja opintosuoritettavoitteita. Tämä on puolestaan vähentänyt entisestään opiskelijoiden hyvinvointia.

RKP-nuoret on erityisen huolestunut korkeakouluopiskelijoista, jotka nyt ovat opiskelleet vuoden etänä ilman sosiaalista tukea ja sosiaalisia yhteyksiä. Ruotsalainen kansanpuolue on koulutukseen ja nuoriin panostava puolue, ja nyt vaaditaan tehotoimia heikkoon asemaan joutuneiden opiskelijoiden auttamiseksi. Opiskelijoiden taloutta on nyt kohennettava, jotta välttytään vaaralta, että heidän on keskeytettävä opintonsa.

Että-lause

RKP-nuoret haluaa siksi, että Ruotsalainen kansanpuolue tekee työtä sen eteen:

että opiskelijoiden tulotasoa kohennetaan nostamalla opintotuki 335 euroon kuussa.
että opiskelijoiden opintolainojen takaisinmaksuaikaa automaattisesti jatketaan.
että opintolainahyvityksen määräaika pidennetään pandemian johdosta.
että maisterin tutkinnon (300 op) opintotukikuukausien määrä nostetaan 55 kuukauteen ja että tutkintoasteperusteisesta tukikuukausijaosta luovutaan.
että opiskelijat voivat saada opintotukea ilman opintopisteitä korona-aikana ja että pisterajat otetaan uudelleen käyttöön pandemian päätyttyä.
että opiskelijoiden tulorajoja korotetaan 50 prosentilla.
että opiskelijat kuuluvat sosiaaliturvauudistuksen piiriin ja otetaan huomioon uudistusta valmisteltaessa.

Aloitteentekijä

Svensk Ungdom
Frida Sigfrids, Liiton puheenjohtaja
Malin Lindholm, Liiton pääsihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Opiskelijat ovat yksi pahasti koronavirusepidemian vaikutuksista kärsineistä ryhmistä ja heidän tilanteeseensa on kiinnitettävä huomiota.

Hallitusneuvottelujen yhteydessä päätettiin, että puolet opintorahasta sidotaan vuoden 2020 indeksiin ja siitä alkaen koko summa. Indeksitarkistukset edistävät opintotuen ostovoiman säilymistä. Indeksitarkistus on tervetullut opintotuen parannus, mutta se ei kompensoi opintotukeen edellisellä hallituskautella tehtyjä leikkauksia.

Opiskelijoiden opintojen aikaisten työskentelymahdollisuuksien parantaminen ei ratkaise kaikkia aloitteentekijöiden luettelemia ongelmia, mutta helpottaisivat kuitenkin opiskelijoiden tilannetta. RKP on pitkään tehnyt työtä sen eteen, että opintojen aikaiset tuloajat joko poistettaisiin kokonaan tai ainakin niitä korotettaisiin opintojen keston ja opintotuen nostamisen ajaksi. Vuosituloraja lasketaan siten, että kunkin tukikuukauden aikana voi ansaita 696 euroa ja 2 078 euroa niinä kuukausina, joilta ei saa tukea. Yksi valtioneuvoston koulutuspoliittisen selonteon tavoitteista on, että opiskelijoiden omia tulorajoja korotetaan opintojen ja työn yhdistämisen edistämiseksi.

Nykyinen opintotuki on lainapainotteinen. Valtion takaama opintolainaa myönnetään pankkimarkkinoiden ehdoilla. Opintolainaa ottanut ja pankki neuvottelevat lainaehdoista, kuten takaisinmaksusta. Järjestelmässä on näin ollen jo joustoa, eikä automaattista opintolainan takaisinmaksuajan pidentämistä siksi voida pitää tarkoituksenmukaisena.

Opintolainahyvitystä voi saada myös, vaikka tutkintoaan ei olisikaan suorittanut määräajassa. Yksi hyväksytty opintojen viivästymisen syy on koronavirusepidemia. Jos on suorittanut korkeakoulututkinnon syyslukukaudella 2020 ja opinnot viivästyivät koronavirusepidemian johdosta, opintojen opintohyvitykseen oikeuttavaa aikaa voidaan jatkaa 0,5 lukuvuodella.

Opintotukisäännöt mahdollistavat myös koronaviruksen aiheuttaman poikkeuksellisen tilanteen huomioimisen. Ellei opiskelu ole ollut mahdollista, opintotuen maksaminen voi jatkua, vaikkei opintosuoritteita ole kertynyt riittävästi. Myös enimmäistukiaikaa voidaan jatkaa.

Valtioneuvosto on asettanut vuoden 2020

alussa työnsä aloittaneen parlamentaarisen komitean valmistelemaan sosiaaliturvauudistusta. Komitean toimikausi on kahden hallituskauden mittainen. Komitea selvittää sosiaaliturvaa myös opintotuen kattavana kokonaisuutena.

Päätösesitys**RKP tekee työtä sen eteen:**

- että** opiskelijoiden tulotaso parannetaan nostamalla opintoraha asteittain 335 euroon kuussa.
- että** opiskelijoiden tuloajoja korotetaan vähintään 50 prosentilla.
- että** sosiaaliturvauudistus ja sen valmistelu kattaa myös opiskelijat.
- että** opiskelijoiden opintolainojen takaisinmaksuaikaa automaattisesti jatketaan koronapandemian johdosta.
- että** opintolainahyvityksen määräaikaa pidennetään koronapandemian johdosta.
- että** maisterin tutkinnon (300 op) opintotukikuukausien määrä nostetaan 55 kuukauteen ja että tutkintoasteperusteisesta tukikuukausijaosta luovutaan
- että** opiskelijat voivat saada opintotukea ilman opintopisteitä korona-aikana ja että pisterajat otetaan uudelleen käyttöön pandemian päättyttyä.

Aloite 42 – Lasten ja nuorten selviytymiseen koronapandemian seurauksista on suunnattava enemmän resursseja

Suomen hallitus esitteli 15. maaliskuuta 2021 alustavan ohjelman, miten koronapandemian seurauksiin vastataan kestävä kasvun ja elvytyksen keinoin. Ohjelman painopistealueita ovat vihreä siirtymä, digitalisaatio sekä tutkimus ja kehitys. Ohjelmassa kiinnitetään huomiota myös muun muassa matkailan kynnyksen nuoripalvelujen tarpeeseen ja nuorten monipuoliseen tukitarpeeseen.

15–24-vuotiaista suomalaisnuorista 8,2 prosenttia ei työskentele tai opiskele tällä hetkellä. Yhä kasvava opintojen ulkopuolelle jäävien nuorten osuus on erityisen selvä Helsingissä, jossa 12,7 prosenttia ammatillisen koulutuksen aloittaneista nuorista keskeytti opintonsa vuonna 2020. Heistä 1142 oli nuoria tai nuoria aikuisia, joista valtaosa oli 18–20-vuotiaita. Vuonna 2019 opintonsa keskeytti 8,7 prosenttia ja Helsingin kaupungin tavoite on jo vuosia ollut supistaa osuus alle 7,4 prosenttiin, mutta suuntaus on ollut päinvastainen. (HS 7.2.2021) Myös lukio-opiskelijat kärsivät koronapandemiasta. Helsingin lukio-opiskelijoiden keskuudessa tehdyssä

1 kyselytutkimuksessa etenkin ensimmäisen vuoden opiskelijat ilmoittivat oppivansa huonommin etäopintoja suorittaessaan (HS 4.2.2021). Myös opintosuoritukset ovat heikentyneet ja opiskelijat ilmoittavat voivansa huonommin (HBL 17.3.2021).

7 Hallituksen toimenpideohjelmassa todetaan, että eri ikäryhmien välisessä terveyden ja hyvinvoinnin tilassa on suuria eroja ja että erot ovat osittain kasvaneet viime vuosina. 10 Kouluterveyskyselyn mukaan 13–16-vuotiaat 12 nuoret voivat keskimäärin yhä huonommin ja 13 20,8 prosenttia ilmoittaa tuntevansa terveydentilansa olevan keskimääräinen tai heikko. 14 Myös vuoden 2020 Nuorisobarometri osoittaa koronapandemian vaikuttaneen 15 15–25-vuotiaisiin nuoriin merkittävästi. Nuorten tyytyväisyysarvosana laski Nuorisobarometrin suorittamisen aikana eniten vuoden 18 2020 barometrissä. Etäopinnot ja sosiaalista 20 kanssakäymistä koskevat rajoitukset ovat 22 vaikuttaneet nuorten hyvinvointiin ja Nuorisobarometri osoittaa, että etenkin tytöt, 23 korkeakouluopiskelijat, matalapalkkaiset ja 24 yksin asuvat voivat huonosti. Myös pojat, joiden äidinkieli on muu kuin suomi tai ruotsi, 26 voivat huomattavasti aiempaa huonommin.

27 On erittäin huolestuttavaa, että näin suuri 28 osa väestöstämme voi näin nuorina huonosti, 29 kamppailee opintojensa kanssa ja/tai keskeyttää ne. Vaara on suuri, että opintojen ja 30 työelämän ulkopuolelle jäävät nuoret, joita ei enää pystytä tavoittamaan, jäävät pitkäksi 31 aikaa sivuun opinnoista ja työelämästä ja syrjäytyvät pitkällä tähtäimellä. Ellemme onnistu 32 puuttamaan nuorten ja nuorten aikuisten pahoinvointiin ja tukemaan heitä riittävästi heidän 33 opinnoissaan ja matkallaan työelämään, on olemassa suuri vaara, että menetämme 34 merkittävän osan kokonaisesta sukupolvesta.

41 On myönteistä, että hallituksen alustavassa toimenpideohjelmassa korostetaan 42 nuorten aikuisten moniammatillisen tuen lisääntynyttä tarvetta. On kuitenkin äärimmäisen 43 tärkeää, ettei ongelmien todeta tulleen korjatuiksi ainoastaan ohjelmassa esitetyin 44 keinoin.

Etä-lause

RKP:n Lounais-Helsingin paikallisyhdistys esittää siksi, että RKP:n edustajat sekä kansallisella että kunnallisella tasolla tekevät työtä sen eteen:

että toisen asteen koulutukseen ja etenkin ammatilliseen koulutukseen kohdennetaan lisäresursseja siten, että pandemian johdosta supistettujen lähiopintojen osuutta pikaisesti lisätään

opintojen keskeyttämisen ja syrjäytymisen ehkäisemiseksi.

että koulujen tukihenkilöiden (erityisopettajat, kuraattorit, psykologit ja avustajat) määrää lisätään oppimisen tasoerojen vähentämiseksi sekä oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

että lastensuojelua vahvistetaan parantamalla sosiaaliviranomaisten, kodin, koulun ja poliisin välistä yhteistyötä.

Aloitteentekijä

SFP i Sydvästra Helsingfors
Lotta Keskinen, hallituksen jäsen
Henrika Zilliacus-Tikkanen, sihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

RKP haluaa, ettei ketään jätetä yhteiskunnassamme ulkopuolelle. Koronapandemiolla on, ja tulee olemaan, huomattavia vaikutuksia koko yhteiskuntaan ja seuraukset näkyvät etenkin lasten ja nuorten elämässä. Lasten ja nuorten hyvinvointi ja tulevaisuus ovat huonoja säästökohteita, koska jokainen syrjäytynyt nuori on henkilökohtaisen tragediansa lisäksi myös kustannus yhteiskunnalle.

Lapset ja nuoret ovat olleet keskiössä monissa hallituksen koronapandemian aikaisissa lisätalousarvioissa. Vuoden 2020 neljännessä lisätalousarviossa olevat noin 320 miljoonan euron määrärahat on tarkoitettu tasaamaan poikkeusolojen lapsiin ja nuoriin kohdistuvia seurauksia. Määrärahat kohdistettiin muun muassa toimenpiteisiin, joilla voidaan paikata perusopetuksessa etäopetuksen aikana syntyneitä oppimisen aukkoja sekä lukioalaisten kertaus- ja tukitoimenpiteisiin. Ammatillinen koulutus sai määrärahoja myös opintonsa keskeyttäneiden tai opintojen keskeyttämisaikana alaisen opiskelijoiden opinnonohjaukseen ja valmistumassa olevien opiskelijoiden työnäyttöjen mahdollistamiseen. Myös nuorisotyö ja etsivä nuorisotyö huomioitiin lisätalousarviossa. Ammatilliseen koulutukseen myönnettiin lisämäärärahoja myös vuoden 2021 ensimmäisessä lisätalousarviossa. Määrärahat kohdennettiin tällä kertaa toimenpiteisiin, joilla pyritään ennalta ehkäisemään opintojen keskeyttäminen ja lisäämään opiskelijoiden hyvinvointia.

Panostukset koulutukseen ja osaamiseen ovat avainasemassa lasten ja nuorten tulevaisuuden kannalta ja kestävä kehityksen nopeuttamiseksi. Meidän on taattava, että lapset ja nuoret saavat tarvitsemaansa tukea opintojaan varten ja että heillä on mahdollisuudet selviytyä opinnoistaan määräaikaan. Meidän on lasten ja nuorten hyvinvoinnin tukemi-

seksi panostettava myös kuntien peruspalveluihin, ennaltaehkäiseviin toimenpiteisiin, mielenterveyspalveluihin ja nuorisotyöhön. Tukipalveluja on oltava varhaiskasvatuksesta alkaen toiselle asteelle saakka. Koulujen oppilashuollon on toimittava ja lasten ja nuorten on saatava tukea ja apua matalalla kynnyksellä. Nuorisotoimen avulla voimme varmistaa, että nuorilla on valmiudet siirtyä eteenpäin elämässään. Nuorisotyön ja etsivän nuorisotyön merkitys on korostunut koronapandemian aikana.

Suomen alustavassa kestävän kasvun ohjelmassa kohdennetaan panostuksia tukitoimenpiteisiin, joilla voidaan vastata koronakriisin nuorille aiheuttamiin haasteisiin. Alustavien toimenpiteiden joukossa on muun muassa nuorten syrjäytymisen estämiseksi käynnistetyn moniammatillisen yhteistyön edelleen kehittäminen, panostus Navigaattoritoimintaan, kolmannen asteen aloituspaikkojen lisääminen, panostukset nuorten mielenterveyspalveluihin sekä nuorten työllistymiseen liittyvät toimenpiteet.

Kolmasosalla korkeakouluopiskelijoista oli ennen koronaepidemiaa henkisiä haasteita ja paljon stressiä (2016 KOTT). Monet selvitykset osoittavat, että korona-aika on pahentanut tilannetta merkittävästi ja jopa 62 % kärsii yksinäisyydestä (Akava), 72 % kaipaa sosiaalisia kontakteja muiden opiskelijoiden kanssa (Akava) ja 71 % kokee opintojen vaikeutuneen (OYY). Paras tapa tavoittaa opiskelijat on vahvistaa palveluja, joita he ovat tottuneet käyttämään. Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiön laajennuttua kaikki kolmannen asteen opiskelijat kattavaksi, nyt tarvitaan merkittäviä panostuksia matalaan kynnykseen ja avohoitoon myös pidempiaikaisia mielenterveyspalveluja, jotka suunnataan tukea tarvitseville opiskelijoille, joilla ei ole mahdollisuuksia rahoittaa yksityisiä terapaita muita mielenterveyspalveluja.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että kunnat kohdentavat lisätalousarviossa myönnetty resurssit toisen asteen ja etenkin ammatillisen koulutuksen lähiopintojen lisäämiseen opintojen keskeyttämisen ja syrjäytymisen estämiseksi.

että koulujen tukihenkilöiden (erityisopettajat, kuraattorit, psykologit ja avustajat) määrää lisätään oppimisen tasoerojen vähentämiseksi sekä oppilaiden terveyden ja hyvinvoinnin tukemiseksi.

että lastensuojelua vahvistetaan parantamalla sosiaaliviranomaisten, kodin, koulun ja poliisin välistä yhteistyötä.

että Corona-exit -kustannuskorvauksia suunnataan Ylioppilaiden terveydenhoitosäätiölle (YTHS) opiskelijoiden erilaisten matalan kynnyksen mielen-terveyspalvelujen vahvistamiseen.

Aloite 43 – Saariston vanhuspalvelut on turvattava

Laki saariston kehityksen edistämisestä kirjoitettiin 1981 täysin nykytilanteesta poikkeavista lähtökohdista. Lainsäädäntö ei tästä syystä tietenkään vastaa nykyistä kehitystä, jossa 60 prosenttia kaikesta toiminnasta on siirtymässä kokonaan sote-maakunnille.

Vahvasti ruotsinkielisen palvelukulttuurin omaavien pienten kuntien päättäjät ovat huolissaan siirrosta erityisesti kunnissa, joissa on suuri saaristo.

Maalahdessa kannetaan suurta huolta siitä, että vanhustenhuolto tulevaisuudessa keskitetään siten, ettei pienillä Bergön Majakkakodin (10 paikkaa) ja Petolahden Emiliacenterin (15 paikkaa) kaltaisilla yksiköillä ole tulevaisuutta sote-maakunnissa.

Maalahti on ainoa Saariston kehityksen edistämisestä annetun lain pykälässä 9 vahvistetut saaristokriteerit täyttävä kunta Pohjanmaalla.

Hallituksen ehdotuksessa sote-maakuntien perustamista koskeva lainsäädännöksi huomioidaan ominaisuuksiltaan saaristomaiset kunnat sote-alueiden kokonaisrahoitusta koskevissa laskelmissa 0,113 prosentin verran kokonaisrahoituksesta.

Tämä tarkoittaa käytännössä koko maan tasolla vuodessa 21 miljoonaa euroa, joka on jaettava niiden maakuntien, joissa on saaristokuntia ja niiden kuntien kesken, joilla on saaristoalueita toimialueellaan.

RKP:n Bergön paikallisyhdistys pitää erittäin tärkeänä, että RKP vahvasti saaristoon ankkuroituneena puolueena puolustaa pienten saaristoyksiköiden säilyttämistä hyvinvointialueita perustettaessa.

Bergössä toimiva vuonna 2016 avattu Majakkakoti on kiinteistön omistavan paikallisen Bergön Saaristoneuvoston ja hoivakotipalvelut tuottavan Maalahden kunnan välisellä ainutlaatuisella yhteistyöllä aikaansaatu hoivakoti. Majakkakoti on saanut suurta huomiota sekä kansallisesti että kansainvälisesti siitä, että sen yhteyteen on sijoitettu myös kylän ala-aste, kirjasto ja terveyskeskuksen vastaanotto.

RKP:n Bergön paikallisyhdistyksestä olisi traagista, jos uudet rakenteet tulevaisuudessa

johtaisivat tämänkaltaisen yhteistyön hedelmien menettämiseen. Samalla tavoin olisi myös traagista, jos uudet aloitteet vastaavista ennakkoluulottomista paikallisyhteisön sekä kolmannen ja julkisen sektorin välisistä yhteistyöhankkeista tehtäisiin tulevaisuudessa mahdottomiksi.

Etä-lause

RKP:n Bergön paikallisyhdistys esittää:

että puoluekokous ilmaisee tukensa hajautetulle hoitomallille, joka turvaa saariston pienempien hoivakotien olemassaolon.

että puoluekokous antaa RKP:lle tehtäväksi edistää Lain saariston kehityksen edistämisestä päivittämistä, jotta laki paremmin huomioi valtion, maakuntien ja kuntien välisen uuden tehtävänjaon ja turvaa saariston julkisten palvelujen rahoituksen myös pidemmällä tähtäimellä.

että puoluekokous antaa RKP:lle tehtäväksi tehdä työtä sen eteen, että lähipalveluperiaate ja asukkaiden oma tahto ovat keskiössä vanhuspalvelujen hoivakotipaikkoja osoitettaessa.

Aloitteentekijä

SFP i Bergö r.f

Sture Skinnar, puheenjohtaja

Per-Erik Berglund, sihteeri

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijä on liikkeellä erittäin tärkeässä ja RKP:lle saaristopuolueena merkittävässä asiassa. Nykyinen ehdotus sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseksi mahdollistaa sosiaali- ja terveyspalvelujen järjestämisen myös jatkossa saaristossa ja sisältää myös osarahoituksen 'saaristomaiset kunnat' -kriteerin perusteella. 0,11 % hyvinvointialueiden kokonaisrahoituksesta suunnataan ominaisuuksiltaan saaristomaisille kunnille. Kyse on vuositasolla noin 22 miljoonan euron rahoituksesta, joka maksetaan hyvinvointialueille, joiden toimialueella on saaristokuntia. Sosiaali- ja terveydenhuollon lainsäädännössä viitataan myös lakiin saariston kehityksen edistämisestä.

Aloitteentekijä on täysin oikeassa todetessaan, että laki saariston kehityksen edistämisestä kirjoitettiin 1981. Sitä on kuitenkin vuosien varrella päivitetty useaan otteeseen, viimeinen päivitetty laki astui voimaan 1.1.2016. Nykyinen laki saariston kehityksen edistämisestä koskee valtioneuvoston saaristokunnista antaman asetuksen mukaan

monia kuntia Suomessa sekä niitä muiden kuntien saaristo-osia, joihin sovelletaan saaristokuntia koskevia säännöksiä. Muun muassa Kemiönsaari, Parainen ja Maalahti ovat saaristokuntia. Saaristokuntia koskevia säännöksiä sovelletaan lisäksi moniin eri puolilla Suomea sijaitseviin saariin, joille ei ole kiinteää tieyhteyttä.

Aloitteentekijä on täysin oikeassa esityksessään, että lainsäädännön päivittäminen myös hyvinvointialueet käsittäväksi olisi paikallaan. Tarkoitus on, että kaikki sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksen ja sen aiheuttamien muutosten johdosta päivitystä kaipaavat lait päivitetään. Sosiaali- ja terveyspalvelut löytyvät tällä hetkellä saariston kehityksen edistämisestä annetun lain §:n 6 Peruspalvelut ja erityispalvelut alta.

Samassa §:ssä todetaan myös, että lisäksi, mitä 5 §:ssä on säädetty, valtion ja kuntien on huolehdittava siitä, että saariston vakinaisella väestöllä on käytettävissään muut peruspalvelut sekä saaristo-oloissa tarvittavat erityispalvelut kohtuullisin kustannuksin ja kohtuullisella etäisyydellä.

Pykälän 6 momentissa tarkoitetuiksi peruspalveluiksi katsotaan terveys- ja sosiaalitoimen, koulu- ja kulttuuritoimen, kaupan ja tietoliikenteen tavanomaiset lähipalvelut sekä sähköenergia.

Laki itsessään on kirjoitettu siten, että se mahdollistaa saariston kehityksen ja lain kokonaisvaltainen päivitys saattaa huonontaa tilannetta. Kuten aloitteentekijä toteaa, sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus on kuitenkin huomioitava laissa siten, että julkiset palvelut saaristossa turvataan. Tällä hetkellä laissa mainitaan ainoastaan valtio ja kunta. RKP on tehnyt työtä läheisyysperiaatteen käyttämisestä myös muissa kuntalaisia paikallisesti koskevissa päätöksissä ja saaristoa ajatellen tämä on erityisen tärkeää saariston erityisolosuhteiden johdosta. RKP on tehnyt työtä myös sen eteen, että asiakkaan omalla tahdolla on keskeinen merkitys vanhuspalvelujen hoivakotipaikkaa osoitettaessa.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että sosiaali- ja terveydenhuollon peruspalvelut turvataan myös jatkossa saaristoalueilla.

että Laissa saariston kehityksen edistämisestä paremmin otetaan huomioon uusi valtion, hyvinvointialueen ja kunnan välinen yhteistyö ja että saariston palvelujen rahoitus turvataan myös pitkällä tähtäimellä.

Aloite 44 – SOTE-uudistuksesta on tehtävä realistinen

SOTE-uudistus on valtava hanke, jossa nyt on edetty vaiheeseen, jossa lakiesitys on annettu eduskunnalle. Tarkoitus on, että laki astuu voimaan vuodesta 2022 alkaen, mikä edellyttää sen käsittelemistä vuoden 2021 toisen ja kolmannen vuosineljänneksen aikana.

Hanke on erittäin laaja. Ajatus on luoda täysin uusi hallinnon taso, jolla on oma alueorganisaatio, vaaleilla valitut valtuutetut ja verotusoikeus. Uusi hallintotaso ei ole pieni, vaan tulee olemaan nykyistä kunnallista tasoa laajempi, koska sen on ajateltu saavan käyttöönsä enemmän kuin 2/3 kuntien verovaroista. Täsmällinen luku on 13,26 prosenttiyksikköä veroprosentista, ja sama kaikkien kuntien osalta. Tämä on siis luotava ja saatava toimimaan tehokkaasti ainoastaan parin vuoden siirtymäkaudella. Verovarojen vähenemä merkitsee suuria vaikeuksia suuremmille, ripeän kasvun kunnille, kuten Espoolle, jossa paineet nosta kaupunGIN veroprosenttia kasvavat dramaattisesti.

Tämä koskee siis kaikkea julkisin varoin tuotettua sosiaali- ja terveydenhuoltoa sekä kaikkea pelastustointia maassamme. Perusterveydenhoito, erikoissairaanhoito, kaikki sosiaalihuolto ja -toiminta, ambulanssit, palokunnat jne. Kaikesta tästä vastaa 21 uutta maakuntaa ("hyvinvointialuetta"), jotka toistaiseksi on hahmoteltu vain paperilla. Helsinki on poikkeus, jossa kunta itse muodostaa maakunnan, ja toiminta jatkuu lähes entisellään.

Uudistusta perustellaan sillä, että se varmistaa paremmat ja yhdenvertaisemmat sairaanhoito-, sosiaali- ym. palvelut kaikille kansalaisille. Sen on myös tarkoitus tulla halvemmaksi tulevaisuudessa. Rehellisyyden nimissä samanaikaisesti kuitenkin myönnetään, että kustannukset nousevat siirtymäkaudella, mutta sen jälkeen tilanteen pitäisi kohentua. Terveydenhuollossa kustannuksista 80–90% muodostuu hoitohenkilökunnan suorista palkkakuluista. Mikään uudistus ei voi muuttaa tätä tosiasiaa. Siksi on epätodennäköistä, että mikään organisaatiomuutos koskaan voisi alentaa kustannuksia. Uusi hallintotaso merkitsee todennäköisesti pysyvää kustannusten nousua kymmenillä prosenteilla, mikä merkitsee valtavaa, jatkuvaa rasitetta kansantaloudelle.

Hankkeen rakenteet ovat erittäin monimutkaiset. Nythän ei suinkaan aloiteta nolasta, vaan rakennetaan nykyisten, jo nyt monimutkaisten järjestelmien pohjalle, joissa on kunnallinen perusterveydenhuolto, sopimusperusteinen yksityinen perusterveydenhuolto, kuntayhtymien erikoissairaanhoito,

erityisvastuualueet, yksityinen sairaanhoito, työterveyshuolto, jne., jne. Lisäksi tulevat koko sosiaalihuolto ja sen alaisuudessa olevat hoivapalvelut ja lukuisat muut sosiaalitoimialan viranomaistehtävät (lastensuojelu, tuki-byrokraatia jne.). Monet näistä toiminnoista ovat jo nyt ongelmallisia ja ylikuormitettuja, etenkin lastensuojelu, jonka pahat virheet ovat johtaneet useisiin erittäin järkyttäviin tragedioihin.

Kuntiin lain perusteella jäävä työterveyshuolto on täysin sääntelemätön toiminto, joka on syntynyt spontaanina vastauksena huonolle julkiselle terveydenhuollolle yritysten alettua hankkia yksityisiä terveyspalveluja henkilökunnalleen, jotta työntekijöiden ei tarvitse olla turhan pitkään sairaalomalla ja poissa töistä. Tämä Suomelle ainutlaatuisen toiminta muodostaa siis myös jatkossa tärkeän perusterveydenhuollon ja tietyssä määrin myös erikoissairaanhoidon näennäisjulkisen komponentin. Tämä on selvä osoitus siitä, etteivät SOTE-uudistusta kiirehtivät edes itse usko tavoitteeseen korkealuokkaisista, kaikille yhdenvertaisista julkisista hoitopalveluista.

Hankeaikataulu on erittäin tiukka. Hallituksen esitys sote-uudistukseksi on annettu eduskunnalle, lait astuvat voimaan kesällä 2021 ja väliaikainen hallinto aloittaa toimintansa vuoden 2021 jälkipuoliskolla. Maakuntavaalit toimitetaan vuoden 2022 alussa ja toiminta alkaa täysipainoisesti 1.1.2023. Usko on vahva, että kaikki tulee sujumaan näin helposti ja yksinkertaisesti.

Hanketta on arvosteltu voimakkaasti sen käynnistymisestä alkaen 00-luvulla. Aiemmat hallitukset ovat käyttäneet paljon aikaa ja rahaa hankkeeseen pääsemättä maaliin. Edellinen, Sipilän, hallitus kaatui maaliskuun 2018 eduskunnan perustuslakivaliokunnan tyrmäytyä vuosikautia valmistellun esityksen. Käykö nytkin niin? Saattaa käydä, koska hanke muutamista muutoksista huolimatta on yhtä suuri, kallis ja oikeastaan yhtä epätarkoituksenmukainen kuin aiemminkin.

Uudistus on liian suuri ja käsittää eri toimintoja, joilla toki on kosketuspintoja, mutta jotka lähtökohtaisesti kuitenkin ovat pääosin erillisiä. Sosiaali- ja terveydenhuoltoa ei ole missään merkittävässä maassa yritetty yhdistää tällä tavalla. Siihen ei ole mitään tarvetta. Tämä on perussyy vaikeuksille. Sairaanhoidon järjestämisessä maakunnittain saattaa olla etuja (jos maakunnat ovat tarkoituksenmukaisesti mitoitettuja), mutta sosiaalihuolto on helpommin hoidettavissa pienemmissä yksiköissä, jotta se on lähempänä asukkaita. Tällöin vältetään kohtalokkaita pahoihin

seurauksiin johtavilta virheiltiltä, joita helposti syntyy vaikeassa tilanteessa apua tarvitsevien ollessa liian suurten välimatkojen päässä.

Vahvat toisarvoiset poliittiset intohimot ovat saaneet määrätä. Aiemmissa maakuntamallista esitetyissä selvityksissä katsottiin, että 5-10 maakuntaa olisi ihanteellinen maakuntien määrä. Ne noudattaisivat nykyisten erityisvastuualueiden (Erva-alueet) aluejakoa tietyin tarkistuksin. Etenkin Keskustapuolue on vaatinut useampia maakuntia lähinnä alueilla, joiden kunnissa puolue on selkeästi suurin.

Terveydenhoitopalvelujen tuottaminen kuuluu esityksen mukaan julkisen järjestelmän valtiollisille toimijoille. Yksityisiä terveydenhoitopalveluja voidaan ostaa ainoastaan alihankintana. Tämä rajaus on sosialidemokraattinen vaatimus, joka on kirjattava lainsäädäntöön. Yksityisesti suoraan monella eri periaatteella tuotettuja perusterveydenhuoltopalveluja on tänään paljon. Niiden muotoja ovat; täysin ulkoistetut palvelut, yksittäiset yksityisesti hoidetut terveyskeskukset kunnallisten terveyskeskusten rinnalla. Kokemukset ovat hyviä, yksityinen tarjonta luo tervetullutta kilpailua ja usein parempia prosesseja ja ohjauksjärjestelmiä. Ilman yksityisiä, täysivaltaisia toimijoita, kehitys hidastuu, eikä rationalisointitietuja saavuteta. Myös olemassa olevien resurssien käyttö tehostuu, kun toimintaa täydennetään yksityisillä toiminnoilla helpottaen samalla henkilökunnan rekrytointia.

Lakiesityksessä on pitkälti kyse mekaniikasta, jolla johdetaan ja määrätään yksityiskohdista, joilla hanke toteutetaan teknisesti esimerkiksi siirtämällä omaisuutta ja muilla taloudellisilla ja oikeudellisilla näkökulmilla. Valtaosa tästä työstä on pysyväisluonteista ja muodostaa myös jatkossa lainsäädäntötyön perustan, vaikka periaatteita vielä tarkistettaisiin perusteellisesti. Hallituskauden loppuun mennessä voisi valmistua ehdotomasti parempi ja tarkoituksenmukaisempi SOTE-hanke.

Etä-lause

Me allekirjoittaneet RKP:n Etelä-Espoon paikallisyhdistyksen edustajat esitämme, ettei sosiaali- ja terveydenhuollon uudistusta toteuteta nykyisen esityksen mukaisesti vaan, että RKP:n edustajat eduskunnassa ja hallituksessa tekevät työtä sen eteen:

että Sosiaalihuolto eriytetään hankkeesta ja jätetään kuntien hoidettavaksi. Uudistus toteutetaan tällöin puhtaasti

terveydenhuoltouudistuksena. Raskeasti tuettu vakavasti vammautuneiden (jo nyt kuntayhtymissä hoidettu) laitoshoido eriytetään sosiaalihuollosta hyvinvointialueiden alaisuuteen.

että ehdotettujen alueiden määrää vähennetään niin, että se on 5-10 kpl. Taloudellisen korvauksen on kunnallisen veroprosentin sabluunamaisen valtiollistamisen sijasta perustuttava todelliseen kustannusanalyysiin.

että yksityinen terveyshuolto integroidaan järjestelmään samoin ehdoin samalla kun työterveyshuollosta voidaan vähitellen luopua ja maahan saadaan puhtaasti yksikanavainen terveyden sairaanhoidon rahoitus (tavoite nykyisessä lakiesityksessä).

Aloitteentekijä

Gustav Bäck, Bengt Lindqvist, SFP i Mettäby-Olars
Urban Wiik, Fred Granberg, SFP i Stor-Hagalund

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijä on liikkeellä ajankohtaisessa asiassa. Hallituksen esitys Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistukseksi on parhaillaan käsitteilyssä eduskunnassa. Ehdotus on valtavan työn tulos ja valmistelua on tehty useammalla hallituskaudella, jolloin aiempien hallitusten esitykset on tutkittu muun muassa perustuslakivaliokunnassa. Muun muassa sosiaali- ja terveydenhuollon rakennemuutos on pyritty tekemään vuodesta 2005 alkaen ja nyt käsitteilyssä on toistaiseksi paras esitys. Kuten aloitteentekijä toteaa, esitys ei ole RKP:n kannalta täydellinen, mutta meidän hyväksyttävissämme. RKP on osallistunut esityksen muuttamiseen paremmin koko Suomelle soveltuvaksi. RKP on valmistelutyössä korostanut, että sosiaalihuollon jättäminen kuntiin, lähemmäs asukkaita, olisi parempi vaihtoehto. Asiantuntijat ovat kuitenkin olleet selkeästi sitä mieltä, että siitä on etua, että sama toimija tuottaa sosiaali- ja terveyspalvelut. Sosiaali- ja terveyspalvelujen saatavuus ja integrointi on erityisen tärkeää kuntoutuksen ollessa kyseessä.

Hyvinvointialueiden, maakuntien, kuntien tai sosiaali- ja terveyspalvelujen tuottajien määrästä on keskusteltu pitkään. Kun ajatuksena oli toteuttaa rakennemuutos vahvojen peruskuntien varaan, keskusteltiin myös peruskuntien määrän vähentämisestä. Keskustelu tuottajista on virinnyt uudelleen nyt, kun luodaan sosiaali- ja terveydenhuoltoa ja jatkossa ehkä myös muita valtion tehtäviä hallinnoiva uusi hallintotaso.

RKP on tehnyt aktiivisesti työtä sen eteen, että Uudellemaalle saataisiin edellisen hallituksen esitystä parempi malli. Uudenmaan hyvinvointialueiden koko on nyt lähempänä koko maan keskiarvoa, mikä tekee mallista toteuttamiskelpoisen. Jos maakuntien kokoa muutetaan vielä nykyisestä, nyt esitetty malli kaatuu. Koska sosiaali- ja terveydenhuollon rakenneuudistusta on tarvittu jo pidemmän aikaa ja alueiden välinen epätasa-arvo lisääntyy, nykyisen mallin hyväksyminen on käynyt ajankohtaiseksi. Nykyinen malli täyttää monet RKP:n asettamista tavoitteista.

Suomessa on elinkeinovapaus ja meillä on myös vahvoja yksityisiä toimijoita sosiaali- ja terveyspalveluissa. Uudistus sallii yksityisten toimijoiden kattavan myös jatkossa palvelutarpeita. RKP tekee työtä sen eteen, että myös tulevaisuudessa voimme valita, haluammeko palvelumme julkiselta vai yksityiseltä puolelta. Samanaikaisesti joillakin osa-alueilla on tarvetta täydentäviin hoitopalveluihin ja niiden osalta yksityinen puoli voi hyvin vastata kysyntään, koska julkisella sektorilla ei ole resursseja tuottaa niitä esimerkiksi lähipalveluina. Tällaisia tarpeita on myös tulevaisuudessa.

Sosiaali- ja terveydenhuollon uudistuksesta laaditussa lakipaketissa on yli 1200 sivua lakitekstiä. Lisäksi 109 muuta lakia joudutaan muuttamaan. Tämä havainnollistaa, miten kattava prosessi on. RKP:llä on ollut mahdollisuus parantaa uudistusta. Siksi nyt on aika toteuttaa sosiaali- ja terveydenhuollon uudistus nykyisen esityksen pohjalta siihen eduskunnassa tehtävin muutoksin.

Päätösesitys

Yllä oleva selvitys katsotaan vastaukseksi aloitteeseen.

Aloite 45 – Korvausta lääkkeistä joka annetaan ennaltaehkäisevään tarkoitukseen

Liukastumisonnettomuuden ja akuuttivastantotossa käynnin jälkeen potilaalle määrättiin verenohennuslääkettä ennaltaehkäisevästi, jonka tarkoitus on estää mahdolliset verentulpat. Lääkäri ilmoitti, ettei KELA valitettavasti anna korvausta lääkkeestä. Samoin apteekissa farmaseutti ilmoitti melkein nolosti, että valitettavasti KELA-korvausta ei ole mahdollista saada. Lääke oli verrattain kallis, ainakin eläkeläisen tilanteeseen suhteutettuna.

Voisi ajatella, että yhteiskunnalle tulee halvemmaksi, että ihmiset ottavat lääkettä ennaltaehkäisevästi kuin vakavampaan sairauteen sairastuminen, jonka hoidosta ihan varmasti tulee kalliimpaa.

Että-lause

Siksi allekirjoittaneet ovat sitä mieltä että:

että RKP tekee työtä sen eteen, että myös lääkkeitä jotka annetaan ennaltaehkäisevästi tuetaan KELA-korvauksen kautta.

Aloitteentekijä

Carola Bengs-Lettäunen, Christina Nygård

Puoluevaltuuston vastaus

Tänä päivänä lääkkeistä, kliinisistä ravintovalmisteista ja perusvoiteista, jotka on määrätty reseptillä sairauden hoitoon, ja joille on vahvistettu korvattavuus saa korvausta. Kuten aloitteentekijät huomauttavat, korvausta ei anneta, jos lääkkeet on määrätty terveystilan ylläpitämiseen tai sairauden ehkäisyyn. Sosiaali- ja terveysministeriö vastaa lääkahuollon kehityksestä ja lääkkeitä koskevan lainsäädännön valmistelusta. Lääkehoito on tänä päivänä keskeinen osa kokonaisvaltaista hoitoa.

Lääkehuollon kehittämisen ja lääkehoitoa koskevan lainsäädännön tavoitteena on taata vaikuttava, turvallinen, laadukas, yhdenvertainen ja taloudellinen lääkehoito kaikille sitä tarvitseville. Lääkekorvausjärjestelmän tulisi lisäksi tukea hoitoa, joka on kustannustehokas eikä tule liian kalliiksi loppupäässä. Jotta lääkekorvausjärjestelmä täyttäisi yllä olevat vaatimukset, olisi erittäin haastava, mikäli lääkekorvausta annettaisiin sairauden ehkäisyyn.

Sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksut ja lääkemaksut voivat erityisesti pienituloisille eläkeläisille ja ihmisille, joiden on käytettävä paljon lääkkeitä olla korkeita ja niellä ison osan tuloista. Tämä ongelma pitää ratkaista. RKP on ehdottanut maksukattoa sairaanhoitomaksuille, niin että matkakuluille, asiakasmaksuille ja lääkekustannuksille olisi yhteinen katto, sen sijaan että kaikilla kustannuksilla olisi erilliset katot.

Päätösesitys

Yllä oleva selvitys katsotaan vastaukseksi aloitteeseen.

Aloite 46 – Vapaaehtoisten järjestöjen asema kunnissa ja tulevissa hyvinvointialueissa

Sosiaali- ja terveysalan vapaaehtoisjärjestöillä on hyvin pitkä historia julkisen palveluiden täydentäjinä. Potilas- ja vammaisjärjestöt sekä järjestöt erilaisille ryhmille yhteiskunnas-

1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59

sa, kuten seniorijärjestöt toimivat jäsentensä elinolosuhteiden ja hyvinvoinnin parantamiseksi. Ne toimivat myös väestön äänitorvena suhteessa julkiseen sektoriin.

Sosiaali- ja terveysministeriön esityksessä tulevasta sosiaali- ja terveyspalveluiden uudistuksessa todetaan että "Yksityiset toimijat ja kolmas sektori täydentävät julkisia sosiaali- ja terveyspalveluita.". Se kuinka tämä tulee toimimaan tulevaisuudessa jää kuitenkin epäselväksi. Todetaan kyllä että "Sosiaali- ja terveydenhuollon järjestöt ovat etabloineet asemansa ja verkostonsa nykyisten kuntien kumppaneina kun on kyse kansalaisten sosiaalisen hyvinvoinnin ja terveyden edistäjinä" ja "Kuntien tulee jatkossakin tehdä yhteistyötä sosiaali- ja terveysalan järjestöjen kanssa, mutta sitten tulee ristiriitainen viesti: "Motivaatio ja mahdollisuudet kunnallisoin toimintatuen kautta tukea paikallisia järjestöjä ja organisaatioita voi heikentyä kun uudistus astuu voimaan ja vastuu sosiaali- ja terveydenhuollosta siirtyy hyvinvointialueille"

Jotta järjestöt voivat jatkossakin "edistää kansalaisten hyvinvointia ja terveyttä", edellytyksenä on, että he saavat taloudellista tukea julkiselta sektorilta kuten tähänkin mennessä eikä ainoastaan säätiöistä ja rahastoista. Jos heidän asema ja tuki ei ole mukana strategioissa kun rakenteet muuttuvat, niin vaarana on että ne unohtetaan. Siksi on tärkeää, että selvitetään miten yhteistyö järjestöjen ja julkisen sektorin kanssa toimii, miten taloudellinen tuki muodostuu ja että nämä asiat myös otetaan muodollisesti huomioon tulevassa uudistuksessa. Vapaaehtoisille järjestöillä tulee olla mahdollisuus vaikuttamiseen ja osallisuuteen jäsentensä fyysisen ja henkisen terveyden edistämisen kannalta. On oltava takeita siitä, että järjestöt myös tulevaisuudessa säilytetään ja että niille annetaan mahdollisuus kehittyä sekä kansallisesti että paikallisesti. Tämä edellyttää toimivaa yhteistyötä julkisen sektorin ja vapaaehtoisjärjestöjen kanssa sekä taloudellista tukea vähintään samalla tasolla kuin tällä hetkellä.

Että-lause

Svenska Seniorer i Nyland ehdottaa:

että RKP:n edustajat eduskunnassa, hallituksessa ja kunnissa tekevät työtä sen puolesta, että vapaaehtoisjärjestöille annetaan mahdollisuus sekä kansallisesti että paikallisesti säilyttää ja kehittää toimintaansa myös tulevaisuudessa.

että RKP:n edustajat kunnissa ja tulevissa hyvinvointialueissa tekevät työtä sen

eteen, että vapaaehtoisjärjestöjä tulevaisuudessakin kuullaan, kun uusia strategioita ja toiminnanmuotoja kehitetään paikallisella ja alueellisella tasolla sekä että niille myönnetään taloudellista tukea julkisista varoista niin kuin tähänkin mennessä.

Aloitteentekijä

Svenska Seniorer i Nyland rf (SSN)
Björn Fant, Puheenjohtaja
Gunvor Brettschneider, Hallituksen jäsen

Puoluevaltuuston vastaus

Kolmannella sektorilla on tärkeä rooli yhteiskunnassamme ja erityisesti ruotsinkielisessä Suomessa olemme joskus riippuvaisia järjestöistä ja muista organisaatioista, jotta voimme taata ruotsinkielisen palvelun, esim. vanhustenhoidossa. On itsestään selvää, että näillä tulisi olla mahdollisuus toimia myös sote-uudistuksen jälkeen. On kuitenkin tärkeää, että kysymystä aktiivisesti valvotaan, kun uudistus saa lopullisen muotonsa. Aloitteentekijät ovat siten tärkeän kysymyksen äärellä, ja Suomen ruotsalaisella kansanpuolueella on sama mielipide. Kuten aloitteentekijät nostavat esille niin kolmatta sektoria on huomioitu, kun sote-uudistusta on valmisteltu ja sektorin merkityksellisyyttä on nostettu esille. Käytännön aspekteja tulee kuitenkin tarkasti valvoa.

Ottamalla käyttöön palveluseteljä suuremmassa mittakaavassa yksilö voi itse päättää mitä palveluntuottajaa hän käyttää. Tällä tavoin kolmannen sektorin palveluita voidaan käyttää myös käytännössä.

Aloitteentekijöiden linjan mukaisesti Suomen ruotsalainen kansanpuolue toteaa kuntavaaliohjelmassaan että sosiaali- ja terveydenhuoltosektori tarvitsee yksityistä ja kolmatta sektoria julkisen sektorin lisäksi toimiakseen parhaalla mahdollisella tavalla. RKP:n mielestä palvelusetelitä pitäisi käyttää laajemmin kunnissa ja sairaanhoitopiireissä hoitojonojen lyhentämiseksi. RKP toteaa myös vaaliohjelmassaan, että haluamme nähdä toimivan yhteistyön kunnan, valtion ja kolmannen sektorin välillä, ja haluamme turvata kolmannen sektorin pitkäaikaiset toimintamahdollisuudet.

Kolmannen sektorin toimintamahdollisuuksien turvaamiseksi myös tulevaisuudessa Suomen ruotsalaisen kansanpuolueen määrätietoista työtä tarvitaan. On helppo yhtyä aloitteentekijöiden ehdottamiin toimiin. Tarvitsemme vahvan kolmannen sektorin myös tulevaisuudessa.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen:

että kolmannelle sektorille annetaan mahdollisuus sekä kansallisesti että paikallisesti säilyttää ja kehittää toimintaansa myös tulevaisuudessa.

että kolmatta sektoria kuullaan uusien strategioiden ja toimintamuotojen kehityksessä paikallisesti ja alueellisesti ja että mahdollisuudet tukea kolmatta sektoria julkisin varoin säilytetään.

Aloite 47 – Toimia ikäihmisten aktivoimiseksi koronapandemian jälkeen

Kun Covid 19-tartunnan laajuus ja seuraukset tulivat selväksi vuoden 2020 alussa valtioneuvosto päätti kehottaa niitä, jotka kuuluivat suurimpaan riskiryhmään, +70-vuotiaita, välttämään lähikontaktia ulkopuolisiin ja välttää liikkumista kodin ulkopuolelle. Noin 800 000 ihmistä eli sen vuoksi viikkoja karanteenimaisissa olosuhteissa. Tämä karanteeni aloitti jakson rajoituksia ja suosituksia, jotka johtivat yksinäisyyteen, turvattomuuteen ja eristyneisyyteen monelle yhteiskunnallemme, varsinkin ikäihmisille. Suuri osa kotona asuvista ikäihmisistä asuvat yksin, monet ovat liikuntarajoitteisia tai kärsivät kroonisesta sairaudesta, osa kärsii alkavasta muistisairaudesta. Tämä on myös se ryhmä yhteiskunnassa, joka on velvollisuudentuntoisesti seurannut vallitsevia suosituksia ja rajoituksia.

Rajoitukset ja varovaisuustoimet sekä tahdonoudattaa näitä täsmällisesti on suurin piirtein tehnyt tehtävänsä – maamme on pärjännyt hyvin verrattuna moneen muihin maihin sekä tartuntojen leviämässä että sairastuneiden määrässä. Olemme myös onnistuneet suojaamaan ikääntynyttä väestöä esimerkiksi tavalla.

Yksinäisyydellä, eristäytyneisyydellä ja turvattomuudella on ollut hintansa. Yhdessäolon ja älyllisen virikkeiden puute on johtanut monen ikäihmisen passivoitumiseen ja masennukseen. Moni kokee ulkopuolisuuden tunnetta, erityisesti tämä koskettaa yksinasuvien ikäihmisten suurta ryhmää. Niiden ihmisten tilanne jotka jo aikaisemmin kärsivät heikentyneestä fyysisestä tai henkisestä terveydestä on pahentunut. Hoidon ja hoivan tarve on lisääntynyt samalla kuin sosiaali- ja terveydenhuollon resurssit ovat ennallaan tai jopa vähentyneet koska henkilökuntaa tarvitaan koronaviruksen vastaisessa taistelussa.

Vuoden 2020 puoluekokoukseen Svenska Seniorer i Nyland jätti aloitteen otsikolla ”Digitalisaatio johtaa marginalisointiin”, joka

käsitteli monen ikäihmisen vaikeuksia seurata lisääntyvää digitalisaatiota. Koronapandemian aikana monet toiminnat on toteutettu virtuaalisesti, mikä on johtanut siihen, että eristyneisyys ja ulkopuolisuus on kasvanut huomattavasti niille ikäihmisille, jotka eivät hallitse tietotekniikkaa tai ei ole mahdollisuutta käyttää tietokonetta.

Sitä mukaa kuin rokotteiden saatavuus lisääntyy ja sen seurauksena myös rokotettujen määrä lisääntyy voimme suunnata katseet eteenpäin ja keskittyä pandemian jälkeiseen toipumiseen. Sekä yksilön että yhteiskunnan kannalta on äärimmäisen tärkeää, että sekä kotona asuvat ja ikäihmiset niin pitkälle kuin se on mahdollista jatkavat aikaisempia harrastuksia ja kiinnostuksia.

Että-lause

Svenska Seniorer i Nyland ehdottaa:

että RKP:n valtuutetut päättävissä elimissä kansallisella ja paikallisella tasolla tekevät työtä sen puolesta, että toimia ikäihmisten aktivointiin sisältyy koronapandemian jälkeisiin toimintasuunnitelmiin.

että RKP:n edustajat eduskunnassa, hallituksessa ja kunnissa toimivat sen eteen, että ikäihmisten aktivoinnille, hoidolle ja hoivalle annetaan tarpeeksi resursseja koronapandemian aikana sekä koronapandemian jälkeisessä toipumisessa.

Aloitteentekijä

Svenska Seniorer i Nyland
Björn Fant, Puheenjohtaja
Gunvor Brettschneider, Hallituksen jäsen

Puoluevaltuuston vastaus

Aloitteentekijät kuvaavat hyvin sitä haastavaa tilannetta joka osin vielä vallitsee. Koronapandemia on vaikuttanut koko maailmaan ainutlaatuisella tavalla. Virus on koetellut pahiten ikäihmisiä. Kuolleiden mediaani-ikä on 82 vuotta. Myös sairaalahoitoa tarvitsevien keskuudessa ikäihmiset ovat olleet selvästi eniten edustettuina.

Suomen rajoitukset ovat johtaneet siihen, että kehitys on ollut suotuisampaa täällä kuin monessa muussa maassa. Suomi on pärjännyt parhaiten koko EU:ssa, suureksi osin siksi että suomalaiset ovat noudattaneet annettuja suosituksia. Rajoitusten avulla olemme onnistuneet pitämään tartuntojen määrät alhaisina, mutta rajoitukset ovat myös johtaneet suuriin haasteisiin monelle. Aloitteentekijät nostavat esille yksinäisyyden, ulkopuolisuus-

den tunteen ja masentuneisuuden tunteen, josta moni on kärsinyt. Se, ettei voi tavata lapsiaan ja lapsenlapsiaan kuten aikaisemmin on tietenkin erittäin onnetonta ja voi monelle tuntua erityisen raskaalta.

Aloitteentekijät nostavat myös esille suuren määrän digitaalisia tapahtumia ja kokouksia, jotka ovat korvanneet kasvokkain tapahtuvat kohtaamiset. Vaikka vähentyneellä matkustamisella tietenkin on etunsa ja monelle uusi tapa työskennellä ja tavata ihmisiä on toiminut hyvin, emme saa unohtaa, että monelle tämä on ollut erityisen haastavaa. Yhtäältä tarvittava tekniikka ei ole kaikkien saatavilla ja toisaalta tekniikan käyttäminen voi johtaa sekä stressiin että tilanteisiin, jossa asiat eivät yksinkertaisesti toimi.

Pelkona on, että monista etänä järjestettävistä toiminnoista tulee uusi normi myös pandemian jälkeen. Kun on kyse peruskoulusta Suomen ruotsalainen kansanpuolue on korostanut, että lähiopetuksen tulee olla normi myös tulevaisuudessa ja etäopetusta käytetään ainoastaan poikkeustapauksissa. Saman tulee tietenkin koskea yhteiskuntaa laajemmin, kasvokkain tapaaminen tulee olla normi, koronavuosi on selkeästi osoittanut että jatkuva eristäytyminen ei ole hyväksi terveydellemme.

Tehokas rokottaminen johtaa myös huomattavasti parempaan tilanteeseen lähitulevaisuudessa, kuten aloitteentekijät huomauttavat. On tärkeää, että voimme palata normaaliin todellisuuteen heti kun se on mahdollista.

Päätösesitys

RKP tekee työtä sen eteen että:

että toimet ikäihmisten aktivointiin sisältyy koronapandemian jälkeisiin toimintasuunnitelmiin.

että ikäihmisten aktivoinnille, hoidolle ja hoivalle annetaan tarpeeksi resursseja koronapandemian aikana sekä koronapandemian jälkeisessä toipumisessa.